

SAMENVATTING EN CONCLUSIES	3
1. INLEIDING	6
1.1 <i>Voorgeschiedenis .....</i>	6
1.2 <i>Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen .....</i>	6
1.3 <i>Werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen.....</i>	8
1.4 <i>Indeling van het rapport.....</i>	9
2. KADER VOOR EEN VANGNET	11
2.1 <i>De markt voor schadeverzekeringen.....</i>	11
2.2 <i>Faillissementen op de schademarkt.....</i>	11
2.2.1 De huidige praktijk	11
2.2.2 Huidige werking noodregeling en faillissementswetgeving	14
2.2.3 Gevolgen van een faillissement voor de consument	16
2.3 <i>Bestaande vangnetregelingen.....</i>	17
2.3.1 Vangnetregelingen buiten de financiële sector.....	17
2.3.2 Vangnetregelingen in de financiële sector.....	18
2.3.3 Vangnetregelingen schade in het buitenland	22
2.3.4 Relevantie bestaande vangnetregelingen	25
2.4 <i>Argumenten voor een vangnet schade .....</i>	26
2.5 <i>Moreel risico.....</i>	27
2.6 <i>Conclusies.....</i>	29
3. TOEZICHT	30
4. REIKWIJDTE VAN EEN VANGNET	32
4.1 <i>de polisrechten als maximum .....</i>	32
4.2 <i>Criteria en randvoorwaarden voor de reikwijdte.....</i>	32
4.2.1 Consumentenbescherming.....	32
4.2.2 Onder Nederlands toezicht gestelde schadeverzekeraars.....	33
4.3 <i>Branche-gewijze aanpak (verzekeringssolidariteit) .....</i>	35
4.4 <i>Spoedige afwikkeling vangnet .....</i>	36
4.4.1 Drempelbedrag	36
4.4.2 Claimtermijn	37
4.4.3 Vooruitbetaalde premies.....	37
4.4.4 Samenvatting	38
4.5 <i>Aansprakelijkheidsverzekeringen.....</i>	38
4.6 <i>Ongevallen.....</i>	40
4.7 <i>Gemaximeerde vergoeding door een vangnet .....</i>	41
5. FINANCIERING VAN EEN VANGNET	43
5.1 <i>Financieringsmethodiek .....</i>	43

5.1.1 De kapitaaldekkingmethode.....	43
5.1.2 Het omslagstelsel.....	43
5.1.3 Conclusie	44
5.2 Verdeelsleutel van de bijdragen.....	44
6. INRICHTING EN UITVOERING VAN EEN VANGNET	47
6.1 Inrichting vangnet.....	47
6.1.1 De wetgever: voorwaardenschepper	47
6.1.2 De bewindvoerders/curatoren: uitvoerders.....	47
6.1.3 De PVK: toezichthouder.....	48
6.1.4 De verzekeraars: financiers van het vangnet	48
6.1.5 Een afzonderlijke rechtspersoon: intermediaire functie.....	48
6.2 De rechtspositie van een vangnet.....	49
6.2.1 Subrogatie	49
6.2.2 Boedelkrediet.....	49
6.2.3 Boedelkrediet of subrogatie?	51
7. KOSTEN VAN EEN VANGNET	52
8. EEN MOGELIJKE OPZET VAN EEN VANGNET	53
8.1 Branche- en productgewijze analyse van de reikwijdte	53
8.2 Gerechtigden op uitkeringen.....	54
8.3 Uitkeringen	55
8.4 Financiering.....	56
BIJLAGE 1. SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP	57
BIJLAGE 2. AANSTELLINGSBRIEF	58
BIJLAGE 3. VERSTERKING VAN HET TOEZICHT	62
BIJLAGE 4. EEN VOORBEELD VOOR DE AFWEGING TUSSEN SUBROGATIE EN BOEDELKREDIET	66
BIJLAGE 5. EEN VOORSTEL VOOR AOV.....	68
BIJLAGE 6. EEN OVERZICHT VAN SCHADEBRANCHES EN SCHADEPRODUCTEN	69
BIJLAGE 7. EEN NADERE TOELICHTING VAN EEN CONCRETE VARIANT	71
BIJLAGE 8. DE NEDERLANDSE SCHADEMARKT	74
BIJLAGE 9. EEN OVERZICHT VAN SCHADEVERZEKERINGEN	81

Samenvatting en conclusies

De werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen heeft conform haar opdracht de mogelijkheid onderzocht van een vangnet in de schadesector. Een vangnet schadeverzekeringen is een regeling die de consument voorziet van een tijdelijke en redelijke vergoeding van gerechtvaardigde claims bij een failliete schadeverzekeraar. De werkgroep constateert dat een dergelijk vangnet praktisch uitvoerbaar is en schetst daarbij ter illustratie een mogelijke opzet. Tevens worden relevante aandachtspunten geformuleerd en keuzes gemaakt die bij een praktische uitwerking actueel zouden worden. In lijn met de taakopdracht doet de werkgroep echter nadrukkelijk geen uitspraak over de principiële wenselijkheid van een vangnet.

De werkgroep heeft in haar onderzoek gekeken naar de kenmerken van bestaande vangnetregelingen in de financiële sector en daarbuiten, en de relevantie daarvan voor het schadeverzekeringsbedrijf. De bestaande regelingen blijken niet zonder meer direct toepasbaar op de schadesector. Met inachtneming van inhoudelijke consistentie met de andere financiële sectoren zou de invulling van een vangnet schadeverzekeringen dan ook moeten worden toegesneden op de specifieke kenmerken van de schadesector.

Een bijzondere eigenschap van de schadesector is dat de financiële consument niet per definitie gedupeerd wordt door een faillissement. Polishouders zonder schade kunnen namelijk in veel gevallen eenvoudig en zonder verlies van grote financiële belangen overstappen naar een andere verzekeraar. Zij zullen in dat geval slechts opnieuw premie moeten betalen over een periode waarvoor reeds dekking was gekocht bij de gefailleerde verzekeraar. Een vangnet hoeft de polishouder daarvoor geen vergoeding te bieden.

Polishouders met schadeclaims kunnen wel een groot financieel belang hebben bij een vangnet. De doelstelling van een vangnet is om deze groep een redelijke en tijdige vergoeding te garanderen van daarvoor in aanmerking komende claims. In dit verband is van belang dat polishouders bij faillissement een hoog voorrecht hebben op de nog aanwezige activa ter dekking van de voorzieningen. In zoverre deze activa niet volstaan, heeft een vangnet een functie om te vermijden dat de uitkeringsgerechtigden bij faillissement een groot gedeelte van hun claim verloren zien gaan. Een vangnet kan verder voorkomen dat de polishouders met schade de mogelijk langdurige faillissementsafwikkeling moeten afwachten.

Om de snelheid in uitkering te realiseren kan een drempel van nut zijn om het aantal claims te verkleinen dat in eerste instantie door een vangnet in behandeling wordt genomen. Een drempel kan een prioriteit aanbrengen in de behandeling van claims door een vangnet, alsmede kleine claims geheel buiten de vangnetvergoeding brengen.

Een specifiek aandachtspunt in de constructie van een vangnet is de heterogeniteit van de schadebranches. Een illustratie hiervan vormen de aansprakelijkheidsverzekeringen. De Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren is voor veel consumenten een onmisbare verzekering en zou onder een vangnet moeten vallen. Voor de overige aansprakelijkheidsverzekeringen geldt temeer dat deze gekenmerkt worden door een complex en bijzonder karakter, waarmee rekening gehouden moet worden bij de afweging om deze al dan niet onder een vangnet te brengen. Verder gelden voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen dermate afwijkende eigenschappen dat het onderzoek en de operationele invulling van een vangnet bij voorkeur separaat van de overige schadeproducten dient te worden vormgegeven.

Mede in het licht van de geschetste heterogeniteit is een indicatie gegeven van een rangorde in verzekerde risico's. De consument zal immers veelal zwaarder getroffen worden door het afbranden van zijn huis dan door het verlies van een zonnebril. De doelstelling van een vangnet is van bijzondere betekenis bij verzekeringen die een basale bescherming bieden en verzekeringen met een hoge verzekeringsdichtheid.

Naast het specifieke karakter van de schadesector zal bij de invulling van een vangnet het mogelijke probleem van moreel risico beperkt moeten worden. Dit probleem houdt in dat met een vangnet de negatieve gevolgen van het nemen van meer risico op anderen afgewenteld kunnen worden. Om moreel risico zo veel mogelijk te vermijden, moet de vergoeding door een vangnet niet volledig zijn. Tevens moeten grote ondernemingen buiten een vangnet blijven, mede gezien hun relatief goede positie om risico's in te schatten. De puur zakelijke branches zouden eveneens buiten beschouwing kunnen blijven.

Om moreel risico bij verzekeraars tegen te gaan en te vermijden dat een vangnet als gevolg van faillissementen een te groot beroep zou doen op de financiers, is goed toezicht van essentieel belang. De werkgroep beveelt dan ook aan dat voor een vangnet aansluiting wordt gezocht bij het toezichtkader. In de Nederlandse schadesector hebben zich in de afgelopen jaren geen grootschalige faillissementen voorgedaan en voorgenomen beleidsinitiatieven kunnen een verdere versterking van het toezicht opleveren. Zo zullen de vereiste kapitaalbuffers van verzekeraars in de toekomst een nog directere relatie krijgen met het gekozen risicoprofiel, waarmee verder tegenwicht wordt geboden aan moreel risico.

Aansluiting bij het toezicht betekent dat een vangnet eveneens van toepassing is indien een verzekeraar onder Nederlands toezicht actief is in een ander land binnen de Europese Economische Ruimte. Andersom blijven verzekeraars die in Nederland hun diensten aanbieden onder buitenlands toezicht buiten een Nederlands vangnet. In dit verband wijst de werkgroep op het belang van Europese harmonisatie om samenloopproblemen met buitenlandse regelingen te vermijden.

Het toezicht vormt ook het uitgangspunt in de uitvoering van een vangnetregeling. Volgens de werkgroep kan een vangnet pas in werking treden na het uitspreken van de noodregeling of faillissement. Het is dan aan de toezichthouder om de bijdragen vast te stellen van de deelnemende verzekeraars. De financiering dient dus bij voorkeur na faillissement te gebeuren, waarbij de bijdrageplicht gekoppeld wordt aan het marktaandeel van de verzekeraars onder Nederlands toezicht. In verband met het mogelijk aan een vangnet verbonden moreel risico probleem zouden de bijdragen eveneens een relatie kunnen hebben met de solvabiliteitsmarge.

Ten aanzien van de kosten van een vangnet is het hoge voorrecht van polishouders van belang. Verder geldt dat slechts een beperkte groep polishouders schadeclaims heeft op het moment van faillissement. Gedurende de laatste jaren is het aantal gefailleerde verzekeraars beperkt gebleven, maar omvangrijke deconfitures zijn niet uit te sluiten in een financieel systeem gebaseerd op marktwerking. De kosten van een vangnet mogen er nooit toe leiden dat de financierende verzekeraars hierdoor in problemen zouden komen en deze kosten moeten worden begrensd.

Ten slotte stelt de werkgroep voor om bij een principiële keuze voor een vangnet een wettelijke basis te creëren. In de uitvoering kunnen de bewindvoerders en curatoren hun normale taak behouden. Een afzonderlijke vangnetinstelling zou door middel van subrogatie in de rechten kunnen treden van de polishouders die zij heeft veilig gesteld volgens de rangorde van de WTV 1993.

1. Inleiding

De werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen heeft onderzoek gedaan naar de praktische uitvoerbaarheid en invulling van een vangnetconstructie voor polishouders van schadeverzekeringen. Conform de taakopdracht (zie 1.3) doet de werkgroep nadrukkelijk geen uitspraak over de principiële wenselijkheid van een vangnet. Wel worden de overwegingen die hierbij een rol spelen uiteengezet.

1.1 VOORGESCHIEDENIS

In het begin van de jaren tachtig waren de problemen rond levensverzekeraar 'De Wereld' onder meer aanleiding voor een studie naar de invoering van een garantieregeling. Een werkgroep van het ministerie van Financiën en de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK)¹ concludeerde dat een garantiefonds voor de verzekeringssector kon worden aanbevolen. Vanwege het meer risicodragende karakter zou daarbij prioriteit moeten worden gegeven aan het schadeverzekeringsbedrijf. De minister van Financiën heeft vervolgens echter in 1988 op basis van de toen geldende overwegingen de Tweede Kamer laten weten dat de noodzaak van een garantieregeling voor de verzekeringssector onvoldoende aanwezig was².

Mede naar aanleiding van de problemen bij levensverzekeraar 'Vie d'Or' hebben de Pensioen- & Verzekeringskamer en het Verbond van Verzekeraars in 1995 voorgesteld een opvangregeling uit te werken voor de levensverzekeringssector. Deze uitwerking is gedaan door de Werkgroep Opvangregeling, die bestond uit vertegenwoordigers van beide organisaties. De Opvangregeling Leven is in 2001 in werking getreden.

Bij aanbidding van het rapport van de Werkgroep Opvangregeling aan de Tweede Kamer³, heeft de minister van Financiën aangegeven, dat parallel aan de wettelijke uitwerking van de opvangregeling, onderzocht moet worden in hoeverre ter versterking van de consumentenbescherming een additioneel toezichtinstrument voor de schadesector van nut kan zijn. Dit onderzoek is gedaan door de voorloper van de werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen: de Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen.

1.2 STUDIEGROEP OPVANGREGELING SCHADEVERZEKERINGEN

De voorloper van de werkgroep die het voorliggende rapport schreef, de Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen, bestaande uit vertegenwoordigers van de Pensioen- & Verzekeringskamer en het Verbond van Verzekeraars, met het ministerie van Financiën als waarnemer, heeft in 2000 geconcludeerd dat een opvangregeling als bij levensverzekeringen niet geschikt is voor de

---

¹ Tot 17 januari 2001 luidde de naam van de Pensioen- & Verzekeringskamer (PVK): Verzekeringskamer.

² Kamerstukken II 1988/89, 20 884, nr. 4. De beslissing van de Minister was met name gebaseerd op de in die tijd voorgenomen toezichtsintensiveringen, zodat 'het toezichtregime in Nederland, met de uitbreidingen die voorgesteld zijn, in beginsel afdoende bescherming biedt voor de belangen van verzekeringscrediteuren.'

³ Kamerstukken II 1996/97, 25 000 IXB, nr. 14

schadesector⁴. Voorts werd geconcludeerd tot de volgende oplossingsrichtingen voor een opvangregeling voor het schadebedrijf.

1. De Studiegroep acht het vooruitlopend op de invoering van de ABPS⁵ wenselijk dat schadeverzekeraars, voor zover daartoe gezien de aard van hun werkzaamheden aanleiding is, een (gecertificeerd) actuariel verslag omtrent de toereikendheid van de voorzieningen en de premiestelling aan de VK overleggen. De Studiegroep stelt voor dat de praktische haalbaarheid van een verplichtstelling zoals hier bedoeld nader wordt uitgewerkt, en vervolgens in overleg wordt getreden met de Minister van Financiën in verband met de daarvoor noodzakelijke regelgeving.
2. Voorts acht de Studiegroep het wenselijk te bezien of in de regelgeving een steviger basis kan worden opgenomen op grond waarvan de Verzekeringskamer algemeen verbindende regels kan uitvaardigen omtrent het herverzekeringsbeleid. Een expliciete grondslag daarvoor ontbreekt momenteel in de uitvoeringsregelingen van de WTV 1993.
3. In samenhang met punt 2 beveelt de Studiegroep de Verzekeringskamer aan zich in internationaal verband sterk te maken voor een systeem voor de beoordeling van de kwaliteit van herverzekeraars door middel van toezicht. In dit verband zij bedacht dat er in Brussel momenteel gesproken wordt over een harmonisering van toezicht op herverzekeraars en op het herverzekeringsbeleid van primaire verzekeraars.
4. De Studiegroep stelt voor te bezien of, en zo ja onder welke voorwaarden, aan alle polishouders van een ziektekostenverzekeraar waarover de noodregeling is uitgesproken of die in staat van faillissement verkeert, het wettelijke recht zou kunnen worden gegeven een standaardpakketpolis te sluiten bij een andere ziektekostenverzekeraar. Dit zou moeten gelden ongeacht welk type ziektekostenverzekering of welk soort polis de polishouder heeft.
5. De studiegroep stelt voor nader onderzoek te doen naar de mogelijkheid, wenselijkheid en uitvoerbaarheid van een vangnetconstructie voor de meest kwetsbare overblijvende polishouders ingeval de noodregeling voor een schadeverzekeraar in werking moet worden gezet of het faillissement wordt uitgesproken.

Van branche tot branche zal een afzonderlijke afweging met betrekking tot vangnetconstructies moeten worden gemaakt. Onder meer zal gedacht moeten worden aan een constructie voor particulieren die een opvorderbare periodieke uitkering hebben uit hoofde van (gedeeltelijke) arbeidsongeschiktheid. Voor de opzet hiervan zou gekeken kunnen worden naar de "Garantieverklaring inzake arbeidsongeschiktheidsverzekeringen", zoals deze tot 1994 door een aantal arbeidsongeschiktheidsverzekeraars verenigd in de Invaliditeitsverzekeringscentrale (IVC), werd ondertekend.

Hieronder volgt een overzicht van de wijze waarop gevolg is gegeven aan de bovengenoemde vijf oplossingsrichtingen:

---

⁴ Voor de overwegingen die tot deze conclusie hebben geleid zij verwezen naar dit rapport.

⁵ ABPS staat voor Actuariële Bedrijfseconomische Principes Schade, die deel uitmaken van het Financieel Toetsingskader (FTK). Met het FTK, dat over enkele jaren in werking zal treden, zet de PVK de stap naar een meer risicogeorïenteerd toezicht

Ad 1 en 2. In zijn reactie aan de Tweede Kamer⁶ heeft de minister medegedeeld dat deze aanbevelingen gezien moeten worden in het licht van het Financieel Toetsingskader (FTK) van de Pensioen- & Verzekeringkamer. De PVK heeft inmiddels de uitgangspunten van het Financieel Toetsingskader gepresenteerd. Het zal echter naar verwachting nog een aantal jaren duren voordat de beleidsregels geïmplementeerd zijn en de sector conform het toetsingskader kan werken. De uitwerking van deze aanbevelingen verloopt dan ook separaat van de werkzaamheden van de werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen. Wel heeft de werkgroep in haar afwegingen rekening gehouden met de toekomstige introductie van een meer risico-georiënteerd toezicht. Het Financieel Toetsingskader zou naar mening van de werkgroep meer nog dan het huidige toezichtkader tegenwicht kunnen bieden aan een moreel risico probleem, dat een vangnet mogelijk met zich brengt (zie 2.5).

Ad 3. De International Association of Insurance Supervisors (IAIS) probeert te komen tot een internationale standaard voor het herverzekeringsbeleid. Nederland is actief lid van het comité dat hiervoor verantwoordelijk is. Binnen de Europese Unie wordt gewerkt aan een richtlijn over het toezicht op herverzekeraars. De gesprekken hierover bevinden zich nog in een beginnend stadium.

Ad 4. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en het ministerie van Financiën bezien deze aanbeveling in het licht van de algemene discussie over de toekomst van het zorgverzekeringsstelsel. Deze discussie is nog volop gaande en concrete oplossingsrichtingen voor gedupeerde polishouders bij faillissement van een zorgverzekeraar laten daarmee op zich wachten.

Ad 5. Deze aanbeveling heeft geleid tot oprichting van de werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen.

1.3 WERKGROEP VANGNET SCHADEVERZEKERINGEN

De minister van Financiën heeft aan de Tweede Kamer medegedeeld in het nader onderzoek naar een vangnetconstructie een gezamenlijke rol te zien voor de Verzekeringkamer, het Verbond van Verzekeraars en het ministerie van Financiën. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van de werkgroep Vangnet Schadeverzekeringen. Bijlage 1 vermeldt de samenstelling van de werkgroep en bijlage 2 bevat de brief aan de Tweede Kamer die heeft geleid tot de oprichting van de werkgroep.

Uit het rapport van de Studiegroep en de reactie van de minister van Financiën volgt de volgende taakopdracht van de werkgroep: nader onderzoek naar de praktische uitvoerbaarheid en invulling van een vangnetconstructie in de schadeverzekeringssector.

Een vangnet voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen is conform de mededeling van de minister van Financiën aan de Tweede Kamer, separaat door het Verbond van Verzekeraars onderzocht. De

---

⁶ Kamerstukken II 1999/00, 26 800 IXB nr.47.

resultaten van dat onderzoek worden vermeld in bijlage 5. Zoals aangegeven geldt voor zorgverzekeringen eveneens een separaat traject.

Het onderzoek richt zich op de schadeverzekeringssector en dus blijven levensverzekeringscontracten en pensioenen grotendeels buiten beschouwing in dit rapport. Dit geldt ook voor verzekeraars die vallen onder de Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf (WTN). Natura-uitvaart heeft meer kenmerken van het levensbedrijf, is in de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (WTV 1993) tot de levenssector gerekend en maakt geen deel uit van de taakopdracht van de werkgroep. In de voor dit jaar aangekondigde evaluatie van de WTN zal in een breder kader de regulering van deze sector worden gezien.

1.4 INDELING VAN HET RAPPORT

Dit rapport schetst eerst in hoofdstuk 2 het kader voor een vangnet Schade. Daarbij wordt een beschrijving gegeven van de schademarkt en de faillissementen die zich op deze markt hebben voorgedaan. Verder wordt een overzicht gegeven van bestaande vangnetregelingen. Ten slotte komen de argumenten voor een vangnet aan bod, alsmede het moreel risico probleem dat mogelijk aan een vangnet verbonden is.

Hoofdstuk 3 behandelt het essentiële belang voor een vangnet van goed toezicht op de verzekeringssector.

In hoofdstuk 4 staat de reikwijdte centraal. Het behandelt specifiek de modaliteiten van een vangnet, zoals het vraagstuk welke verzekeraars deelnemen en de solidariteit tussen deze deelnemers. Eveneens aan de orde komt het belang van een spoedige afwikkeling van een vangnet en er wordt ingegaan op het specifieke karakter van verzekeringen voor aansprakelijkheid en ongevallen. Het hoofdstuk eindigt met een analyse van de door een vangnet te bieden vergoeding.

De financiering van een vangnet staat vervolgens in hoofdstuk 5 centraal. Eerst wordt de wijze van financiering behandeld, waarbij een centrale vraag is of deze plaats moet hebben voor of na faillissement. Vervolgens komt de verdeling van de financieringslast over de deelnemers aan de orde.

Hoofdstuk 6 gaat concreet in op de inrichting van een vangnet. Daarbij gaat het om de rol die voor verschillende partijen is weggelegd en om de wijze waarop geldstromen verplaatst worden van de financierende partijen naar de consument. De rechten van de verschillende belanghebbenden bij een vangnet vormen daarbij een belangrijk aandachtspunt.

Hoofdstuk 7 behandelt de kosten die met een vangnet gemoeid zijn.

Een concrete variant voor een vangnet wordt in hoofdstuk 8 geschetst. Aan de in eerdere hoofdstukken behandelde onderwerpen als reikwijdte, gerechtigden, uitkeringen en financiering wordt een mogelijke praktische invulling gegeven.

2. Kader voor een vangnet

2.1 DE MARKT VOOR SCHADEVERZEKERINGEN⁷

De bruto premie-inkomsten op de Nederlandse schademarkt bedroegen in 2000 16,6 miljard euro. Hiervan namen de zorgpolissen 7,6 miljard voor hun rekening en de andere schadeverzekeringen 9,0 miljard. Het gecumuleerde marktaandeel van de tien grootste verzekeraars bedroeg in 2000 zo'n veertig procent. Gedurende de jaren negentig liep de concentratie op de schademarkt langzaam terug, maar aan het eind van het decennium werd de trend gekeerd en recent is een verdere concentratie waarneembaar. Ultimo 2000 waren 290 schadeverzekeraars actief met een vergunning van de PVK en op basis van notificatie waren nog eens ruim 500 schadeverzekeraars toegelaten tot de Nederlandse markt (418 voor dienstverrichting, 110 voor bijkantoren).

Tabel 1: enkele kerncijfers voor de hoofdbranches (2000, bedragen in euro's).

	zorg	motor	transport	brand	overig	totaal
Miljoenen polissen	7,2	7,9	1,0	10,8	11,5	38,4
waarvan particulier	4,7	6,9	0,1	9,7	9,1	30,5
Premie (euro mrd)	7,6	3,8	0,5	2,7	2,1	16,6
waarvan particulier	5,8	2,4	0,1	1,5	1,0	10,8
Schade (euro mrd)	5,7	2,6	0,4	1,9	0,9	11,5
waarvan particulier	4,7	1,6	0,1	1,0	0,4	7,8

De bovenstaande tabel geeft kerncijfers van het Nederlandse schadebedrijf, waarbij telkens het aandeel is weergegeven van polissen afgesloten door particulieren. De eerste rij geeft de omvang van de hoofdbranches naar het aantal verkochte polissen. De tweede rij geeft het bruto premie-inkomen, de meest gebruikelijke maatstaf voor de omvang van de markt. Van de premies in de hoofdbranche Motor komt bijna 60% uit wettelijk verplichte aansprakelijkheidsverzekeringen. Ten slotte is de schadelast vóór herverzekering weergegeven. Van de totale geboekte schade in 2000 was bijna 3 miljard gulden herverzekerd. Met name bij de brandverzekeringen speelt herverzekering een grote rol.

De schadesector is sterk gediversifieerd qua verzekerde risico's en in bijlage 8 wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de Nederlandse schademarkt.

2.2 FAILLISEMENTEN OP DE SCHADEMARKT

2.2.1 De huidige praktijk

Faillissementen zijn tot nu toe weinig voorgekomen op de Nederlandse schademarkt. Daarvoor gelden een aantal redenen. In de eerste plaats dient een schadeverzekeraar ervoor te zorgen dat hij aan zijn verplichtingen kan voldoen. Iedere schadeverzekeraar werkt wat dat betreft als een soort viertrapsraket (onder toezicht van de PVK):

---

⁷ Cijfers zijn geleverd door het Centrum voor Verzekeringsstatistiek (CVS).

- De verzekeraar zal over het algemeen slechts bepaalde, welomschreven risico's overnemen van de verzekerde. Te grote, of te zeer individueel bepaalde risico's neemt de verzekeraar niet over. Er is bovendien een limiet per schade (het verzekerde bedrag) en er worden preventieprikkels ingebouwd (uitsluitingen, eigen risico's).
- De verzekeraar dient er vervolgens voor te zorgen dat hij minimaal beschikt over de beleggingen tegenover de technische voorzieningen die de wet voorschrijft om aan zijn uitkeringsverplichtingen te kunnen voldoen. Juist met het oog daarop worden door de PVK de richtlijnen van het Financieel Toetsingskader ontwikkeld. Zeker na invoering, toepassing en adequate bewaking van het Financieel Toetsingskader, mag worden aangenomen dat een goede en onderbouwde veiligheidsmarge per productgroep in acht wordt genomen (zie hoofdstuk 3).
- In het verlengde daarvan, en in samenhang daarmee, zal de verzekeraar er over het algemeen voor zorgen dat waar nodig het van de verzekerden overgenomen risico wordt herverzekerd. Hij beperkt op deze manier zijn 'exposure'.
- De verzekeraar dient te voldoen aan de wettelijk verplichte solvabiliteitsmarge op grond van de Europese verzekeringsrichtlijnen.

Deze stappen verkleinen de faillissementskans aanzienlijk. Desondanks is een faillissement niet uit te sluiten. Grofweg zijn er drie mogelijke oorzaken voor een faillissement⁸.

- Schadeverloop: een verzekeraar die 'profit-testing' aan zijn acceptatiebeleid ten grondslag legt, tarifeert overeenkomstig de risico's die worden aangegaan en een deugdelijk herverzekeringsbeleid voert, zal in veel gevallen slechts door het schadeverloop in de problemen komen als de hele relevante markt getroffen wordt. Het is echter ook mogelijk dat een prudent opererende verzekeraar individueel door een relatief slecht verzekeringstechnisch resultaat in problemen geraakt. Het verzekeringsbedrijf bestaat nu eenmaal uit het overnemen van risico's, die op bepaalde objecten en subjecten betrekking hebben, en waarbij dus niet de gehele sector een identieke portefeuille aanhoudt. Materialisatie van verzekerde voorvallen, hoe bewust de risico's ook geaccepteerd zijn en hoe goed verder ook afgedekt, kan verschillende verzekeraars dan ook in verschillende mate treffen. Gegeven het feit dat buffers eindig zijn, is een individueel faillissement daarmee niet uit te sluiten.
- Onvoorziene verslechtering van het financieel economisch klimaat: het vermogen van de verzekeraar – waartoe de technische voorzieningen gerekend moeten worden – wordt door andere externe oorzaken aangetast, bijv. instorting van de onroerend goed markt, een beurskrach,

---

⁸ Meer technisch geformuleerd kan men in dit verband aansluiting zoeken bij de risico's die ten grondslag liggen aan een dynamische solvabiliteitstoets:

- Slecht verzekeringstechnisch resultaat
- Catastrofale schades
- Mismatch tussen beleggingen en verplichtingen
- Marktrisico (waaronder renterisico)
- Kredietrisico
- Ongunstige afwijking van de verwachte kosteninflatie
- Kredietrisico herverzekeraars

economische depressie. Dit is een oorzaak die veelal niet bij een individuele verzekeraar zal voorkomen. Allen, of in ieder geval de meeste, zullen getroffen worden.

- Mismatchmanagement: de verzekeraar kan ten onder gaan door een verkeerd bedrijfsbeleid, bijvoorbeeld structurele ondertarifiering, mismatchmanagement in de organisatie of ICT, verkeerd volmachtbeleid, etc.⁹

Verder is het zo dat een schadeverzekeraar in moeilijkheden in de praktijk veelal zal worden opgevangen door een grotere concurrent. De Nederlandse schademarkt kent dan ook weinig faillissementen. In de afgelopen twintig jaar heeft de PVK in slechts vier gevallen de noodregeling aangevraagd.

In 1981 kwamen de gelieerde maatschappijen Boerhaave NV en NV Medische Hulp in problemen door een verkeerd beleggingsbeleid (dalende vastgoedprijzen) en belangenverstrengeling van de directeur van beide maatschappijen. Drie maanden na het begin van de noodregeling werd de portefeuille (voornamelijk ziektekosten) overgedragen aan Ennia NV, dat de verzekeringsverplichtingen (vereiste technische voorzieningen van vier miljoen gulden) volledig overnam. In dit geval is er ondanks de noodregeling, dus geen nadeel voor polishouders ontstaan.

In 1992 werd de noodregeling uitgesproken over Trinity. De problemen bij dit Nederlandse bijkantoor kwamen voort uit de liquidatie van de maatschappij in het Verenigd Koninkrijk. In 1996 vond de Pensioen- & Verzekeringkamer onder de noodregeling vijf verzekeraars bereid de Nederlandse portefeuille (hoofdzakelijk transport-, ongevallen- en ziekteverzekeringen) onverkort over te nemen, waarbij aan activa ongeveer een half miljoen gulden werd overgedragen. In 1997 is Trinity failliet verklaard. Door deze overname is ook hier nauwelijks nadeel voor polishouders ontstaan.

De noodregeling over het Nederlandse bijkantoor van Ardenia (actief met onder meer transportverzekeringen) werd in 1993 uitgesproken. Het bijkantoor was volledig herverzekerd bij de Luxemburgse moedermaatschappij en werkte via het volmachtensysteem. Portefeuilleoverdracht was niet meer mogelijk nadat in Nederland gedeponeerde waarden tegen instructies van de Pensioen- & Verzekeringkamer in, werden overgedragen aan een van de gevolmachtigden. In 1994 werd het faillissement uitgesproken. Een drietal verzekerden heeft claims ingediend met een totale waarde van 100.000 gulden, de gevolmachtigde agenten van 2,7 miljoen gulden. De faillissementsafwikkeling werd afgerond in 2000.

Conclusie is dat faillissementen tot nu toe niet frequent zijn voorgekomen op de Nederlandse schademarkt. De zeldzame incidenten die zich hebben voorgedaan betreffen zonder uitzondering kleine verzekeraars, waardoor de maatschappelijke impact gering is geweest. Hoewel toekomstige

---

⁹ Verwant aan mismatchmanagement zijn keuzes over diversificatie en specialisatie. Denkbaar is dat een verzekeraar zich eenzijdig richt op een bepaald risico (bijv. garantieverzekeringen), en zich verkijkt op de daaraan klevende schadepotentie. Hetzelfde geldt voor een eenzijdig beleggingsbeleid.

ontwikkelingen geheel anders kunnen zijn dan ervaringen uit het verleden doen vermoeden, zal naar verwachting ook in de toekomst een kwalitatief goed toezichtregime sterk bijdragen aan het voorkomen van faillissementen.

2.2.2 Huidige werking noodregeling en faillissementswetgeving

De aanvraag van de noodregeling staat aan het einde van een rij van toezichtmaatregelen en kan slechts door faillissement worden gevolgd. Voordat de PVK de noodregeling aanvraagt, zullen vaak al een of meer andere maatregelen zijn getroffen, zoals:

- het geven van een aanwijzing (art. 54 lid 1, WTV 1993)
- het benoemen van een stille curator (art. 54 lid 3)
- het opleggen van een last onder dwangsom (art. 188b)
- het opleggen van een bestuurlijke boete (art. 188c)
- het geven van een verbod om over de activa te beschikken (art. 137 en 140)
- het eisen van een sanerings- of financieringsplan (art. 138)
- het eisen van extra opgaven van de afzonderlijk geadmistreerde waarden (art. 139)
- het intrekken van de vergunning (art. 148) met het geven van een verbod over de activa te beschikken (art. 153).

Indien de financiële toestand zodanig blijft dat het belang van de gezamenlijke schuldeisers bij de afwikkeling van het bedrijf van de verzekeraar een bijzondere voorziening vordert, kan de PVK de rechtbank vragen de noodregeling uit te spreken. De rechtbank benoemt de bewindvoerders en machtigt deze om het roer over te nemen. Deze machtiging omvat de bevoegdheid de portefeuille geheel of gedeeltelijk te vereffenen, overdracht van alle of een deel van de uit verzekeringsovereenkomsten voortvloeiende rechten en verplichtingen en, zolang nog niet blijkt dat de verzekeraar een negatief eigen vermogen heeft, de vereffening van het vermogen van de verzekeraar (artikel 156, WTV 1993).

De noodregeling en het uiteindelijke faillissement vormen de te onderscheiden fasen bij de afwikkeling van de portefeuille van een verzekeraar in moeilijkheden. De noodregeling voorziet in de afwikkeling van een verzekeringsbedrijf en gaat meestal aan faillissement vooraf. De doelstelling is een overdracht of vereffening van de gehele of gedeeltelijke portefeuille, waarbij de rechten van de polishouders gekort kunnen worden.¹⁰

De bewindvoerders zullen tijdens de noodregeling in het algemeen streven naar een portefeuilleoverdracht met korting van de rechten, of met een verkorting van de duur van lopende overeenkomsten. Voor wijzigingen van de overeenkomsten door de bewindvoerders is een bijzondere machtiging van de rechtbank nodig, te geven na of gelijktijdig met de algemene machtiging.¹¹

---

¹⁰ Behoudens duurverkorting kunnen bij vereffening de rechten van polishouders niet gekort worden.

De faillissementsafwikkeling gebeurt door curatoren, die moeten kiezen tussen vereffening van de onderneming en gehele of gedeeltelijke overdracht van de portefeuille en de rest van de onderneming. Wegens het faillissement zullen de meeste verzekeringen zijn opgezegd. Potentiële overnemers kunnen bij een overname belang hebben als zij bijvoorbeeld een andere inschatting hebben van de hoogte van de nog te verwachten schades, of de schades met minder kosten kunnen afwickelen. De overdracht van de verplichtingen moet vergezeld gaan van een overdracht van de schadevoorzieningen, voor zover de activa daarvoor aanwezig zijn en daar geen hogere preferentie van andere crediteuren op rust. Ook anderszins mag de overdracht van de activa niet in het nadeel van de overige crediteuren zijn.

Bij de faillissementsafwikkeling in Nederland hebben polishouders een hoog voorrecht op de activa ter dekking van de technische voorzieningen. Dit hoge voorrecht zal naar aanleiding van EU-richtlijn 2001/17/EG inzake de sanering en liquidatie van verzekeringsondernemingen worden verstevigd, door het hoge voorrecht uit te breiden tot alle activa.¹²

Het hoge voorrecht voor de polishouders kent drie gradaties. Als eerste aan de beurt bij faillissement zijn de polishouders met periodieke uitkeringen door ziekte, letsel of overlijden. Vervolgens komen de polishouders met niet-periodieke uitkeringen wegens deze oorzaken en ten slotte de overige polishouders met een schadevordering. Alleen de boedelcrediteuren staan in rangorde in faillissement vóór de superpreferente crediteuren. Zo ontstaat de rangorde die is opgenomen in tabel 2.

Tabel 2: Rangorde crediteuren en aandeelhouders in faillissement/noodregeling

1. Boedelcrediteuren

a. Bijzondere boedelkosten (= kosten van liquidatie van activa)

b. Algemene boedelkosten:

- De curator voor zijn salaris
- De boedelcrediteuren:
  - Preferente boedelcrediteuren (bijv. fiscus voor schulden ontstaan ná faillissement)
  - Concurrente boedelcrediteuren (bijv. voor de kosten van de aanvraag van de faillietverklaring ex artikel 3:288 BW)

---

¹¹ Artikel 165 leden 1 en 2 WTV 1993. In plaats hiervan kunnen de bewindvoerders ook streven naar vereffening van de portefeuille.

¹² Volgens deze richtlijn hebben de lidstaten twee opties voor de rangorde van crediteurenvorderingen: (1) bij de verdeling van de waarden ter dekking van de technische voorzieningen wordt de hoogste rang toegekend aan verzekeringsvorderingen. (2) verzekeringsvorderingen krijgen een hoge rang bij de verdeling van alle activa, waarbij slechts enkele specifiek omschreven vorderingen (bijvoorbeeld van werknemers en fiscus) mogen voorgaan. In Nederland wordt voor deze tweede mogelijkheid gekozen, waarmee het huidige hoge voorrecht van polishouders en werknemers op de activa ter dekking van de technische voorzieningen wordt uitgebreid tot alle activa.

<p>2. Superpreferente “verzekeringscrediteuren” ex artikel 171, lid 2 WTV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Periodieke uitkeringen terzake van ziekte, letsel, overlijden, gesloten door de Nederlandse vestiging • Pensioenuitkeringen (ex-)werknemers (max. 1 jaar oud) • Toekomstige pensioenuitkeringen (ex-)werknemers • Vorderingen (ex-)werknemers o.g.v. arbeidsovereenkomst • Niet-periodieke uitkeringen terzake van ziekte, letsel, overlijden, gesloten door de Nederlandse vestiging • Gerechtigden op andere schade-uitkeringen krachtens de polis van de Nederlandse vestiging
<p>3. Andere preferente crediteuren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fiscus o.g.v. artikel 21, lid 1, Invorderingswet • Fiscus en uitvoeringsinstellingen voor sociale verzekeringspremies • Overige preferente crediteuren
<p>4. Concurrente crediteuren</p>
<p>5. Crediteuren uit een achtergestelde lening</p>
<p>6. Aandeelhouders van de failliete NV c.q. leden met aandeel in het waarborgkapitaal van de failliete OWM</p>

Noot: In dit schema zijn de volgende twee groepen crediteuren buiten beschouwing gelaten:

- De zogenoemde separatisten (hypotheekhouder, pandhouder) die het goed waarop zij hun recht kunnen laten gelden buiten faillissement kunnen uitwinnen en op de opbrengst voorrang hebben boven iedereen.
- De op bepaalde goederen bevoorrechte boedelcrediteuren. Dit gaat om limitatief opgesomde categorieën, namelijk:
  - de vordering van kosten van behoud van een goed (artikel 3:284 BW),
  - de vordering uit behandeling van een zaak (artikel 3:285 BW),
  - de schuld van een appartementseigenaar (artikel 3:286 BW)
  - de vordering tot schadevergoeding is bevoorrecht op de daartoe strekkende verzekeringsuitkering (artikel 3:287 BW).

Bij deze rangorde moet wel bedacht worden, dat deze niet garandeert dat de crediteur zijn vordering ook daadwerkelijk betaald krijgt; dat is afhankelijk van de hoeveelheid liquide middelen die de activa in de boedel uiteindelijk bij liquidatie door de curator opbrengen.

Samenvattend kan gesteld worden dat in geval van faillissement of noodregeling polishouders door het hoge voorrecht een relatief grote kans hebben dat hun claims deels of zelfs voor een belangrijk gedeelte worden gehonoreerd.

2.2.3 Gevolgen van een faillissement voor de consument

Een bijzonder kenmerk van de schadesector is dat de financiële consument niet per definitie schade lijdt bij een faillissement. Waar bij een groot aantal levensverzekerings- en bancaire producten de consument vermogen opbouwt gedurende de looptijd, is dat bij schadeverzekeringen over het algemeen niet het geval. Polishouders zonder schade kunnen in veel gevallen eenvoudig overstappen naar een andere verzekeraar. In de schadesector gaat het derhalve om een zeer kleine kans: de verzekeraar is failliet en de consument heeft schade. In de volgende gevallen kan er sprake zijn van schade voor de consument:

- Een lopende schadeclaim;

- Een mogelijke toekomstige schadeclaim in de sfeer van aansprakelijkheid;
- De verzekering kan elders niet of slechts tegen ongunstiger voorwaarden worden voortgezet;
- Een eventueel verlies van vooruitbetaalde premie.

Als er sprake is van een schadeclaim is er nog het extra probleem, dat de schadevergoeding in een situatie van noodregeling of faillissement veelal enige tijd op zich zal laten wachten¹³. Er moet eerst een goed beeld gevormd worden van alle claims van gedupeerden, voordat de verdeling plaats kan vinden van de resterende activa. Wel bestaat de mogelijkheid om claims in tranches uit te betalen. De tijdspanne waarbinnen het totaal aan uitkeringen aan gedupeerden wordt gerealiseerd, is mede afhankelijk van de snelheid waarmee aan herverzekerde verplichtingen wordt voldaan en de mogelijkheden om beleggingen op korte termijn liquide te maken. Plotselinge liquidatie van de activa is niet altijd in het belang van de polishouders, gegeven de waardevermindering die hiermee gepaard kan gaan. De afwikkeling van de portefeuille van een verzekeraar in moeilijkheden kan aldus enige tijd in beslag nemen¹⁴ en voor de consument vormt dit een periode van onzekerheid, waarin hij de uitkering waar hij eventueel recht op heeft nog niet krijgt en dus tijdelijk een andere oplossing moet zoeken.

2.3 BESTAANDE VANGNETREGELINGEN

2.3.1 Vangnetregelingen buiten de financiële sector

Faillissement van de leverancier hoeft voor de consument bij schadeverzekeringen geen groter risico te zijn dan bij andere producten en diensten. De consument loopt tal van financiële risico's, waar hij niet volledig tegen beschermd wordt. Zo loopt hij bijvoorbeeld het risico dat zijn huis minder waard wordt en dat hij door oorzaken in de inkomenssfeer (zoals werkloosheid en arbeidsongeschiktheid, waarvoor overigens vangnetten zijn gecreëerd in de vorm van sociale zekerheid) de (te hoge) hypotheek niet meer kan betalen. Tegen het verlies van zijn woning wordt hij dan niet beschermd. Wel geldt voor hypotheek afgesloten met een Nationale Hypotheek Garantie (NHG) dat de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning garandeert dat de consument niet met een restschuld achterblijft. De NHG geldt alleen voor huizen waarvan de totale aankoopkosten lager zijn dan € 200.000. Het kan de consument gebeuren dat zijn leveranciers hun verplichtingen niet kunnen nakomen terwijl er al wel voor betaald is. Ook zijn er andere sectoren van het economisch leven waarin vergelijkbare of veel hogere consumentenbestedingen plaats vinden, waar de bekneld geraakte belangen ook groot kunnen zijn (faillissement van leveranciers van duurzame goederen).

---

¹³ Dit afgezien van de schadebehandelingstechnische grenzen aan het op korte termijn uitkeren van claims. Het beoordelen of een claim voor vergoeding in aanmerking komt, kan langere tijd vergen. De bewindvoerder is voor het vaststellen van de uitkeringen mede afhankelijk van de kwaliteit van de administratie bij de gefailleerde onderneming.

¹⁴ Vergelijk 2.2.1. De noodregeling over het Nederlandse bijkantoor van Ardenia werd in 1993 uitgesproken en in 1994 volgde het faillissement. Dit faillissement duurde voort tot 2000.

In en buiten de financiële marktsector kan de consument grote risico's lopen en in een enkel geval zijn daarvoor vangnetregelingen ontworpen. Bij de constructie van een vangnet schade kunnen deze illustratief zijn.

Een voorbeeld van een vangnetregeling buiten de financiële sector is de Stichting Garantiefonds Reisgelden. De Stichting Garantiefonds Reisgelden (SGR) vergoedt de consument vooruitbetaalde reisgelden als de wederpartij door financieel onvermogen de overeengekomen prestatie niet kan nakomen. De SGR bestaat sinds 1983 en heeft sindsdien 25 miljoen euro aan circa 60.000 gedupeerden uitgekeerd. Blijft een aangesloten onderneming in gebreke¹⁵, dan krijgen consumenten hun vooruitbetaalde reissom terug of deze wordt verrekend met een vervangende reis. Voor consumenten die op moment van financieel onvermogen reeds op de reisbestemming zijn, wordt eventueel repatriëring verzorgd. Meer dan 95% van de Nederlandse reisorganisaties en reisagenten zijn bij de SGR aangesloten. Het fonds is opgebouwd door consumenten die bij boeking voor bepaalde reispakketten vijftien gulden betaalden voor de garantie. Hiervan was vijf gulden ter dekking van de administratiekosten en vloeide tien gulden in het fonds, dat daarmee voldoende aangroeide om aan de verwachte uitkeringen te voldoen. Sinds 1999 betalen reizigers die een reis boeken daarom niet meer voor de garantie.

2.3.2 Vangnetregelingen in de financiële sector

Er is een aantal redenen waarom de financiële sector een bijzondere plaats inneemt binnen de economie, zoals uitstralingseffecten naar andere sectoren en het belang van vertrouwen in de aanbieder. In het licht van de relatief grote informatie-asymmetrie, de omgekeerde productcyclus en het immateriële karakter van financiële producten is op de sector een uitgebreid toezichtkader van toepassing. Het toezicht kan echter de mogelijkheid van een faillissement niet uitsluiten en de financiële sector kent mede daarom een aantal vangnetregelingen.

Gezien de vervaging van grenzen tussen bankieren, verzekeren en beleggen, is het beleid van de overheid erop gericht om een gelijk speelveld te creëren binnen de financiële sector; regelgeving en toezicht volgen de markt en de optiek van de consument. In de bancaire en effectensector is de consument door garantieregelingen beschermd tegen een faillissement en bij levensverzekeringen is voor de consument de kans op schadelijke faillissementsgevolgen aanzienlijk verkleind door de Opvangregeling Leven.

Inhoudelijke verschillen tussen de financiële sectoren kunnen een sectorspecifiek regelgevend en toezichtkader rechtvaardigen. Zoals in paragraaf 2.2.3. opgemerkt, is een bijzonder kenmerk van de schadesector dat de financiële consument niet per definitie schade lijdt bij een faillissement. Waar bij een (groot) aantal levensverzekeringen en bancaire producten de consument vermogen opbouwt gedurende de looptijd, is dat bij schadeverzekeringen over het algemeen niet het geval. In

---

¹⁵ Dit geldt ook voor een niet-aangesloten reisorganisatie als de reis via bemiddeling van een deelnemer tot stand is gekomen.

tegenstelling tot het levenbedrijf wordt dus bij faillissement van een schadeverzekeraar slechts een beperkte groep polishouders geraakt¹⁶.

Als hiervoor aangegeven en uitvoerig uiteengezet in het rapport van de Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen heeft de schademarkt andere relevante kenmerken dan de levenmarkt, zodat het feit dat beide (net als het bankwezen) financiële markten zijn, op zichzelf geen opvangregeling rechtvaardigt. De Opvangregeling Leven en de garantieregeling in het bankwezen zijn gericht op de bescherming van ingelegde en later weer uit te keren spaargelden van cliënten. De garantieregeling in de effectensector beoogt vergelijkbaar de consument te beschermen tegen het verlies van gelden of effecten door faillissement of fraude.

Na betaling van premie zal de consument ook in de schadesector veelal de verwachting hebben dat de financiële instelling in de toekomst aan de overeengekomen tegenprestatie zal voldoen. De tegenprestatie is in dit geval niet de uitkering van de ingelegde gelden, maar een vergoeding in het mogelijke geval van realisatie van het verzekerde voorval.

Overigens is in de sfeer van de particuliere verzekeringen het grootste risico dat de consument loopt, dat hij schade lijdt door een gebeurtenis die niet verzekerd is. Hetzij omdat zijn verzekeraar het risico te groot, of om andere redenen niet verzekeraar vindt, hetzij omdat de consument het niet nodig vond zich afdoende te verzekeren. Dat nadeel is volledig voor rekening van de consument.

Er bestaat reeds één voorbeeld van een opvangregeling voor een schadeverzekering, namelijk het Waarborgfonds Motorverkeer te Rijswijk, die voortvloeit uit de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM). Deze wet biedt bescherming aan gedupeerden van ongevallen die veroorzaakt zijn door motorrijtuigen. De belangrijkste pijler van de wet is de verzekeringsplicht en verder fungeert het Waarborgfonds als vangnet voor het geval geen beroep op een WAM-verzekeraar mogelijk is voor de schadeloosstelling van gedupeerden. Dit kan het geval zijn bij ongevallen veroorzaakt door een onbekend, onverzekerd of gestolen motorrijtuig, een motorrijtuig van een vrijgestelde gemoedsbezwaarde of een motorrijtuig dat is verzekerd bij een insolvente verzekeraar. Het Waarborgfonds biedt de gedupeerde dus onder andere additionele bescherming tegen het faillissement van een WAM-verzekeraar. Voor de uitkeringen van het fonds geldt een eigen risico van 136 euro. De financiering van het Waarborgfonds gebeurt via een verplichte jaarlijkse bijdrage van de WAM-verzekeraars. De bijdrage wordt vastgesteld op basis van de aard en het aantal verzekerde motorrijtuigen. Ten slotte wordt het fonds mede gefinancierd door oplegde boetes aan personen die niet aan de verplichting tot verzekering hebben voldaan.

In de sfeer van verzekeringsproducten is op 22 december 2001 de Opvangregeling Leven in werking getreden. Wanneer de solvabiliteitsmarge van een verzekeraar naar het oordeel van de PVK is gedaald of zal dalen beneden het wettelijk vereiste minimum (= het garantiefonds, de minimum-

---

¹⁶ Afgezien van het feit dat consumenten geen dekking meer ontvangen over een periode waarvoor reeds premie was betaald. Bij een overstap naar een andere verzekeraar moet dan opnieuw premie

solvabiliteitseisen), dient er een saneringsplan of een financieringsplan te komen. Als dat mislukt, reste vóór het in werking treden van de opvangregeling niets anders dan het intrekken van de vergunning van de verzekeraar en het toepassen van de noodregeling. Een consequentie van het toepassen van de noodregeling¹⁷ is, dat de activa van de verzekeraar moeten worden gewaardeerd op liquidatiebasis in plaats van 'going concern' basis (die over het algemeen hoger zal zijn). Dat kan betekenen dat de rechten van polishouders worden gekort als de continuïteit van de bedrijfsvoering niet kan worden gehandhaafd. De nu in werking getreden opvangregeling versterkt de 'going concern' benadering en het preventief toezichtinstrumentarium, zodat de kans dat tot een noodregeling moet worden overgegaan (met alle nadelen voor de polishouders van dien) wordt verkleind. De opvangregeling mitigeert daardoor het dilemma van de toezichthouder en dient tegelijkertijd het belang van de polishouder.

De Opvangregeling Leven treedt alleen in werking als andere toezichtinstrumenten (aanwijzingen, stille curatele, etc.) geen of onvoldoende effect sorteren en gevreesd moet worden voor een deconfiture, terwijl de portefeuille nog levensvatbaar is. De portefeuille is levensvatbaar als er een positieve verwachting is omtrent de toekomstige winstgevendheid. Is de portefeuille niet meer levensvatbaar, dan volgt alsnog de noodregeling of faillissement. De opvangregeling biedt als maatregelen:

- *Verplichte herverzekering van (een deel van) de portefeuille*
Dit komt aan de orde als (a) de verzekeraar levensvatbaar is en (b) er ook voldoende vertrouwen in het management bestaat.
- *Verplichte overdracht van de portefeuille*
Dit komt aan de orde als (a) de portefeuille nog wel levensvatbaar is, maar (b) er geen voldoende vertrouwen in het management (meer) is. Hoewel de verzekeringsverplichtingen nog volledig gedekt worden door geormerkte activa, kunnen derde schuldeisers door beslag op die activa een opvang doorkruisen. Gedeeltelijke portefeuilleoverdracht aan de opvanginstelling is niet mogelijk¹⁸.

De opvanginstelling dient over voldoende solvabiliteit te beschikken en wordt daartoe alsdan gefinancierd door de in Nederland onder toezicht staande levensverzekeraars, door een omslag van het door de PVK vastgestelde benodigde bedrag naar rato van het bruto premie-inkomen leven. Het maximum per opvangsituatie is ruim € 94 miljoen met een cumulatief maximum van € 189 miljoen. Het totale bedrag waarvoor een aanmerkelijk risico bestaat dat het niet wordt terugbetaald (nadat de portefeuille van de opvanginstelling door verkoop terug gezet is in de markt) mag niet hoger zijn dan € 189 miljoen.

De kapitaalverschaffing door de levensverzekeraars dient uit mededingingsrechtelijke overwegingen tegen een marktconforme vergoeding (rente en dividend) te geschieden. Wat daarna overblijft van de

---

over deze periode worden voldaan (zie 4.4.3).

¹⁷ Zie VK studies 18, De noodregeling, door Mr. P.M. Tulfer.

¹⁸ Bij de overname van de portefeuille door de Opvang NV worden de werknemers overgenomen (art. 7:662 e.v. BW). Een grootschalige arbeidsuitstoot kan leiden tot verzet van de werknemers in de gevoelige situatie rond de portefeuille-overdracht, waarin hun medewerking hard nodig is.

verkoopsom bij beëindiging van de opvang gaat terug naar de verzekeraar wiens portefeuille in de Opvang NV werd gestopt.

Buiten de verzekeringssector bestaan in de financiële sector garantieregelingen in de bancaire en effectensector. De Collectieve Garantierегeling (CGR) biedt depositohouders en beleggers bij faillissement van een kredietinstelling zekerheid tot een bedrag van €20.000. Een onderneming komt slechts voor vergoeding in aanmerking indien voldaan is aan minimaal twee van de volgende drie criteria: (1) een balanstotaal kleiner dan € 3.125.000; (2) een netto-omzet kleiner dan € 6.250.000; (3) minder dan vijftig werknemers. Naast grotere ondernemingen zijn ook overheidsinstanties en bestuurders van de kredietinstelling van vergoeding uitgesloten.

De CGR wordt volgens een omslagstelsel gefinancierd. De Nederlandsche Bank (DNB) vergoedt de depositohouders en verhaalt de kosten op de kredietinstellingen via een omslagpercentage, dat op basis van ingediende geconsolideerde balansen wordt vastgesteld. Indien voor een instelling het te betalen bedrag volgens de collectieve garantieregeling groter is dan vijf procent van haar eigen vermogen, schiet DNB het meerdere renteloos voor. Alle kredietinstellingen die onder Nederlands toezicht staan, vallen onder de garantieregeling. Buitenlandse kredietinstellingen die onder buitenlands toezicht op de Nederlandse markt actief zijn, vallen niet onder het Nederlandse garantiestelsel.

Bij faillissement van een effecteninstelling zijn beleggers eveneens gedekt tot € 20.000, namelijk op basis van de Beleggers Compensatieregeling (BCR). Ook hier komen slechts particulieren en volgens dezelfde definitie kleine ondernemingen voor vergoeding in aanmerking. De financiering gebeurt in eerste instantie door fondsvorming. De effecteninstellingen dragen bij om een compensatiefonds van 11,3 miljoen euro te vormen. Dit fonds wordt beheerd door de bij de Autoriteit Financiële Markten (Autoriteit-FM) ondergebrachte Stichting Beleggers Compensatiefonds. Het bestuur bestaat uit vertegenwoordigers van de toezichthouder en de sector.

Als in het geval van een faillissement de in het fonds aanwezige middelen niet volstaan, dan wordt het meerdere tot een maximum van 11,3 miljoen euro over de effecteninstellingen omgeslagen door de Autoriteit-FM. Is het totaal van het fonds en deze additionele omslag niet toereikend, dan wordt voor het resterende gedeelte omgeslagen over de gehele bedrijfstak (inclusief kredietinstellingen). Ook hier geldt een plafond aan de bijdragen van instellingen van 5% van het eigen vermogen van de instelling in een kalenderjaar. Het meerdere wordt renteloos voorgeschoten door de Autoriteit-FM, die voor haar BCR-verplichtingen onder overheidsgarantie kan lenen bij de centrale bank. Het totaal van de bijdragen volgens CGR en BCR samen zal niet groter zijn dan 5% van het gecumuleerde eigen vermogen van alle deelnemende instellingen. Aangezien de financiering van een faillissement van een effecteninstelling ook kredietinstellingen kan raken, is een goede afstemming tussen DNB en de Autoriteit-FM noodzakelijk.

Op de financieringswijze na, vertonen de CGR en de BCR grote overeenkomsten. De regelingen vloeien voort uit de Europese richtlijnen depositogarantiestelsels en beleggerscompensatiestelsels. Met deze richtlijnen is Europese coördinatie bereikt, zodat binnen de Europese Unie grensoverschrijdende mededingingsaspecten voor een groot gedeelte worden ondervangen. Overigens is sprake van minimumharmonisatie, zodat de constructies in de lidstaten nog enige verschillen kunnen vertonen. Deze verschillen mogen echter niet door financiële instellingen gebruikt worden voor reclamedoeleinden. Deposithouders van en beleggers bij bijkantoren in andere landen (van een in Nederland onder toezicht staande instelling) vallen onder de Nederlandse garantieregeling en anderzijds zijn Nederlandse ingezetenen ook beschermd als zij met een aanbieder uit een andere lidstaat zaken doen onder het in die lidstaat geldende garantiestelsel.

2.3.3 Vangnetregelingen schade in het buitenland

De onderstaande tabel verschaft een overzicht op hoofdlijnen van bestaande vangnetregelingen in de Europese Unie. Vervolgens wordt een nadere toelichting gegeven bij enkele kenmerkende regelingen, zowel van regelingen uit de tabel als van buiten Europa. Relevant gegeven vooraf is dat de Europese lidstaten momenteel overleggen over de noodzaak en wenselijkheid van harmonisatie van vangnetregelingen in de verzekeringssector (zie 4.2).

Tabel 3. EU lidstaten met vangnetregelingen (inventarisatie op hoofdlijnen)¹⁹

EU Land	Reikwijdte Vangnet	Ondernemingen
België	Aansprakelijkheid motor	
Dene- marken	Aansprakelijkheid motor	
Duitsland	Aansprakelijkheid motor	
Finland	Verplichte verzekeringen, waaronder aansprakelijkheid motor, AOV, ziektekosten. Bij faillissement ad hoc beslissing over eventuele vergoeding overige polishouders	
Frankrijk	Verplichte verzekeringen en persoonsverzekeringen, waaronder aansprakelijkheid motor, AOV, ziektekosten en ongevallen. Uitkeringsplafond van € 90.000, vergoeding vooruitbetaalde premies; wetsvoorstel voor sectorbreed vangnet ter behandeling in parlement.	Vooralsnog uitgesloten; volgens wetsvoorstel voor verzekeringen afgesloten voor particulieren.
Grieken- land	Aansprakelijkheid motor	
Ierland	Alle branches. Vergoeding claims van particulieren + aansprakelijkheid ondernemingen tegenover particulieren, tot maximaal 65% en maximaal 825.000 euro.	Alleen voor zover het claims van particulieren betreft
Italië	Aansprakelijkheid motor	
Luxemburg	Aansprakelijkheid motor	
Oostenrijk	Aansprakelijkheid motor	
Portugal	Aansprakelijkheid motor	
Spanje ²⁰	Uitgesloten zijn export-kredietverzekeringen, hoge bescherming, geen gegarandeerde vergoeding	Beschermd

¹⁹ Waar nodig zijn in deze paragraaf buitenlandse bedragen voor de vergelijkbaarheid omgerekend naar euro's met de wisselkoersen zoals golden op 5/6/2002.

²⁰ Spanje kent geen garantieregeling in de letterlijke zin dat een bepaalde minimumvergoeding is gegarandeerd. Bij (dreigend) faillissement wordt een verzekeraar buiten de normale

Verenigd Koninkrijk	Uitgesloten branches: 4,5,6,7,14 100% van de eerste € 3100 is gedekt en 90% over het meerdere + vooruitbetaalde premies.	Ondernemingen met een gestort aandelenkapitaal tot 1,5 mln. euro zijn gedekt.
Zweden	Aansprakelijkheid motor	

Bronnen: Policyholders protection funds in OECD countries, OECD, 25-01-1999; Policyholder protection funds, OECD, 08-11-2000; Policyholder protection funds, OECD, 31-05-2001.

In een aantal rapporten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)²¹ wordt een inventarisatie gemaakt van vangnetregelingen in verschillende landen. Veel voorkomend zijn regelingen voor motorrijtuigaansprakelijkheid. In een aantal landen is ook bij arbeidsongeschiktheid en ziektekosten additionele bescherming aanwezig en verplichte aansprakelijkheidsverzekeringen anders dan motorrijtuigen worden in Finland, Frankrijk en Polen gedekt door een vangnet. Als landen met een meer omvattend vangnet bij schadeverzekeringen registreert de OESO het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Noorwegen, Verenigde Staten, Canada, Japan en Zuid-Korea. Ter illustratie wordt hier een beschrijving gegeven van enkele kenmerkende garantieregelingen, namelijk die in Verenigd Koninkrijk, Ierland, Frankrijk, Canada en Verenigde Staten.

In het Verenigd Koninkrijk is in december 2001 een nieuw vangnetstelsel in werking getreden. Naast particulieren vallen voortaan ook kleine ondernemingen onder het vangnet. Een kleine onderneming wordt daarbij gedefinieerd als een onderneming met een gestort aandelenkapitaal van minder dan 1 miljoen pond (€ 1,5 miljoen). De bescherming die geboden wordt, is 100% over de eerste 2000 pond (€ 3100) en 90% over het meerdere. Niet alleen schadeclaims komen voor vergoeding in aanmerking, maar ook vooruitbetaalde premies kunnen worden gerestitueerd.

Uitgesloten branches zijn transport, krediet, scheep- en luchtvaart en herverzekering. De financiering van het vangnet gebeurt via omslag. De bijdragen van verzekeraars worden vastgesteld op basis van het premie-inkomen, gecumuleerd over de relevante branches. Per maatschappij is de afdracht begrensd tot 1% van het premie-inkomen.

Consumenten in andere EU-landen die zaken doen met een verzekeraar onder Engels toezicht zijn beschermd door het vangnet, mits het risico gelegen is in het Verenigd Koninkrijk. Polishouders in derde landen zijn niet beschermd. Verzekeraars uit andere EU-landen die op basis van dienstverrichting of via een bijkantoor actief zijn op de Engelse markt, zijn verplicht deel te nemen aan het vangnet. De bijdragen worden bepaald op basis van het premie-inkomen op de Engelse markt. De verzekeraars dienen hierover een aangiftebiljet in te vullen.

De regeling wordt uitgevoerd door een aparte instelling, die gelieerd is aan de toezichthouder. De instelling zal als een verzekeraar in financiële problemen verkeert eerst proberen de portefeuille aan een andere verzekeraar over te dragen of financiële steun verlenen om continuïteit te realiseren. Deze

---

faillissementsprocedure gehaald en gaan polishouders nog voor boedelcrediteuren. Daarnaast heeft de 'Comision Liquidadora de Entidades Aseguradoras' eigen middelen om eventuele tekorten aan te vullen (deze middelen kan zij verkrijgen via belastingheffing op polissen). In praktijk is daarom over het algemeen sprake van volledige vergoeding. Kiest de polishouder voor directe uitkering dan kan evenwel een korting wordt toegepast.

²¹ Policyholders protection funds in OECD countries, OECD, 25-01-1999; Policyholder protection funds, OECD, 08-11-2000; Policyholder protection funds, OECD, 31-05-2001.

maatregelen worden alleen genomen indien de kosten daarvan naar verwachting lager zijn dan garantiebetalen na faillissement.

Ierland kent een beperktere garantieregeling. De garantie-instelling vergoedt claims van particulieren tot maximaal 65%. De vergoeding per claim is daarbij nooit meer dan £ 650.000 (€ 825.000).

Bedrijven komen alleen voor vergoeding in aanmerking voor zover het aansprakelijkheid tegenover particulieren betreft. Er zijn geen branches uitgesloten. Na een faillissement verhaalt de garantie-instelling op de verzekeraars tot maximaal 2% van hun premie-inkomen. Indien nodig verstrekt de overheid de garantie-instelling een voorschot. Buitenlandse verzekeraars die actief zijn in Ierland, moeten gelijkwaardig bijdragen aan de financiering, ook indien zij onder buitenlands toezicht staan.

Frankrijk kent een garantiefonds dat naast levensverzekeringen verplichte verzekeringen dekt en ongevallenverzekeringen. Aan garantie-uitkeringen is een plafond van 90.000 euro gebonden, vooruitbetaalde premies komen voor vergoeding in aanmerking. De verzekeraars bouwen een fonds op van 270 miljoen euro door een jaarlijkse bijdrage van 0,05% van de technische voorzieningen. De helft van deze bijdrage mag intern worden aangehouden en voor de bedrijfsvoering gebruikt worden, waarmee bij een faillissement financiering feitelijk plaatsvindt via een combinatie van fondsvorming en omslag.

Een nog door het parlement te behandelen wetsvoorstel voorziet in de uitbreiding van de regeling tot een sectorbreed vangnet, waarbij slechts spoorwegen, scheepvaart en luchtvaart uitgesloten branches zijn. Ondernemingen komen slechts voor vergoeding in aanmerking bij contracten afgesloten ten behoeve van particulieren. De door het vangnet te bieden vergoeding zal nog nader per verordening worden vastgesteld.

Verzekeraars die onder Frans toezicht actief zijn in een andere lidstaat, zullen onder het vangnet vallen. Andersom zijn consumenten niet door het Franse vangnet beschermd indien zij producten kopen van verzekeraars die zich met een bijkantoor of via dienstverrichting op de Franse markt richten onder toezicht van de autoriteiten in een andere lidstaat. Risico's gelegen buiten de EU vallen nooit onder het vangnet. Het vangnet komt onder de verantwoordelijkheid van de toezichthouder, maar de praktische uitvoering gebeurt door een aparte instelling met een bestuur dat bestaat uit vertegenwoordigers van de sector.

In Canada worden claims van consumenten volledig vergoed tot een bedrag van 250.000 Canadese dollar (€ 175.000). Te veel betaalde premies worden terugbetaald tot 70% met een maximum van 700 dollar (€ 485 miljoen). Schade opgelopen in de eerste 45 dagen na faillissement van een verzekeraar en waarvoor nog geen nieuwe dekking is gevonden, komen ook voor vergoeding in aanmerking. De curator beoordeelt de claims, waarna het garantiefonds de vastgestelde uitkering doet. Uitgesloten branches zijn scheep- en luchtvaart en borgtocht.

Op basis van omslag is de maximale bijdrage van verzekeraars 0,75% van het premie-inkomen, hetgeen bij grotere faillissementen te weinig middelen kan opleveren. Voor die gevallen hebben de verzekeraars gedurende drie jaar met een jaarlijkse bijdrage van 0,15% van het premie-inkomen een

fonds opgebouwd van 30 miljoen CAD (€ 21 miljoen), waaruit additionele middelen kunnen worden geput. Worden gelden uit het fonds genomen, dan verhaalt de garantie-instelling in het volgende jaar de hierdoor gedeerde rente-inkomsten.

In de Verenigde Staten worden door de meeste staten claims volledig gegarandeerd tot 300.000 dollar (€ 318.000). Uitgesloten branches zijn scheepvaart, borg, herverzekering, garanties en overige geldelijke verliezen. De verzekeraars financieren de garantieregeling, waarbij hun bijdragen maximaal 2% van het premie-inkomen zijn. Alleen in de staat New York wordt een fonds opgebouwd, in de andere staten geldt het omslagstelsel. De regelingen worden uitgevoerd door onafhankelijke instellingen, waarbij in de meeste staten een vertegenwoordiger van de toezichhouder deel uit maakt van het bestuur.

2.3.4 Relevantie bestaande vangnetregelingen

De voorgaande overzichten laten zien dat zowel binnen als buiten de financiële sector en zowel in Nederland als daar buiten, vangnetregelingen bestaan om te waarborgen dat rechten van de wederpartij niet verloren gaan indien de instelling waaraan gelden zijn betaald of toevertrouwd niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Buiten de financiële sector wordt een vangnet vooral ingegeven doordat in de praktijk is gebleken van het bestaan van een bijzonder risico op dat punt. Zo waarborgt de Stichting Garantiefonds Reisgelden dat de vooruitbetaalde reissom niet verloren gaat.

De meeste hiervoor gememoreerde bijzondere kenmerken ontbreken bij het schadeverzekeringsbedrijf. Faillissementen van schadeverzekeraars doen zich nauwelijks voor, zodat ook niet gesproken kan worden van een bijzonder risico op een deconfiture. De jaarlijks betaalde premie dient om de zich in dat jaar manifesterende risico's op te vangen en wordt dus ieder jaar geheel verbruikt. Er wordt geen vermogen opgebouwd ten behoeve van een individuele wederpartij (behalve bij reeds ingegane arbeidsongeschiktheidsuitkeringen) en er worden geen grote bedragen toevertrouwd. De doelstelling van een vangnet schade is dan ook niet om de ingelegde bedragen te beschermen (met een enkele uitzondering zoals de Canadese regeling). Waar het om gaat, zijn de claims bij realisatie van schade. Daar kan het gaan om omvangrijke bedragen.

Een ander kenmerk van vangnetregelingen in andere sectoren is dat bij financieel onvermogen alle wederpartijen in een min of meer gelijkwaardig belang worden getroffen, zoals een voorgenomen reis of de uitbetaling van opgebouwd vermogen. Ook hier treden verschillen op met het schadeverzekeringsbedrijf.

In de eerste plaats kan worden vastgesteld dat bij een financieel debacle van een schadeverzekeraar, niet alle wederpartijen (polishouders) worden getroffen. In de tweede plaats vertonen de belangen van de wel getroffen polishouders – dit zijn zij die op het moment waarop de schadeverzekeraar in de problemen geraakt een uitstaande schadeclaim hebben - onderling grote verschillen. Hun nadeel zit immers primair in de geleden schade, en pas afgeleid in het niet ontvangen van een vergoeding. Schadeverzekeringen dekken, anders dan levensverzekeringen (die steeds betrekking hebben op het

al dan niet in leven zijn van de verzekerde), niet allemaal gelijksoortige belangen tegen dezelfde risico's. De uitoefening van het schadeverzekeringsbedrijf is in de WTV 1993 opgedeeld in achttien verschillende branches, waarin in de praktijk enkele tientallen verschillende soorten verzekeringsproducten zijn ondergebracht. Complicerende factor is dat een groot aantal schadeverzekeraars de bedrijfsvoering beperkt tot een of slechts enkele branches (bijvoorbeeld brand).

2.4 ARGUMENTEN VOOR EEN VANGNET SCHADE

Uit het voorgaande kan opgemaakt worden dat bij de instelling van een vangnet rekening gehouden moet worden met de specifieke kenmerken van de schadesector.

Een verzekering betreft in veel gevallen een complex product met grote financiële belangen voor de consument, waarvan de kwaliteit in veel gevallen pas tot uitdrukking komt lang nadat het product is aangeschaft. Een eventuele schade-uitkering wordt immers pas gedaan nadat er zich schade heeft voorgedaan en doorgaans nadat er enige tijd premie is betaald. Daardoor is sprake van een zogenoemde omgekeerde productiecycclus.

Vertrouwen speelt in de financiële sector een belangrijke rol. Door het faillissement van een schadeverzekeraar kan bij het publiek terughoudendheid optreden om in de toekomst nog premies aan instellingen te betalen. Het collectief aan verzekeraars heeft belang bij een sector met een goede reputatie. Dit verklaart onder andere waarom, zoals aangegeven in 2.2, een verzekeraar in moeilijkheden tot op heden in veel gevallen is opgevangen door een grotere concurrent.

Verder is daar het streven naar verbetering van de consumentenbescherming. In een economisch systeem gebaseerd op marktwerking zijn faillissementen niet uit te sluiten. De mogelijkheid van faillissement is zelfs een noodzakelijke prikkel om de markt te laten werken. Dit geldt ook voor de financiële sector, waar dit risico wel wordt ingekaderd door het toezicht van DNB, PVK en Autoriteit FM. Consumenten zijn voor hun financiële situatie grotendeels aangewezen op de financiële dienstverlener, maar hebben mede als gevolg van asymmetrische informatie slechts beperkte mogelijkheden om het risico van een financiële transactie in te schatten. De consument betaalt geld aan de instelling, maar kan vervolgens moeilijk beoordelen wat er met het geld gebeurt. Dat is dan ook een van de redenen voor het toezicht op de financiële markten.

Aan uitbreiding van het reguliere toezichtkader zijn grenzen. Steeds zwaardere reserve-eisen en administratieve voorschriften zouden een te grote belasting vormen voor het bedrijfsleven en de marktwerking onnodig verstoren. Additionele bescherming boven het reguliere toezichtinstrumentarium heeft dan ook in potentie waarde, mede gezien het economische belang van een adequate verzekeringsdekking en de daarover bij consumenten bestaande verwachtingen dat in het vooruitzicht gestelde prestaties ook daadwerkelijk worden nagekomen.

Verzekeraars kunnen omschreven worden als verdelers van individueel geleden schade; zij organiseren een vorm van solidariteit rond bepaalde risico's. Dat is bij een vangnet niet anders: uiteindelijk betalen de klanten van de deelnemende verzekeraars voor het vangnet. Voor een dergelijke (semi-collectieve) maatregel ten behoeve van de klant en door hem te financieren, moet een goede reden zijn.

Een vangnet is in het bijzonder van bredere maatschappelijke betekenis, waar het verzekeringen met een semi-sociaal karakter en verzekeringen met een hoge verzekeringsdichtheid betreft (omdat kennelijk vrijwel elke burger zich realiseert dat deze verzekering noodzakelijk is). Hiermee in lijn lijkt het verschil in voorrecht bij faillissement. Gedupeerden met schade aan 'lijf en leden' wordt een meer omvattende bescherming geboden dan polishouders met alleen materiële schade.

Uit het bovenstaande volgt dat een vangnetconstructie op zich nuttig zou kunnen zijn vanwege het aspect van consumentenbescherming. De bredere maatschappelijke betekenis ligt voornamelijk bij risico's met een semi-sociaal karakter en risico's met een hoge verzekeringsdichtheid. Een belangrijke bijkomende relevantie van een vangnet is de tijdige afhandeling van claims. Een langdurige faillissementsafwikkeling kan net als onvolledige vergoeding van claims het vertrouwen in de sector schade toebrengen.

2.5 MOREEL RISICO

Een vangnet kan een versturende invloed op de marktwerking hebben. Een vangnetconstructie neemt de negatieve gevolgen van een faillissement gedeeltelijk over van de consument, die daarom niet langer een prikkel heeft om zich te verdiepen in de risico's die met een verzekeringscontract gemoeid zijn. Hij zal wellicht simpelweg voor de laagste premie of hoogste dekking kiezen. Een verzekering die het faillissementsrisico voor de consument dekt, creëert dus net als andere verzekeringen een moreel risico probleem: een marktpartij zal meer risico nemen indien de negatieve gevolgen daarvan door een ander gedragen worden, terwijl de positieve gevolgen hem ten goede komen.

Bij dit moreel risico aspect geldt een belangrijke kanttekening. Uit een recent onderzoek door Nipo²² blijkt dat consumenten over het algemeen niet op de hoogte zijn van het toezichtkader, maar er gewoon vanuit gaan dat alles goed geregeld is. Het onderzoek constateert verder dat de werking van een garantiestelsel de consument volledig onduidelijk is.

De additionele bescherming van een vangnet vindt zijn begrenzing waar sprake is van moreel risico. Zo is de bescherming niet op zijn plaats indien de consument bewust kiest voor een verzekeraar met een hoog risicoprofiel. Er zijn verzekeraars die zich profileren met een hoge solvabiliteitsmarge en de consument kan voor zekerheid kiezen door zich daar te verzekeren, tegen waarschijnlijk een hogere premie. Als kanttekening hierbij geldt dat de consument mede als gevolg van asymmetrische

---

²² Zie het NIPO consumentenonderzoek 'Financiële bijsluiter kan beter', 09-05-2001.

informatie over het algemeen geen bewuste keuze lijkt te maken voor een bij hem passend risicoprofiel van de verzekeraar.

Ook bij de verzekeraar kan moreel risico ontstaan, want de onderneming wordt niet langer proportioneel 'afgestraft', in de vorm van een hogere risicopremie bij een hoger risicoprofiel. Volgens de standaard economische theorie zullen crediteuren (in dit geval zijn polishouders de potentiële crediteuren) een hogere vergoeding vragen voor het verstrekken van vreemd vermogen indien de kans op toekomstige terugbetaling kleiner wordt. Voor zover in praktijk aanwezig, wordt deze relatie door een vangnetconstructie verbroken, waarmee het nemen van risico aantrekkelijker wordt. Dit kan resulteren in meer faillissementen, waarvan de overige verzekeraars de dupe worden. Zoveel mogelijk moet voorkomen worden dat solide verzekeraars opdraaien voor te scherp aan de wind zeilende collega's.

Er zijn verschillende remmende factoren aan het moreel risico bij de verzekeraar. Adequaat toezicht beperkt de mogelijkheden tot het nemen van te veel risico door een verzekeraar. Meer specifiek beoogt de integriteitstoetsing te voorkomen dat niet integere personen het beleid van een verzekeraar bepalen. Faillissement betekent baanverlies voor de bestuurders en bovendien stelt de bestuurdersaansprakelijkheidstoets beleidsbepalers aansprakelijk voor het faillissement van hun onderneming, tenzij zij aantonen hieraan geen schuld te dragen.

Verder geldt dat diverse stakeholders als werknemers en vermogensverschaffers volledig belang behouden bij continuïteit van de onderneming en niet altijd profiteren van meer risiconemend gedrag van het management. Een bijzondere noot ten slotte betreft de eigenaren van de onderneming, in de meeste gevallen aandeelhouders. Zij willen hun investering niet verloren zien gaan. Aan de andere kant zijn voor hen de negatieve gevolgen van meer risiconemend beleid beperkt tot de aankoopprijs van de aandelen, terwijl de positieve gevolgen theoretisch niet begrensd zijn.

Een verzekeraar die failliet dreigt te gaan, kan overgenomen worden door een andere verzekeraar. Voor de overnemende verzekeraar is dit een manier om het marktaandeel te vergroten. Een andere beweegreden, zeker voor een verzekeraar met een aanzienlijke marktpositie, kan zijn om het vertrouwen in de markt niet te laten schaden door een faillissement. Met name voor polishouders met een schadeclaim is overname van de in problemen geraakte verzekeraar vaak de meest geschikte oplossing. Een bijzonder moreel risico aspect van een vangnet is een mogelijk verminderde motivatie om een in problemen geraakte verzekeraar over te nemen. Een vangnet mitigeert immers voor de consument de negatieve aspecten van een faillissement en daarmee de potentiële schade aan het vertrouwen in de verzekeringssector. Gevolg zou kunnen zijn dat het aantal faillissementen toeneemt en de markt als geheel met hogere kosten wordt geconfronteerd. Overigens worden deze kosten dan niet langer alleen door de overnemende verzekeraar gedragen.

Samenvattend kan gesteld worden dat het morele risico een zaak is waar terdege rekening mee gehouden moet worden. Bij de constructie van een vangnet dient het morele risico probleem niet alleen onderkend, maar ook sterk beperkt te worden. Getracht moet worden te vermijden dat solide verzekeraars opdraaien voor verzekeraars die te veel risico's nemen.

2.6 CONCLUSIES

Een vangnetconstructie kan de relevante polishouders en gelaedeerden op twee manieren tegen een faillissement beschermen:

- Ten eerste kan een vangnetregeling waarborgen dat gedupeerde polishouders een redelijk gedeelte van eventuele schade uitgekeerd krijgen.
- Ten tweede kan een vangnet ervoor zorgen dat verzekerden op redelijk korte termijn hun claims gehonoreerd zien. Deze functie van een vangnet heeft van nature een beperkter karakter. Het gaat om het naar voren halen van uitkeringen uit de boedel.

Van belang voor de vormgeving van een vangnetconstructie is, dat deze pas in werking kan treden nadat de noodregeling of het faillissement is uitgesproken. Polishouders zonder claims kunnen over het algemeen eenvoudig overstappen naar een andere verzekeraar²³, waarna een niet levensvatbare portefeuille resteert. Alleen verzekerden met uit te betalen schaden kunnen werkelijk gedupeerd worden door een faillissement. De Studiegroep concludeert dan ook dat een beperkte groep polishouders een relatief groot belang heeft bij de boedel, namelijk uit hoofde van schadebetaling. De afweging tussen additionele consumentenbescherming en de bijbehorende economische inefficiënties, waarbij het eigen risico voor de consument en de omvang en reikwijdte van het vangnet relevante variabelen zijn, kan dan uitvallen ten gunste van een vangnetconstructie. Deze reikwijdte van een vangnet komt in hoofdstuk 4 aan de orde.

---

²³ Dit geldt niet in de branches Ongevallen en Ziekte.

3. Toezicht

Een vangnet kan worden gezien als sluitstuk van het toezicht en de werkgroep acht het dan ook onwenselijk om het vangnet los te koppelen van het toezichtregime. Goed toezicht draagt bij aan het voorkomen van faillissementen, waarmee de mogelijkheid bestreden wordt dat een vangnet een te groot beroep zou doen op de draagkracht van de sector. Zoals aangegeven in 2.5 is een mogelijk gevolg van een vangnet dat bij marktpartijen een grotere bereidheid ontstaat voor het nemen van risico's. Goed toezicht beperkt de mogelijkheden hiervoor en is volgens de werkgroep dan ook een essentiële voorwaarde voor een vangnet.

Het Nederlandse toezicht staat internationaal bekend als goed en vernieuwend en zoals aangegeven is het aantal faillissementen de laatste jaren beperkt gebleven. Ook momenteel is het toezicht volop in beweging. Dit geldt zowel voor de institutionele vormgeving ervan als voor de inhoudelijke invulling van het toezicht op de verzekeringssector.

Tot voor kort was sprake van een sectorale indeling van het toezicht op de financiële marktsector, waarbij de PVK de verantwoordelijkheid droeg voor alle toezichttaken in de verzekeringssector. Momenteel wordt de sectorale indeling verruild voor een functionele scheiding. De PVK zal in samenwerking met DNB zorgen voor het prudentiële toezicht, dat is gericht op soliditeit van instellingen. De Autoriteit-FM daarentegen zal zich richten op de gedragsonderwerpen binnen de gehele financiële sector, zoals de informatieverstrekking aan consumenten .

Met deze verschuiving van verantwoordelijkheden kunnen de toezichthouders zich op één kerntaak concentreren. In praktijk zal dit bijvoorbeeld betekenen dat de PVK bij de verdere ontwikkeling van het FTK optimaal kan profiteren van de ervaringen in de bancaire sector met risicogeorienteerd toezicht. De informatieverstrekking over consumentenbescherming in de financiële sector, waaronder vangnetregelingen, ligt op het terrein van de gedragstoezichthouder.

Naast de institutionele hervorming van het toezicht zijn de specifiek inhoudelijke ontwikkelingen in het regelgevende en toezichtkader voor het verzekeringsbedrijf van belang. Zo wordt met de ontwikkeling van het FTK voor een belangrijk gedeelte invulling gegeven aan de door de Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen voorgestelde verdere intensivering van het toezicht. Naar mening van de werkgroep kan een meer risicogeorienteerde invulling van het toezicht, zoals met het FTK wordt beoogd, een nog beter tegenwicht bieden aan het mogelijk aan een vangnet verbonden moreel risico probleem.

Meer specifiek heeft de Studiegroep een actuariel verslag aanbevolen voor de schadebranches waarvoor dat nu nog niet geldt. Deze aanbeveling betekent dat verzekeraars aan de PVK een verslag zouden moeten overleggen omtrent de toereikendheid van de voorzieningen en ook de premiestelling. Zoals aangegeven in 2.1 dient deze aanbeveling te worden gezien in het licht van de ontwikkeling van

het FTK. De PVK heeft inmiddels de uitgangspunten van het FTK gepresenteerd. Het zal naar verwachting nog een aantal jaren duren voordat de beleidsregels geïmplementeerd zijn en de sector conform het toetsingskader kan werken.

Naast het FTK vinden diverse andere trajecten plaats die zullen leiden tot een versterking van het toezicht. Gewezen kan worden op het wetsvoorstel 'Actualisering en harmonisatie van toezichtwetten', dat zal resulteren in een uitbreiding en versterking van de voorschriften aan verzekeraars op het gebied van integriteit. Verder vinden intensiveringen plaats als gevolg van Europese regelgeving. Zo moet uiterlijk in 2003 de richtlijn op het gebied van de solvabiliteitsmargevereisten voor schadeverzekeringsondernemingen zijn geïmplementeerd en zal bij het succesvol afronden van Brusselse besprekingen in de komende jaren een Europese richtlijn over het toezicht op herverzekeraars worden verankerd in de Nederlandse wetgeving.

Een strikt toezichtkader stelt grenzen aan de mogelijkheden voor risicodifferentiatie tussen verzekeraars en kan dan ook het draagvlak voor een vangnet in de verzekeringssector ten goede komen. Verdere intensivering van het toezicht mag echter niet leiden tot materieel toezicht, dat erop neerkomt dat de toezichthouder vooraf een oordeel geeft over de voorgenomen activiteiten van de verzekeraar. Met dit preventieve toezicht zou de verantwoordelijkheid voor het bedrijfsbeleid mede bij de toezichthouder komen te berusten en wordt feitelijk het vrije ondernemerschap beperkt. In tegenstelling tot andere lidstaten kent Nederland geen historie van materieel toezicht.

Een mogelijke, direct op het moreel risico probleem gerichte maatregel, is het uitsluiten van beleidsbepalers van een verzekeraar van een vergoeding door het vangnet voor zover het gaat om verzekeringen afgesloten bij het eigen bedrijf. De prikkel bij bestuurders van een verzekeraar en eventueel commissarissen en grootaandeelhouders, om meer risicovol beleid te voeren zou zo verder weggenomen kunnen worden. In puur technische zin behandelt bijlage 3 enkele andere mogelijkheden voor toekomstige toezichtintensiveringen die vooruitlopend op het FTK zouden kunnen worden doorgevoerd. De bijlage geeft eveneens een overzicht van bestaande versterkingen van het toezicht.

Conclusie

Goed toezicht is van essentieel belang voor een vangnet. Het Nederlandse toezicht staat internationaal bekend als goed en vernieuwend en het aantal faillissementen op de Nederlandse schademarkt is tot nu toe beperkt gebleven. De voorgenomen beleidsinitiatieven en regelgeving, zoals het toetsingskader, kunnen een verdere versterking opleveren en in het licht van de constante dynamiek van de financiële sector zijn toekomstige verbeteringen altijd mogelijk.

4. Reikwijdte van een vangnet

4.1 DE POLISRECHTEN ALS MAXIMUM

Uitgangspunt is dat de consument verantwoordelijk blijft voor zijn keuze van verzekeraar en polis. De polis is dan ook leidend bij het vaststellen van de maximale omvang van de compensatie voor de polishouder. Het ligt niet in de rede dat hij bij een vangnet meer rechten zou kunnen doen gelden dan wanneer zijn verzekeraar nog financieel gezond is.

4.2 CRITERIA EN RANDVOORWAARDEN VOOR DE REIKWIJDTE

4.2.1 Consumentenbescherming

Ingevolge de haar verstrekte opdracht onderzoekt de werkgroep een vangnet voor de meest kwetsbare groepen polishouders. Het ligt voor de hand om bij de vaststelling van die groep aansluiting te zoeken bij het consumentenrecht.

Consument (iemand die handelt buiten de uitoefening van een beroep of bedrijf, vgl. bijv. artikel 6:236 BW) is iedere inwoner van Nederland en in die hoedanigheid genieten zij een min of meer gelijke mate van bescherming tegen - kort gezegd - ongebreidelde werking van de markt (zoals op het gebied van koop, algemene voorwaarden, e.d.). Die bescherming komt er veelal op neer dat maatregelen worden genomen om er voor te zorgen dat de consument er van op aan kan dat een door zijn (wel beroeps- of bedrijfsmatig handelende) wederpartij gewekt verwachtingspatroon ook daadwerkelijk door die wederpartij wordt waargemaakt (vgl. artikel 7:18 BW inzake de consumentenkoop). Vanuit dat gezichtspunt past ook een voorziening die moet bewerkstelligen dat een verzekeraar zijn verplichtingen jegens consumenten kan nakomen.

Buiten hun hoedanigheid van consument nemen inwoners van Nederland veelal ook nog beroeps- of bedrijfsmatig aan het economisch verkeer deel. Deels als werknemer, deels als zelfstandig beoefenaar van een beroep of bedrijf. In die hoedanigheid staat men in beginsel bloot aan de werking van de markt, zij het dat werknemers in hun beroepsbeoefening worden beschermd ten opzichte van hun werkgever (vgl. arbeidsgerelateerde ongevallen en beroepsziekten). Bovendien genieten werknemers enige bescherming tegen economische tegenvallers in de vorm van een werkloosheidsuitkering.

Grote ondernemingen hebben over het algemeen meer mogelijkheden om risico's zelf te dragen door risicospreiding en het treffen van voorzieningen, zodat de schadelast de draagkracht niet te boven hoeft te gaan. Bovendien maakt het inschatten van kredietwaardigheid veelal deel uit van het integrale risicomanagement van een onderneming en het risico dat een wederpartij in gebreke blijft, is met de inzet van bedrijfsmiddelen over het algemeen voldoende beheersbaar. Tussen de twee

uitersten, grote ondernemingen en consumenten, bevindt zich het midden- en kleinbedrijf, waarvoor de genoemde argumenten in verschillende mate opgeld kunnen doen.

Een bijzondere groep betreft de zelfstandige ondernemers. Zij hebben er over het algemeen bewust voor gekozen om bepaalde risico's te nemen en zouden dus tot op zekere hoogte in staat kunnen worden geacht om ook tot een beoordeling te komen van de risico's die verbonden zijn aan verzekeringscontracten. Aan de andere kant kunnen kleine zelfstandige ondernemers wat betreft de mogelijkheden voor het inschatten van die risico's vergelijkbaar zijn met de particuliere consument.

Ten slotte is aandachtspunt dat ondernemingen niet alleen qua omvang divers zijn, maar ook in hun activiteiten. Er bestaan verzekeraars die zich richten op een specifieke bedrijfstak of beroepsgroep, waarmee de diversiteit van het verzekerde bedrijfsleven feitelijk gereflecteerd wordt in het verzekeringswezen. Dit vergroot het beroep op de solidariteit tussen verzekeraars. In 4.3 wordt dieper op deze kwestie ingegaan.

Conclusie is dat de consument het uitgangspunt vormt voor een vangnet. Grote ondernemingen dienen buiten een vangnet te blijven, mede gezien hun relatief goede positie om risico's in te schatten.

4.2.2 Onder Nederlands toezicht gestelde schadeverzekeraars

Een vangnet kan worden gezien als sluitstuk van het toezicht en de studiegroep acht het dan ook onwenselijk om het vangnet los te koppelen van het toezichtregime. Een vangnet heeft daarmee alleen betrekking op verzekeraars onder toezicht van de PVK.

In het kader van de Europese interne markt hebben verzekeraars vrijheid van vestiging binnen de Unie (het systeem van 'single licence' en 'home country control'). Onder toezicht in het thuisland kan een verzekeraar in andere EER-lidstaten verzekeringen aanbieden door dienstverrichting (uitgaande dienstverrichting) of via een bijkantoor. De nationaliteit van de polishouders is daarbij niet van belang. Grensoverschrijdende dienstverrichting door een Nederlandse verzekeraar, of een bijkantoor in een andere lidstaat onder Nederlands toezicht, zou daarmee binnen het bereik van een vangnetconstructie vallen.

Het kan voorkomen dat het land waar de producten worden aangeboden reeds een vangnet kent, waaraan de Nederlandse verzekeraar verplicht deelneemt. Dergelijke samenloopproblemen kunnen ontstaan, omdat geen sprake is van internationale harmonisatie van vangnetregelingen. Het is van belang dat in deze binnen Europa coördinerende afspraken gemaakt worden langs de lijnen van het 'home country control' systeem van toezicht.

Het Verzekeringscomité van de Europese Unie heeft de mogelijkheid van samenloopproblemen onderkent. Er is recent een werkgroep opgericht, waarin de lidstaten overleggen over de

mogelijkheden en noodzaak van harmonisatie van vangnetregelingen. Deze 'working group on insurance guarantee schemes' zal zijn werkzaamheden naar verwachting in 2003 kunnen afronden.

Indien een Nederlandse verzekeraar buiten de Europese Economische Ruimte actief is dan geldt het toezichtkader van het land van ontvangst en zou een Nederlands vangnet niet van toepassing zijn. Polishouders zijn aangewezen op de bescherming die de eigen autoriteiten bieden, waaronder eventueel een vangnet.

Vanuit het oogpunt van consumentenbescherming zou inkomende dienstverrichting onder een vangnetregeling moeten vallen. Dit is vanuit de Europese toezichtsystematiek van 'home country control' echter inconsequent²⁴. In lijn met de hier gevolgde benadering zou het dan ook niet passen om inkomende dienstverrichting onder het vangnet te brengen. Hier speelt de keuzevrijheid van de consument een rol: hij kan kiezen voor een in Nederland onder toezicht staande verzekeraar, met de bijbehorende waarborgen. Overigens zal in de Regeling informatieverstrekking aan verzekeringnemers 1998 een verplichting worden opgenomen om relevante klachten- en garantieregelingen op te nemen. Deze verplichting zal zowel voor Nederlandse als buitenlandse verzekeraars gelden. De consument weet zo welke bescherming hij geniet.

De consequenties van de hoofdregel, dat alleen verzekeraars onder toezicht van de PVK onder een vangnet zouden vallen, zijn onder andere dat op basis van artikel 20 van de WTV onderlinge waarborgmaatschappijen die (gedeeltelijk) kunnen worden vrijgesteld van het toezicht, buiten een vangnet zouden blijven. Het gaat daarbij om de volgende categorieën:

- Grotendeels vrijgesteld zijn de kleine onderlinge maatschappijen met een premie-inkomen van minder dan € 455.000 en minder dan drie duizend leden²⁵. Aangezien deze maatschappijen grotendeels buiten het toezicht blijven en op de leden een verplichting rust om tekorten aan te vullen, is de werkgroep van mening dat zij buiten het vangnet moeten blijven.
- Gedeeltelijk vrijgesteld zijn de onderlinge maatschappijen waarvan het jaarlijkse premie-inkomen niet meer dan 1 miljoen euro bedraagt²⁶. In tegenstelling tot de kleinste onderlinge bestaat voor de PVK bij deze maatschappijen de mogelijkheid om de noodregeling toe te passen, waarmee in lijn ook een vangnet van toepassing zou moeten zijn. Geredeneerd vanuit de praktische uitvoerbaarheid daarentegen zouden zij buiten het vangnet kunnen worden gehouden. Het gaat om een klein aantal maatschappijen²⁷ die een geringer faillissementsrisico hebben dan de andere verzekeraars, aangezien ook hier op leden de verplichting rust om tekorten aan te vullen.

Op de grotere onderlinge waarborgmaatschappijen is artikel 20 van de WTV niet van toepassing. Zij zouden dan ook onder een vangnet vallen.

---

²⁴ Zie Sigma 1/2000, pagina 5: Financieel kan deelname van verzekeraars onder buitenlands toezicht ook risicovoller zijn. Zo zijn in Engeland en Frankrijk sedert de jaren tachtig in verhouding tot Nederland grote aantallen schadeverzekeraars failliet zijn gegaan (in Duitsland geen enkele).

²⁵ Besluit vrijgestelde onderlinge waarborgmaatschappijen 1994, artikel 2.

²⁶ Besluit vrijgestelde onderlinge waarborgmaatschappijen 1994, artikel 3.

Ten slotte vallen verzekeringen afgesloten bij een illegaal opererende aanbieder niet binnen het bereik van een vangnetregeling. In het beleid voor de financiële sector wordt getracht de consument handvatten te reiken om te voorkomen dat hij met een illegaal opererende aanbieder in zee gaat. Een voorbeeld is dat de consument via de relevante Toezichtlijn bij de toezichthouder terecht kan voor informatie. Op de website van de PVK staan de vergunninghoudende verzekeraars vermeld.

De conclusie luidt dat het in de rede ligt dat alleen verzekeraars onder toezicht van de PVK deelnemen aan een vangnet voor schadeverzekeraars. Het is van belang dat in deze binnen Europa coördinerende afspraken gemaakt worden langs de lijnen van het 'home country control' systeem van toezicht.

4.3 BRANCHE-GEWIJZE AANPAK (VERZEKERINGSSOLIDARITEIT)

Schadeverzekeraars kunnen binnen één juridische entiteit verzekeringen afsluiten met uiteenlopende risicograden. Beperkt het levenbedrijf zich tot het al dan niet in leven zijn van de verzekerde als de belangrijkste risicobepalende factor, bij schade is sprake van een grotere diversiteit. Deze verscheidenheid geldt naar:

- soorten risico's (globaal te onderscheiden naar objectrisico's, persoonsgebonden risico's en aansprakelijkheidsrisico's en gevolgschade);
- omvang (het verzekerde bedrag van een object kan oplopen tot meer dan 500 miljoen euro);
- mogelijkheid van cumulatie (verzekerde risico's zijn onderling afhankelijk);
- terugwerkende kracht (risico's worden manifest nadat de verzekeringsovereenkomst is geëindigd).

Het gevolg is dat de risicoprofielen van verschillende schadeverzekeraars een zeer divers beeld kunnen vertonen, voorzover de gekozen afdekking van risico's dit niet mitigeert. De hierboven beschreven heterogeniteit van de schadebranches kan op twee manieren worden uitgewerkt. De verschillen tussen branches en verzekeraars kunnen, geredeneerd vanuit de aanbodkant, aanleiding zijn om in een beperkt aantal branches een vangnet te introduceren waarbij de financiering per branche plaatsvindt. Voorzover de polishouder uiteindelijk de kosten van een vangnet doorberekend krijgt in de premies, speelt diezelfde equivalentie een rol. Geredeneerd vanuit de vraagkant geldt verder dat voor de consument de herkomst van een product niet relevant is en één vangnet de meest transparante situatie oplevert.

Een vangnetregeling doet een beroep op de solidariteit van de deelnemende verzekeraars. Een zekere equivalentie tussen het bijdragen aan een vangnet en het kunnen bieden van de bescherming aan de polishouder beperkt de gevraagde solidariteit. De groep financiers zal in ieder geval niet breder moeten zijn dan de deelnemende partijen aan het vangnet.

---

²⁷ Op 31-12-2000 ging het om 21 maatschappijen.

Met een toenemende heterogeniteit tussen schadeverzekeraars wordt ook de vraag klemmender of een vangnet voor de hele schadebranche aanvaardbaar is. Door de verschillende schadebranches separaat te behandelen wordt geen solidariteit verlangd tussen de onderscheiden type verzekeraars en worden situaties vermeden waarin bijvoorbeeld een gespecialiseerde brandverzekeraar moet opdraaien voor het faillissement van een aansprakelijkheidsverzekeraar. Bij een onderscheid naar branches is het bovendien eenvoudiger een vangnet toe te snijden op de specifieke kenmerken van een branche. Daarbij geldt dat in een aantal gespecialiseerde branches enkele verzekeraars een zeer sterke positie hebben opgebouwd. Een faillissement zal in zo'n situatie moeilijk te dragen zijn voor de overige partijen in die branche.

Aandachtspunt bij een branchegerichte benadering is dat er geen kwetsbare groepen polishouders buiten de bescherming blijven als gevolg van het feit dat een verzekering niet behoort tot de geselecteerde branches.

Uit paragraaf 2.4 volgt vanuit verschillen in maatschappelijke betekenis van de dekking van specifieke risico's een rangorde in relevantie van een vangnet. Basisvoorzieningen, zoals arbeidsongeschiktheids- en ziektekostenverzekeringen, staan hoog in deze rangorde. Dit kan dan nog uitgebreid worden met producten met een hoge verzekeringsdichtheid, vanuit de redenering dat de consument kennelijk en masse dit product als een basisvoorziening beschouwt. Een aantal professionele branches komen onderaan de rangorde of vallen zelf uit het vangnet. De branches (4) casco rollend spoorwagematerieel, (5) luchtvaartuigcasco, (6) casco zee- en binnenschepen, zijn hoofdzakelijk zakelijk. Wel kunnen onder de polishouders kleine ondernemers zijn. In beperktere mate kunnen ook particulieren zich in deze branches verzekerd hebben, bijvoorbeeld voor een pleziervaartuig. Voor de branches (7) vervoerde zaken, (15) borgtocht en (16) krediet geldt eveneens dat deze overwegend bedrijfsmatig zijn. Ten slotte zijn in de branches (10B) aansprakelijkheid wegvervoer, (11) aansprakelijkheid luchtvaartuigen en (12) aansprakelijkheid zee- en binnenschepen de polishouders weliswaar veelal ondernemingen, maar kan de gedupeerde evengoed een particulier zijn. In paragraaf 4.5 wordt verder ingegaan op dit probleem.

Samenvattend geldt dat ongeacht de gekozen benadering een aantal bedrijfsmatige schadebranches vanuit de optiek van consumentenbescherming buiten beschouwing zou kunnen blijven.

4.4 SPOEDIGE AFWIKKELING VANGNET

Om een spoedige afwikkeling van een vangnet (zie hoofdstuk 2) te realiseren, kan een drempelbedrag worden gehanteerd en kunnen grenzen worden gesteld aan de termijn waarbinnen claims moeten zijn ingediend. Ten slotte is een cruciale vraag of vooruitbetaalde premies al dan niet vergoed worden.

4.4.1 Drempelbedrag

Een drempel kan betekenen dat kleinere claims pas later vergoed worden, dan wel (gedeeltelijk) niet tot uitkering leiden. Een eerste optie is om een drempel te gebruiken die puur gericht is op de snelheid

van uitkeren door een vangnet. Claims die boven de drempel uitkomen worden eerst in behandeling genomen en pas daarna komen de kleinere claims. De drempel realiseert op deze wijze in de beginfase een aanzienlijke vereenvoudiging in de schadeafhandeling. Bezien over de totale termijn van de afwikkeling van de portefeuille zijn de administratieve lasten echter gelijk, omdat in een later stadium alsnog tijd en moeite moet worden gestoken in de afwikkeling van dergelijke claims.

Een tweede optie is om een drempel te gebruiken om kleine claims geheel uit te sluiten van een vangnet. Het hierboven genoemde snelheidsargument is dan evenzeer van kracht. Van belang in deze optie is dat slechts een beroep op verzekeraars wordt gedaan voor de grotere claims, hetgeen de kosten van een vangnet beperkt. Ook omdat de transactiekosten bij kleine schades een relatief groter deel van de claim zullen vormen, wordt dan een zekere efficiency bereikt.

In deze optie spelen sterker politieke argumenten, waarbij het gaat om de vraag welk bedrag een consument geacht kan worden zelf te dragen. Overigens betekent de drempel uiteraard niet dat de consument zijn aanspraak op de boedel verliest en het voorrangrecht in faillissement krachtens artikel 171, lid 2 van de WTV 1993 blijft van toepassing. Voor schade onder het drempelbedrag is de consument echter afhankelijk van de waarde van de nog aanwezige activa en mist hij het voordeel van snelheid van uitkering dat een vangnet kan brengen.

4.4.2 Claimtermijn

Mogelijk is om claims die worden ingediend na het verstrijken van een redelijke termijn sinds het bekend worden van het faillissement van de schadeverzekeraar, niet meer in aanmerking te laten komen voor een vangnet. Dit geldt vooral vanuit de praktische overweging dat anders pas zeer laat een percentage is vast te stellen van de einduitkering aan de gerechtigde daartoe, omdat de financiële middelen eindig zijn, maar de schadelast in principe niet. Dat wil niet zeggen, dat een verzekerde of gelaedeerde nadien niet meer in aanmerking zou kunnen komen voor een uitkering; het hoge WTV-voorrecht blijft van toepassing. Een te maken afweging is of een uitsluiting van 'te laat' ingediende claims wenselijk is indien de verzekerde of gelaedeerde in een substantieel mindere positie zou geraken dan degenen die hun claim wel binnen de bedoelde termijn hebben gemeld. Uiteraard dient een claim binnen de door de polisvoorwaarden gestelde termijn te worden ingediend.

4.4.3 Vooruitbetaalde premies

Indien na faillissement de consument overstapt naar een andere verzekeraar moet hij daar premie betalen, veelal gedeeltelijk over een periode waarvoor hij al premie betaald heeft aan de faillerende verzekeraar. In enkele buitenlandse garantieregelingen worden de te veel betaalde premies bij de gefailleerde verzekeraar volgens de garantieregeling terugbetaald. Er zijn echter voordelen aan het uitsluiten van vooruitbetaalde premies:

- De doelstelling van een vangnetconstructie is het beschermen van de meest gedupeerden. Het opnieuw moeten betalen van een premie lijkt bij de meeste schadeverzekeringen overkomelijk.

- Door een dergelijk nadeel bij de consument te laten, behoudt deze een prikkel voor een zorgvuldige keuze van een verzekeraar; oftewel het moreel risico probleem wordt tegengegaan.
- Een aanzienlijke administratieve verlichting voor een vangnet (en daarmee versnelde afwikkeling) wordt bereikt indien terugbetaling van premies van een vangnetregeling zou worden uitgesloten. Bezien over de totale termijn van de afwikkeling van de portefeuille zijn de administratieve lasten echter gelijk, omdat in een later stadium alsnog tijd en moeite moet worden gestoken in de afwikkeling van dergelijke claims.

Ook in de huidige situatie zonder vangnet zijn polishouders die te veel premie betaald hebben, solidair met de meest gedupeerden. Polishouders met een schadeclaim kunnen na een faillissement bij voorrang verhalen op de activa ter dekking van de technische voorzieningen²⁸, terwijl polishouders voor hun vooruitbetaalde premies, een concurrente vordering op de overige activa hebben.

4.4.4 Samenvatting

Ter versnelling van de afwikkeling van de vangnetregeling kan een drempelbedrag worden gehanteerd veelal liggend boven het eigen risico. Tevens zou een termijn kunnen worden gesteld, waarbinnen claims moeten worden ingediend. Vooruitbetaalde premies hoeven niet vergoed te worden door een vangnet. Voor de niet onder het vangnet vergoede schade geldt dat de claim op de boedel met het hoge voorrecht van de WTV 1993 blijft bestaan.

4.5 AANSPRAKELIJKHEIDSVERZEKERINGEN

Voor een categorie aansprakelijkheidsverzekeringen bestaat al een vangnet. Het bestaande vangnet voor wettelijke aansprakelijkheidsverzekeringen voor motorrijtuigen (het Waarborgfonds Motorverkeer, zie paragraaf 2.3.2.) is mede gegrond op het bestaan van een verzekeringsplicht. Voor algemene aansprakelijkheidsverzekeringen (AAV) bestaat een dergelijke plicht niet.

Algemene Aansprakelijkheid is een branche in beweging. Via de uitdijende reikwijdte van het aansprakelijkheidsrecht²⁹ is zij van een voorziening die primair het vermogen van de dader beschermt tegen aanspraken van derden wegens onrechtmatig en verwijtbaar gedrag van de verzekerde, geëvolueerd tot een instrument van 'social engineering' ten behoeve van slachtoffers van de scherpe kantjes van de moderne maatschappij (bij het toedelen van (risico)aansprakelijkheid speelt zowel voor de wetgever als voor de rechter de overweging of het risico verzekerd is, een grote rol). Dat heeft er toe geleid dat van sommige aansprakelijkheidsrisico's wordt aangenomen dat de grenzen van wat nog verzekeraar is, zijn bereikt (met name beroepsziekten, milieuschade en medische risico's).

Aansprakelijkheidsschaden zijn vaak lange termijn werk. Een claim van nu kan betrekking hebben op een verzekering die vijftientig jaar geleden al is geroyeerd, terwijl de behandeling ervan nog vele jaren in beslag zal nemen (letselschade, milieuschade, procedures over de aansprakelijkheid). Voorts

---

²⁸ Zie 2.3 voor de invloed van de richtlijn Sanering en liquidatie van verzekeringsondernemingen.

kunnen zich gecompliceerde relaties met andere aansprakelijkheidsverzekeringen voordoen die mogelijk ook het risico dekken. Denkbaar is ook dat er een aansprakelijkstelling wordt ingediend waar pas over vele jaren iets mee gedaan hoeft te worden (blootstelling aan asbest wordt nu gemeld, de schadelijke gevolgen zijn er pas over twintig jaar). Veel onder een aansprakelijkheidsverzekering geclaimde schade heeft betrekking op regresschaden. Dat wil zeggen dat een directe verzekeraar de schade van de benadeelde heeft vergoed en, in diens rechten getreden, de schade op de aansprakelijke persoon verhaalt. Dergelijke regresrechten zou men buiten het vangnet kunnen houden, maar daarmee is de claim op degene die tegen aansprakelijkheid is verzekerd nog niet tenietgegaan.

De branche Algemene Aansprakelijkheid is een zeer gespecialiseerde en bewerkelijke branche die wordt gekenmerkt door een grote diversiteit. Er is een redelijk groot aantal verzekeraars (172) in actief, maar deels zijn die actief in verschillende segmenten. Een verantwoorde acceptatie is slechts mogelijk bij een deugdelijke risico-inschatting van het ter verzekering aangeboden, in verband waarmee vaak een zeer specifiek pakket van preventievoorzieningen en uitsluitingen aan de verzekerde wordt opgelegd. Zeker bij de Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven (AVB) en de Beroepsaansprakelijkheidsverzekering (BAV) gelden bezwaren tegen het via een vangnet opkomen voor een vakbroeder die een verkeerd acceptatiebeleid heeft gevoerd, in het bijzonder als dat is gebeurd in een segment waar men zelf nu juist vanaf wilde blijven.

Een bijzondere situatie bij aansprakelijkheidsverzekeringen betreft aansprakelijkheidsclaims, waarbij ook anderen dan de polishouder gedupeerd worden door het faillissement van de verzekeraar. Mogelijk gevolg van het in gebreke blijven van de verzekeraar kan zijn dat de polishouder niet kan voldoen aan zijn verplichtingen tegenover de gelaedeerde. Worden ondernemingen uitgesloten van het vangnet dan kan bij faillissement van de verzekeraar, de aansprakelijkheidsclaim van een particulier op een onderneming in gevaar komen. In de Ierse garantieregeling (zie 2.3.3) is dit ondervangen door ondernemingen de bescherming van het vangnet te bieden voor aansprakelijkheid tegenover particulieren. Ook zou het vangnet direct bescherming kunnen bieden aan de gelaedeerde, indien deze een rechtstreekse claim heeft op de verzekeraar van de polishouder, de zogenaamde action directe.

Een dergelijke uitgebreide toepassing van het vangnet hoeft in het geval van ondernemingen evenwel niet noodzakelijk te zijn. Ook bij de action directe kan de gedupeerde bij het in gebreke blijven van de verzekeraar zijn schade verhalen op de polishouder. Het gaat dus om een kleinere kans: zowel de verzekeraar als de polishouder kunnen niet aan hun verplichting voldoen. Bij aansprakelijkheidsrisico's van particulieren is dit een reële mogelijkheid en is een vangnet van praktische relevantie. Ook in het geval van kleine ondernemingen kan dit het geval zijn. Voor grote ondernemingen zal een aansprakelijkheidsclaim daarentegen over het algemeen eenvoudiger te dragen zijn. De onderneming zelf kan in dat geval fungeren als vangnet voor de gedupeerde. Daarmee lijkt er sprake te zijn van

---

²⁹ vgl. preadvies Haazen en Spier, NJV 1996

voldoende financiële zekerheid en zou een vangnet achterwege kunnen worden gelaten. Ook zou een vangnet weliswaar van toepassing kunnen zijn, maar zou dit na uitkering kunnen verhalen op de onderneming.

Voor de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) gelden de hiervoor vermelde bezwaren in veel mindere mate. De AVP is voor de consument een vrijwel onmisbare verzekering. Voor negentig procent van de gezinnen in Nederland is een AVP gesloten. Deze verzekering waarborgt met name dat ongevallen in de particuliere sfeer, waarbij soms grote schade aan derden wordt toegebracht, niet tot hoog oplopende conflicten leiden en zonder financieel nadelige gevolgen voor betrokkenen worden opgelost. Een consument zonder AVP bevindt zich in een zowel maatschappelijk als financieel kwetsbare positie. De AVP-verzekerden vallen daarom onder de doelgroep van een vangnetregeling.

Conclusie

De AVP zou onder een vangnet moeten vallen. Voor de overige aansprakelijkheidsverzekeringen geldt temeer dat deze gekenmerkt worden door een bijzonder en complex karakter, waarmee rekening gehouden moet worden bij afweging om deze al dan niet onder een vangnet te brengen.

4.6 ONGEVALLEN

Ongevallen is een branche die, anders dan de meeste overige schadeverzekeringsbranches, ziet op een subject dat een onzeker voorval (ongeval) overkomt en niet op een object dat een onzeker voorval overkomt, hetgeen bijzondere aandacht vraagt in de operationele uitwerking van een vangnet.

De branche kent vier hoofdcategorieën van producten. In de eerste plaats zijn daar de “gewone” ongevallenverzekeringen, die een lagere verzekeringsdichtheid kennen.

Voor de tweede categorie, de Schade Verzekering Inzittenden (SVI) en de Ongevallen Inzittendenverzekering (OI), geldt dat zij uitkering verstrekken aan inzittenden van motorrijtuigen die als slachtoffer bij een verkeersongeval betrokken zijn. Veelal zal aan het ongeval een fout van een gemotoriseerde verkeersdeelnemer ten grondslag liggen, zodat de daadwerkelijke schade die zij lijden verhaalbaar is op de bestuurder van het motorrijtuig waarin zij zich bevinden of op de bestuurder van een of meer andere betrokken motorrijtuigen. Deze aansprakelijkheid is op grond van de Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen gedekt onder een verplichte WA-motorrijtuigverzekering. Bij gebreke daarvan kan de schade op grond van genoemde wet verhaald worden op de vangnetregeling die het Waarborgfonds Motorrijtuigen biedt. SVI en OI hebben in veel gevallen dan ook geen andere functie dan respectievelijk de schaderegeling te bespoedigen (het slachtoffer hoeft bij een SVI niet te wachten op de uitkomst van de aansprakelijkheidsdiscussies waartoe verkeersongevallen veelal aanleiding geven) dan wel een extra uitkering te bewerkstelligen (een uitkering krachtens de OI is als sommenverzekering veelal niet zodanig hoog dat zij de geleden schade volledig vergoedt).

De derde hoofdcategorie producten betreft de WAO-gat verzekering en de WAO-excedentverzekering. Bij deze collectieve WAO-producten gaat het om een aanvulling boven het bestaande niveau van de door de wetgever gewenst geachte sociale verzekeringen ten behoeve van de werknemer.

Ten slotte is daar het product 'arbeidsongeschiktheidsverzekeringen voor de zelfstandige ondernemer'. In het geval van faillissement van een AOV-verzekeraar ontstaan er voor een zelfstandige ondernemer twee mogelijke problemen:

- de ingegane arbeidsongeschiktheidsgevallen kunnen niet meer door de verzekeraar worden betaald;
- er ontstaat een groep van verzekerden die elders niet (meer) geaccepteerd wordt.

Conclusie is dat gezien het bijzondere karakter van AOV een vangnet bij voorkeur apart van de overige schadebranches/producten onderzocht dient te worden en geldt dat de operationele invulling ervan apart kan worden uitgewerkt. Bijlage 5 geeft een voorstel voor de wijze waarop een vangnet voor AOV kan worden vormgegeven.

4.7 GEMAXIMEERDE VERGOEDING DOOR EEN VANGNET

Vanzelfsprekend kunnen de kosten van een vangnetregeling slechts geschat worden op basis van hypothetische gebeurtenissen; het is onzeker hoever in de toekomst faillissementen zullen optreden. Bovendien kunnen de kosten die gemoeid zijn met een faillissement enorm fluctueren. Bij faillissement van een kleine verzekeraar kan sprake zijn van een hogere schadelast dan bij een deconfiture van een grote speler.

Duidelijk is dat er beperkingen zijn aan de draagkracht van een vangnet. Hoe hoger de schadelast, hoe groter het beroep op de overige verzekeraars. Deze groep overige verzekeraars wordt bovendien kleiner indien er meer verzekeraars in problemen geraken. Bij realisatie van niet-diversifieerbare risico's, als een massale schadelast of een beurscrash, wordt de gehele branche getroffen, waarmee de financiering in het gedrang kan komen. Het is niet haalbaar om een vangnet in te richten op 'systeemcrises'.

Hoewel veel consumenten zich ook in de huidige situatie zonder vangnetconstructie niet lijken te verdiepen in het risicoprofiel van een verzekeraar, is het niet wenselijk het 'eigen risico' van de consument geheel weg te nemen; uitgangspunt is dat de consument verantwoordelijk blijft voor zijn keuze van verzekeraar en polis. Er zijn meerdere mogelijkheden om de vergoeding te beperken.

- In de eerste plaats zou een plafond gesteld kunnen worden aan de totale uitkering van een vangnet per faillissement of per periode. Dit plafond kan eventueel per branche verschillen en kan worden gedefinieerd in absolute termen of als percentage van bijvoorbeeld het bruto premieinkomen.

- Een andere mogelijkheid is om een plafond aan de uitkering per claim te hanteren. Dit plafond zou daarbij per schadeproduct kunnen worden vastgesteld in relatie tot de doelstellingen van het vangnet. Ook hier geldt dat zowel een absoluut plafond als een percentage van de gerechtvaardigde claim als criterium voor de uitkering kan worden genomen.

De verschillende methoden kunnen goed gecombineerd worden. In dat geval is aandachtspunt dat geen onnodig complexe regeling ontstaat en moet gekeken worden naar de hoogte van de bescherming die voor een polishouder resteert na meerdere uitsluitingen. Hierbij zij bedacht dat het niet zo is dat polishouders voor het meerdere in de kou zouden staan. In tegendeel; zij hebben in faillissement een hoog voorrecht op uitkeringen uit de boedel en het toezicht door de toezichthouder ziet erop toe dat er ook activa zijn om tot uitkering te komen (zie 2.2.2). Vanzelfsprekend laat dit onverlet dat de bij faillissement resterende activa onvoldoende kunnen zijn.

Conclusie is dat er grenzen zijn aan de draagkracht van een vangnet. Door het hanteren van een plafond kan de vergoeding worden beperkt, zodat moreel risico wordt tegengegaan.

5. Financiering van een vangnet

5.1 FINANCIERINGSMETHODIEK

Voor een goede werking van een vangnet is het van belang dat een consument met schade snel wordt gecompenseerd. Is dat het geval, dan blijft de schade aan het vertrouwen in het financiële systeem beperkt. Een vangnetregeling kan gefinancierd worden via de kapitaaldekkingmethode of het omslagstelsel, of een combinatie van beide methoden.

5.1.1 De kapitaaldekkingmethode

Er wordt een voorziening gevormd, waaruit in het geval van faillissement kan worden uitgekeerd. De voorziening kan worden opgebouwd door afdrachten aan een extern fonds. Het opzetten van dit fonds kan aan partijen zelf worden overgelaten. Een andere vorm van kapitaaldekking is het verplicht vormen van een voorziening op de balans. Dit heeft als voordeel dat er geen nieuwe instelling komt voor vermogensbeheer, waar schaalvoordelen bij uitstek van belang zijn. De transactiekosten van intern beheer kunnen dan ook lager zijn.

Bij externe fondsvorming dragen verzekeraars die failliet gaan, zelf ook bij aan de uitkeringen van de vangnetconstructie. Dit argument is vooral van groot belang, wanneer de premiebijdragen aan een vangnetregeling risico-afhankelijk gemaakt worden (zie 5.3).

Een fonds wordt belegd in liquide activa, zodat gedupeerden snel tegemoet kunnen worden gekomen. Verder heeft de kapitaaldekkingmethode als voordeel dat verzekeraars met een constante jaarlijkse last worden geconfronteerd in plaats van met onverwachte, incidentele bijdragen. Kapitaaldekking is een vorm van buffervorming voor slechte tijden van de branche als geheel.

Nadeel van fondsvorming is dat in de opbouwfase de juiste hoogte van de bijdragen van verzekeraars moeilijk is vast te stellen. Tevens wordt van verzekeraars gevraagd gelden bijeen te brengen, waarvan onduidelijk is of, en zo ja wanneer ze gebruikt worden. Zeker gezien de lage frequentie waarmee zich tot nu toe faillissementen op de Nederlandse schademarkt voordoen, is dit een belangrijk nadeel. De kapitaaldekkingmethode is dan al snel onnodig duur. Ook is de ontwikkeling van de totale marktomvang onzeker, waarmee de hoogte van het benodigde fonds niet eenduidig te bepalen is.

5.1.2 Het omslagstelsel

Hiermee worden bij faillissement van een verzekeraar de kosten verdeeld over de andere verzekeraars. Bij de toepassing van het stelsel dient gewaakt te worden voor een destabiliserende werking. Een faillissement van een verzekeraar in een slechte periode voor de branche als geheel, betekent met het omslagstelsel een verzwaring van lasten in toch al moeilijke tijden. Zo gezien is het omslagstelsel strijdig met het systeemtoezicht op de financiële sector, dat bij een faillissement immers zal proberen om het besmettingsgevaar in te dammen. In de bancaire en effectensector is dit onderkend door de bijdragen van financiële instellingen in enig kalenderjaar te begrenzen.

Begrenzing van de bijdragen van verzekeraars kan als gevolg hebben dat onvoldoende middelen gegeneerd worden voor de bij faillissement uit te keren bedragen. In dat geval zouden de uitkeringen van het vangnet kunnen worden beperkt, zodat het totaal de bijdragen van verzekeraars niet zal overschrijden. Dit is in het nadeel van de gedupeerden. De doelstelling van het vangnet was hun een minimaal noodzakelijk geachte bescherming te bieden. Worden de uitkeringen niet begrensd, dan zou aanvullende financiering noodzakelijk zijn.

Er zijn twee mogelijkheden voor aanvullende financiering: de overheid kan een achtervang bieden of de kosten kunnen over een aantal jaren worden uitgesmeerd, zoals in de bancaire en effectensector gebeurt. Bijvoorbeeld verzekeraars dragen gedurende maximaal vijf jaar bij aan de uitkeringen van een vangnet als gevolg van een faillissement, waarbij de jaarlijkse bijdrage ten hoogste één procent van het bruto premie-inkomen is. Een dergelijke grens aan de bijdragen is overigens, ook voor verzekeraars zonder buitenlandse activiteiten, aanzienlijk lager dan de grens van vijf procent van het eigen vermogen zoals gehanteerd in de CGR en BCR. Gegeven het beperkte karakter van een vangnet schade hoeft dit geen probleem te zijn.

Aandachtspunt bij het omslagstelsel is dat gedupeerden mogelijk minder snel tegemoet worden gekomen. Op het moment van faillissement zijn er voor uitkeringen immers nog geen middelen beschikbaar in aanvulling op de bij de gefailleerde verzekeraar aanwezige activa. Een oplossing zou kunnen zijn dat de uitvoerder van het vangnet de mogelijkheid heeft om onder overheidsgarantie te lenen bij de centrale bank of op de kapitaalmarkt.

Vanzelfsprekend kan getracht worden de voordelen van beide systemen te benutten door ze te combineren, zoals in de effectensector is gebeurd. Het fonds vormt een eerste bron waaruit in geval van faillissement geput kan worden, waarna voor het eventuele excedent omslag plaatsvindt. De uiteindelijke keuze voor een van de beide financieringsvormen wordt mede bepaald door de fiscale behandeling van de te vormen voorzieningen en bijdragen aan de uitkeringen. Wettelijk verplichte omslagbijdragen worden door de fiscus gezien als kosten en zijn daarmee aftrekbaar van de winst. Hetzelfde geldt voor bijdragen aan een extern fonds, zoals in de effectensector gebeurt. Bij een voorziening op de balans voor toekomstige bijdragen zal de fiscus zich een beeld vormen van de noodzakelijke omvang van de voorziening.

5.1.3 Conclusie

Volgens de werkgroep zou de financiering goed kunnen plaatsvinden door na het uitspreken van de noodregeling of faillissement de kosten van het vangnet over de sector om te slaan.

5.2 VERDEELSLEUTEL VAN DE BIJDAGEN

Van belang is op welke wijze de bijdrage per deelnemende verzekeraar wordt bepaald. Dit zou kunnen gebeuren naar rato van de activiteiten op de Nederlandse schademarkt, bijvoorbeeld op basis

van de gegevens over de bruto premie-inkomsten. Gegeven de doelstelling van een vangnetconstructie, zou het daarbij moeten gaan om premies uit het directe bedrijf, zodat dubbeltellingen voorkomen worden. De directe verzekeraars hebben in tegenstelling tot de herverzekeraars een contractuele relatie met de polishouder, en zijn daarmee een mogelijk aangrijpingspunt voor heffingen.

Het moreel risico probleem zou gedeeltelijk ondervangen kunnen worden door de bijdragen van verzekeraars aan een vangnet risico-afhankelijk te modelleren. Instellingen met een hoger risicoprofiel lopen een grotere kans een toekomstig beroep op het vangnet te moeten doen en betalen daarom meer voor het vangnet. De toezichthouder laat een hoger risicoprofiel tot uiting komen in hogere solvabiliteitseisen. Meer risico betekent meer buffers, waarmee risicoverschillen geneutraliseerd worden. Om de bijdragen aan een vangnet risico-afhankelijk te maken, zou een correctie op de bijdrage kunnen worden toegepast afhankelijk van de extra solvabiliteit die een verzekeraar aanhoudt boven de toezichtverplichtingen. Er kan bijvoorbeeld op basis van het premie-inkomen een basisbijdrage worden vastgesteld, waarop een opslag- of afslagpercentage wordt toegepast afhankelijk van de ratio tussen verplichte en aanwezige solvabiliteit (zie kader).

Kader: voorbeeld risico-afhankelijke bijdrage

Vanwege een faillissement heeft een vangnet 100.000 euro nodig. De verdeling van dit bedrag over de verzekeraars vindt basis op plaats van het bruto premie-inkomen (of solvabiliteitseisen), waarna een correctie plaatsvindt voor de buffers: er wordt een risico-afslag vastgesteld op basis van de ratio tussen verplichte en aanwezige solvabiliteit. Voor verzekeraar A met gemeten naar bruto premie-inkomen een marktaandeel van 10% zou de ongewogen bijdrage 10 000 euro zijn. Bedraagt bij deze verzekeraar de verplichte solvabiliteit 50% van de aanwezige solvabiliteit, terwijl dit voor de markt als geheel 30% bedraagt³⁰, dan is de bijdrage van verzekeraar A: $fl. 10.000 * 1,5/1,3 = 11 538$ euro.

Voorkomen dient te worden dat de vangnetbijdragen op macro-niveau een destabiliserende werking hebben, zeker indien een vangnet op omslagfinanciering wordt gebaseerd. Van een zwakkere verzekeraar wordt een relatief hoge bijdrage gevraagd, hetgeen zeker in een zware tijden moeilijk op te brengen kan zijn. De aan het vangnet verbonden financieringskosten mogen er nooit toe leiden dat de bijdragende verzekeraars hierdoor in problemen zouden komen: er ligt een rol voor de toezichthouder om te beoordelen of het berekende omslagbedrag zou leiden tot een bedrijfseconomisch onverantwoorde financiële positie van een verzekeraar.

Het zou echter ook onredelijk zijn indien verzekeraars, door het bewust laag houden van hun financiële buffers, onder de bijdrageplicht uit zouden kunnen komen. Daarom zal wel uitstel van betaling van de financieringsbijdrage kunnen worden geboden, maar mag de schuldvordering krachtens een vangnetregeling niet vervallen.

Conclusie is dat de bijdrageplicht gekoppeld dient te worden aan het marktaandeel van de verzekeraars onder Nederlands toezicht. In verband met het mogelijke moreel risico probleem zouden de bijdragen eveneens een relatie kunnen hebben met de solvabiliteitsmarge.

---

³⁰ De ratio voor de totale markt is een op basis van het bruto premie-inkomen gewogen gemiddelde van de ratio voor individuele verzekeraars.

6. Inrichting en uitvoering van een vangnet

6.1 INRICHTING VANGNET

Een vangnet komt uit zijn aard pas voor inwerkingtreding in aanmerking nadat de noodregeling is aangevraagd, en wel nadat de rechtbank de gevraagde machtiging heeft verleend. In feite is dan ook het stadium gepasseerd waarin nog aan een informele oplossing in de vorm van een portefeuilleoverdracht wordt gedacht. Wel kan nog worden gedacht aan een overdracht van de portefeuille door de bewindvoerder, die is aangesteld door de rechtbank, zo nodig met verkorting van de contractduur. Er resteert naar alle waarschijnlijkheid een verzekeraar waarvan de verzekeringnemers (voor zover zij niet in een overdracht betrokken zijn), weg zullen lopen en die nog slechts met een schadelast blijft zitten.

Anders dan bij de Opvangregeling Leven is het doel van een Vangnet Schadeverzekeringen dan ook niet het behoud van de portefeuille, maar een adequate afwikkeling van de claims. Daarbij zijn twee aspecten van belang: enerzijds de hoogte van de uit te keren vergoeding en anderzijds de snelheid van afhandeling, althans in die zin dat de polishouders tot het door het vangnet gegarandeerde niveau niet op vereffening van de boedel behoeven te wachten voordat hun schades worden betaald. In elke variant zullen meerdere partijen betrokken zijn bij de inrichting en uitvoering van een vangnetconstructie.

6.1.1 De wetgever: voorwaardenschepper

De eerste, en voorwaardenscheppende rol zou weggelegd zijn voor de wetgever. De wetgever zou aansluiting bij een opvangregeling schade verplicht kunnen stellen. Wanneer verzekeraars niet verplicht zijn om zich aan te sluiten bij een vangnet, kan de doelstelling van consumentenbescherming in gevaar komen. Hierbij speelt tevens het zogenaamde adverse selection probleem. De meest solide verzekeraars hebben de kleinste kans om gebruik te maken van de dekking van het vangnet en daarom wellicht weinig prikkels om zich aan te sluiten. De consument zou van deelnemers aan een vangnet kunnen denken dat deze meedoen omdat ze relatief veel risico lopen. Hij zou zich dan liever verzekeren bij een solide-geachte niet-deelnemer, waarmee hij ook een (toekomstige) premie-opslag als gevolg van een vangnet vermijdt. Tevens zouden bij een vangnet op basis van zelfregulering ongewenste mededingingsaspecten aan de orde kunnen zijn. Het gaat om afspraken tussen verzekeraars, die gemakkelijk in strijd met de mededingingsregels komen, zeker indien 'risicovolle' verzekeraars van het vangnet kunnen worden uitgesloten. Van belang is dat een regeling open en objectief is. Een verzekeraar uitsluiten kan alleen op basis van heldere regels, die inhoudelijk motiveerbaar en niet disproportioneel zijn. De bezwaren van zelfregulering kunnen worden ondervangen door een wettelijke basis neer te leggen.

6.1.2 De bewindvoerders/curatoren: uitvoerders

Een belangrijke rol is weggelegd voor de bewindvoerders of curatoren, die hun normale taken blijven vervullen. Zij moeten hun oordeel geven over de voorlopig erkende claims en de hoogte daarvan en

staan onder toezicht van de rechter-commissaris. In dit kader is uitvoering van een vangnetregeling door verzekeraars zelf, zoals bij leven, niet aan de orde. Wel is uiteraard voor een goede uitvoering van een vangnet, expertise nodig voor het afhandelen van schadeclaims. Bij faillissement kan de situatie ontstaan dat werknemers 'het zinkende schip verlaten' en er een tekort ontstaat aan gekwalificeerd personeel. In dat geval ligt er een rol voor de sector om onder leiding van de bewindvoerder/curator de doelstelling van een vangnetregeling om gedupeerden op korte termijn tegemoet te komen, te realiseren.

Aandachtspunt is daarbij dat de bewindvoerders de mogelijkheid van korting van rechten niet gebruiken om de lasten van het vangnet te verlichten. De PVK houdt hierop toezicht. De korting blijft een rol spelen voorzover het vangnet niet uitkeert.

6.1.3 De PVK: toezichthouder

De reden dat de PVK zich niet rechtstreeks bemoeit met de vereffening van de onderneming is dat naast het uitvoeren van de noodregeling er toezicht op de verzekeraar nodig is. Het toezicht van de PVK op de in problemen geraakte verzekeraar wordt dan ook voortgezet.

De PVK kan de door verzekeraars verschuldigde bijdragen aan een vangnet bepalen op basis van de omvang van de claims en de nog aanwezige voorzieningen en vervolgens een aanslag opleggen. De PVK doet in het voortraject naar faillissement kennis op die van belang kan zijn voor de uitvoering van de garantieregeling en is goed op de hoogte van de financiële situatie van zowel de in problemen geraakte verzekeraar, als de rest van de branche. De toezichthouder weet dus welke bijdragen nodig en mogelijk zijn.

6.1.4 De verzekeraars: financiers van het vangnet

Verzekeraars betalen hun bijdragen aan een onafhankelijke rechtspersoon, hierna: de vangnetinstelling.

6.1.5 Een afzonderlijke rechtspersoon: intermediaire functie

Rechtstreekse betaling aan bewindvoerder of curator kan vanuit efficiency overwegingen op bezwaren stuiten. De behartiging van de belangen van de financiers van een vangnet kan mogelijk eenvoudiger plaatsvinden via een rechtspersoon tussen de verzekeraars en de curator/bewindvoerder. Verder dienen de gelden voor het vangnet bij voorkeur gescheiden te blijven van de boedel van de verzekeraar die zich in noodregeling of faillissement bevindt. Een dergelijke scheiding voorkomt dat crediteuren met hogere preferenties zich op de bijdragen van de financiers van de opvang verhalen.

De rechtspersoon hoeft alleen te worden geactiveerd wanneer het vangnet daadwerkelijk wordt toegepast, maar dan moet wel snel gereageerd worden. In het geval van omslagfinanciering zou er overigens geen noodzaak bestaan om permanent een apparaat beschikbaar te houden. De rechtspersoon zou bedragen die op grond van de aanslagen worden ontvangen zo snel mogelijk weer

moeten doorbetalen. Er moet wel rekening worden gehouden met een activiteit die, eenmaal gestart, geruime tijd in beslag zal nemen. In verband met de vereiste snelheid van handelen heeft het voordelen om een rechtspersoon “op de plank te leggen” die als vangnetinstelling kan gaan fungeren.

6.2 DE RECHTSPOSITIE VAN EEN VANGNET

De rechten van de financiers van een vangnet kunnen gewaarborgd worden door subrogatie in de rechten van polishouders, of door het verstrekken van bijdragen in de vorm van een boedelkrediet.

6.2.1 Subrogatie

Een eerste mogelijkheid voor de waarborging van de rechten van de financiers van een vangnet is dat een vangnetinstelling rechtstreeks uitkeert aan de individuele polishouders die onder het vangnet vallen, en in hun rechten gesubrogeerd wordt. Zij keert het volledige bedrag uit dat door het vangnet wordt gegarandeerd, onder aftrek van eventueel al uit de boedel gedane uitkeringen, en verkrijgt daartegenover een vordering op de boedel met dezelfde preferentie als de vorderingen van de betrokken verzekeringscrediteuren.³¹ Subrogatie gebeurt voor de hoogte van het uitgekeerde bedrag, voor het resterende gedeelte van de claim behoudt de polishouder zijn rechten³².

6.2.2 Boedelkrediet

De andere mogelijkheid is om de bijdragen van de financiers van het vangnet (uit efficiency-overwegingen met tussenkomst van een rechtspersoon: de vangnetinstelling) te verstrekken aan de bewindvoerders of curatoren in de vorm van een boedelkrediet. In dat geval dient gewaarborgd te zijn dat de gelden worden aangewend voor de schade-uitkeringen aan de betrokken polishouders.

Voordeel voor de financiers van een vangnet is dat het boedelkrediet bij uiteindelijke afwikkeling van het faillissement op de uitdelingslijst een zeer hoge voorrang heeft, zodat de kans dat de verstrekte voorschotten worden terugbetaald optimaal is en het risico dat daarvoor te weinig baten in de boedel blijken te zitten wordt geminimaliseerd.

De constructie met een boedelkrediet versterkt in economische zin de juridische positie van de gerechtigde op verzekeringsuitkeringen in een “hoger voorrangrecht”. De facto krijgt hij zijn geld eerder dan wanneer hij alleen het WTV-voorrecht zou hebben. In dat geval moet hij namelijk enkele schuldeisers voor laten gaan (zie par. 2.2.2.). De boedelkredietmethode is daarom wel in het nadeel van deze andere schuldeisers, waaronder verzekerden kunnen zijn, die niet onder de vangnetregeling vallen.

---

³¹ Een alternatief zou zijn dat de rechtspersoon alleen uitkeringen doet ter hoogte van het tekort in de boedel. Dat leidt initieel tot lagere aanslagen, maar is voor verzekeringscrediteuren onbevredigend wanneer uitkeringen lang uitblijven. Zoals aangegeven in hoofdstuk 2 kan de faillissementsafwikkeling langdurig zijn en is een van de doelstellingen van een vangnet dan ook het versnellen van uitkeringen.

³² Subrogatierechten tegenover een aansprakelijke persoon en andere verhaalrechten van de verzekeraars blijven daarbij in stand, eventueel door middel van een specifieke wettelijke bepaling.

In het geval dat er voldoende activa zijn om alle verzekeringscrediteuren te voldoen is het overblijvende voordeel de snelheid van uitkering. Indien de activa niet toereikend blijken te zijn, worden gerechtigden op verzekeringsuitkeringen die in het vangnet thuis horen bij voorrang tot een bepaald niveau betaald, waarbij de financiers van het boedelkrediet moeten afwachten of er genoeg geld over is om hun boedelschuld volledig terug te betalen. Tot de maximale vergoeding per claim is dan sprake van een garantie voor de claimgerechtigde. Voor alles boven dat niveau behoudt de verzekeringscrediteur zijn WTV-voorrangsrecht.

Aan een schadeverzekeraar die niet meer voldoet aan de solvabiliteitseisen ingevolge de WTV 1993, maar waarvan het zich laat aanzien dat de activa wel voldoende zijn om de verzekeringsverplichtingen na te komen, zou een boedelkrediet kunnen worden verstrekt door een vangnetinstelling die door verzekeraars wordt gefinancierd. Het boedelkrediet is een lening aan de verzekeraar, nadat deze onder de noodregeling is geplaatst, die bij voorrang boven alle crediteuren van vóór de noodregeling (verzekerden, werknemers, fiscus en andere crediteuren) wordt terugbetaald uit de opbrengst van de activa van de verzekeraar. Het boedelkrediet moet dienen om de verzekerden die onder het vangnet vallen binnen een redelijke termijn een belangrijk deel van hun schade-uitkeringen te doen toekomen, zodat zij daarvoor niet behoeven te wachten op algehele vereffening van de boedel. Door de hoge voorrang worden de kredietrisico's van een vangnetinstelling effectief beperkt.

Indien een (rechts)persoon failliet, dienen de crediteuren uit hoofde van voor faillietverklaring ontstane vorderingen (of vorderingen uit hoofde van voor de faillietverklaring verrichte rechtshandelingen) hun vordering 'ter verificatie' in te dienen. In beginsel delen zij naar rato van hun vordering in de opbrengst van de activa van de rechtspersoon.

Daarbij komt aan sommige crediteuren (zoals de fiscus) voorrang toe boven anderen. Sommige crediteuren zijn preferent ten aanzien van de opbrengst van alle activa van de failliet, anderen uitsluitend ten aanzien van de opbrengst van bepaalde activa.³³

Al deze 'pre-faillissementscrediteuren' komen echter pas aan bod, nadat de zogenoemde boedelschulden zijn voldaan. Boedelschulden zijn verplichtingen, die eerst na faillissement zijn ontstaan. Te denken valt bijvoorbeeld aan het salaris van de curator, de kosten van het te gelde maken van de activa van de gefailleerde rechtspersoon, en de verplichtingen die zijn ontstaan uit hoofde van door de curator aangegane verplichtingen. Tot die laatste categorie behoren ook de verplichtingen uit hoofde van een, door de curator afgesloten, boedelkrediet. Boedelcrediteuren behoeven hun vordering niet ter verificatie in te dienen. Zij kunnen daarvan aanstonds betaling vragen van de curator en deze zonodig afdwingen.

Vergelijkbare regels gelden voor de surséance van betaling en de noodregeling. Het voorgaande betekent dat de crediteur uit hoofde van een boedelkrediet, zich voor terugbetaling van de door hem verstrekte lening in beginsel bij voorrang kan verhalen boven alle pre-faillissementscrediteuren, hoe hoog hun voorrecht ook is (dus inclusief de fiscus). In beginsel moet de boedelkrediet-verstrekker echter wel gelijk op delen met de overige boedel-crediteuren, zoals de curator ten aanzien van zijn salaris, in dienst gebleven werknemers, etc.

6.2.3 Boedelkrediet of subrogatie?

De volgorde van de gerechtigden bij vereffening in het kader van de noodregeling of het faillissement is als beschreven in paragraaf 2.2.2. De vangnetinstelling zal hetgeen zij uitkeert zoveel mogelijk weer terug willen ontvangen uit de boedel van de in noodregeling of faillissement verkerende instelling, en de vraag is wat een redelijke crediteurspositie voor de vangnetinstelling is. Zij treedt op nadat de noodregeling of het faillissement is ingetreden, is dus per definitie 'post-faillissementscrediteur', en zo bezien ligt het dus voor de hand de tegenprestatie voor haar activiteiten als een boedelschuld aan te merken. Die positie kan veilig gesteld worden door de financiering door de opvanginstelling in de vorm te gieten van een aan de in nood verkerende onderneming verstrekt boedelkrediet.

Dit uitgangspunt kan echter alleen maar gelden in gevallen waarin hetgeen werd uitgekeerd, tezamen met de resterende claims van crediteuren zoals bedoeld in artikel 171 WTV volledig kan worden (terug)betaald uit de activa van de in noodregeling of faillissement verkerende onderneming. In alle andere gevallen zou het (terug)vorderingsrecht van de vangnetinstelling als boedelschuld de rangorde van de crediteuren doorbreken. Als een vangnetinstelling bijvoorbeeld uitkeringen voor zaakschade doet waarvoor de aanwezige activa geen ruimte bieden, en de daarmee gepaard gaande kosten van de opvanginstelling zouden als boedelschuld verhaalbaar zijn, dan zou dat ten koste kunnen gaan van de resterende claims van verzekeringscrediteuren en aanspraken op pensioen en loon, terwijl die een hogere rangorde hebben dan de schadebetalingen voor zaakschade. Redelijker lijkt het om de vangnetinstelling een vorderingsrecht toe te kennen van gelijke rangorde als de categorie crediteuren waarvoor zij betalingen heeft gedaan.

Conclusie is dat geredeneerd vanuit de bovenstaande analyse de subrogatiemethode de voorkeur verdient. In bijlage 4 wordt deze conclusie verder onderbouwd met behulp van een getalsmatig voorbeeld.

---

³³ De enige crediteuren die hun vordering niet ter verificatie behoeven in te dienen zijn de zogenaamde "separatisten", zoals hypotheek- en pandhouders. Dezen kunnen de aan hen verpande / verhypothekerde goederen in beginsel uitwinnen, zonder hun vordering ter verificatie in te dienen.

7. Kosten van een vangnet

De kosten van claims voor een vangnet zijn afhankelijk van de reikwijdte van de regeling en de hoogte van de uit te keren bedragen, maar zullen over het algemeen beperkt zijn. Bij faillissement van een levensverzekeraar hebben, behalve bij zuivere risicoverzekeringen, alle polishouders een probleem, omdat er waarde-opbouw in de polis plaats vindt. Bij schadeverzekeringen worden voornamelijk polishouders gedupeerd die schade hebben geleden op het moment dat een verzekeraar failliet gaat. Alleen zij vallen onder de bescherming en deze bescherming zal niet volledig zijn.

Het in 2.2 gegeven overzicht van faillissementen bevestigt deze beperkte kosten. Zoals aangegeven zijn grootschalige faillissementen echter niet uit te sluiten in een economie gebaseerd op marktwerking en kunnen kosten dus hoger uitpakken dan ervaringen uit het verleden wellicht doen vermoeden.

Een functie van een vangnetregeling is het verkleinen van het gat tussen de ingediende claims en de resterende activa. Naast de te bieden vergoeding en de reikwijdte van een vangnetregeling zijn de kosten dus afhankelijk van de nog aanwezige middelen bij de betreffende verzekeraar. Hierbij is van belang dat polishouders een hoog voorrecht hebben op de activa ter dekking van de voorzieningen. Voor zover deze activa niet volstaan, resulteren er vanuit dit perspectief kosten voor het systeem. Deze versterking van de positie van de polishouders kan een drukkend effect hebben op de kosten van het vangnet.

Een tweede functie van een vangnetconstructie is om polishouders snel uitkeringen te doen toekomen. De verzekerden ontvangen op korte termijn een bedrag, terwijl het verhalen op de boedel langere tijd in beslag kan nemen. Met het overbruggen van dit tijdsverschil zijn financieringskosten gemoeid. Deze kosten kennen een beperkter karakter; het gaat om het naar voren halen in de tijd van uitkeringen, waarbij het hoge voorrecht van toepassing kan blijven.

Naast de financiering van de uitkeringen zijn er kosten verbonden aan het uitvoeren van een regeling. Zo zullen indien gekozen wordt voor fondsvorming (zie 5.1) beleggingen beheerd moeten worden en in het geval van een onafhankelijke instelling (zie 6) moet er een bestuur beschikbaar zijn. Uit deze voorbeelden blijkt al dat de uitvoeringskosten sterk afhankelijk zijn van de vormgeving van een vangnet. Voor elke constructie geldt dat deze zo kostenefficiënt mogelijk moeten worden uitgevoerd.

Samenvattend kan gesteld worden dat in veel gevallen de kosten van een vangnet beperkt zullen zijn, omdat slechts een beperkte groep polishouders claims heeft op het moment van faillissement en deze groep bovendien een hoog voorrecht heeft op de resterende activa. Grootschalige faillissementen zijn echter nooit uit te sluiten en zoals aangegeven in 4.7 kunnen de kosten van een vangnet gemaximeerd worden door het hanteren van plafonds. De vergoeding voor polishouders dient volgens de werkgroep niet volledig te zijn.

8. Een mogelijke opzet van een vangnet

Dit hoofdstuk geeft ter illustratie een concreet voorbeeld voor een mogelijke invulling van een vangnet.

8.1 BRANCHE- EN PRODUCTGEWIJZE ANALYSE VAN DE REIKWIJDTE

Op basis van de argumentatie in 4.3 wordt gekozen voor een branchegerichte benadering, waarbij een aantal schadebranches buiten beschouwing blijft, vanwege een specialisme, veelal gekoppeld aan grote, bedrijfsmatige risico's. Bij de beoordeling van de inpasbaarheid van een vangnet is daarbij gekeken naar het achterliggende belang en vervolgens of dit specifieke belang in een vangnetregeling bescherming verdient.

In bijlage 7 wordt een overzicht gegeven van de branches en producten die conform de geformuleerde criteria onder een vangnet zouden kunnen vallen. De onderstaande tabel geeft een samenvatting van deze analyse (vet gedrukt de producten die in het vangnet zitten). In de derde kolom worden tevens mogelijke dekkingsplafonds per product aangegeven.

Tabel 3: Een illustratie van een mogelijk vangnet

Branche nummer	Dekkingsomschrijving (plus indicatieve productnaam)	In een vangnet volgt maximaal dit bedrag als uitkering
1	<ul style="list-style-type: none"> Verzekeringen die periodieke uitkeringen geven bij arbeidsongeschiktheid van verzekerde (AOV).	Wettelijk maximum van de WAZ, (€ 11.000,-) gedurende het 1 ^e jaar (daarna volgt WAZ-uitkering)
3	<ul style="list-style-type: none"> Verzekering die schade aan of verlies van het motorrijtuig dekt, ongeacht de oorzaak, tenzij deze met name is uitgesloten (Motorrijtuig cascoverzekering) Verzekering die schade aan of verlies van het motorrijtuig door enkele met name genoemde evenementen dekt (Motorrijtuig beperkt casco verzekering).	Dagwaarde van het motorrijtuig tot maximaal € 25.000,- per claim Dagwaarde van het motorrijtuig tot maximaal € 25.000,- per claim
8/9	<ul style="list-style-type: none"> Verzekeringen voor zaakschade door een aantal met name genoemde risico's, als brand, storm en diefstal. De verzekering kan zowel betrekking hebben op gebouwen (opstallen) als op huishoudelijke inboedels en diverse extra's kunnen worden meeverzekerd. (Brand / Stormverzekering, Inboedelverzekering, Opstalverzekering, Uitgebreide Gevaren Verzekering (UGV)).	Elke opstal-claim tot een maximum van € 250.000,-. Per claim bij inboedel maximaal € 50.000,-.
13	<ul style="list-style-type: none"> Verzekeringen die de aansprakelijkheid dekken van de verzekerden als particulier voor - schade aan personen en daaruit voortvloeiende schade; schade aan zaken en daaruit voort-	Elke claim tot een maximum van € 300.000,-.

Branche nummer	Dekkingsomschrijving (plus indicatieve productnaam)	In een vangnet volgt maximaal dit bedrag als uitkering
	vloeiende schade, wettelijke rente. (Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren (AVP)).	
18	<ul style="list-style-type: none"> • Schade aan en verlies van zaken en schade aan personen indien tenminste één betaalde overnachting buitenshuis plaatsvindt. (Doorlopende reisverzekering, Reisverzekering). De verzekering omvat meestal vier rubrieken: <ul style="list-style-type: none"> ○ bagage; biedt dekking voor schade aan of verlies van alle zaken van verzekerde die hij op reis heeft meegenomen of tijdens de reis heeft aangeschaft; ○ geneeskundige kosten; vergoedt de kosten die verzekerde maakt indien hij zich tijdens de vakantie onder geneeskundige behandeling moet stellen; ○ onvoorziene kosten; vergoedt de extra kosten die de verzekerde gemaakt heeft wegens bijzondere omstandigheden tijdens de vakantie; ○ ongevallen; keert een vast bedrag uit als verzekerde door een ongeval tijdens de vakantie komt te overlijden of blijvend invalide raakt. <p>Mogelijke extra dekkingen zijn: onderwatersportrisico, wintersportrisico, geld en cheques.</p>	Elke claim tot een maximum van € 25.000,-.

Bijlage 7 geeft bij deze tabel een verdere uitwerking en motivering op productniveau.

8.2 GERECHTIGDEN OP UITKERINGEN

In de eerste plaats wordt voor de vaststelling van kwetsbare groepen polishouders aansluiting gezocht bij andere rechtsgebieden waarop voor kwetsbare groepen een rechtens relevante behoefte aan aanvullende bescherming is onderkend. In algemene zin kan als zodanig de consument worden benoemd. Consument is iedereen in Nederland en in die hoedanigheid geniet hij of zij aanvullende bescherming tegen – kort gezegd – de ongebreidelde werking van het marktmechanisme. Voor handelen in de beroeps- en/of bedrijfsmatige hoedanigheid geldt dat niet. De beroeps- en bedrijfsmatige hoedanigheid omvat een zodanig groot scala aan verschillende belangen, dat het lastig kan zijn om daar op goed beargumenteerde gronden een grens in aan te brengen als het gaat om de reikwijdte van een mogelijke vangnetregeling.

Zelfstandige ondernemers (klein en groot) worden in de hier geschetste variant geacht voor zichzelf te zorgen. Zij hebben er voor gekozen op eigen kracht in de markt te opereren. Veelal met het oog op een grotere kans op financieel-economisch voordeel, maar er zijn ook bedreigingen. Die neemt men voor lief. De ondernemer geniet tegen de meeste economische risico's geen enkele bescherming.

Tegen het risico van arbeidsongeschiktheid genieten zij een (beperkte) bescherming in de vorm van een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Vanuit dat gezichtspunt worden hier alle ondernemers buiten de vangnetregeling gelaten, behalve voor zover betrekking hebbend op het arbeidsongeschiktheidsrisico van de kleine middenstander.

Een andere reden om ondernemers (klein en groot) in deze variant buiten het vangnet te laten is gelegen in het feit dat de MKB-er als bedrijfsmatig risico - net als overige bedrijfsmatige risico's - te heterogeen is (juweliers, aannemers, loodgieters, boekhouders, etc.). Daarin openbaart zich ook het verschil met garantieregelingen in de bancaire en effectensector, waarin kleine ondernemers wel voor vergoeding in aanmerking komen.

Als gevolg van die heterogeniteit van de schadesector geldt dat er relatief veel zogenaamde niche-players als verzekeraar op de markt zijn gekomen die zich specialiseren in het verzekeren van bepaalde branches c.q. beroepsgroepen (bijv. medici, bouwbedrijven, garagebedrijven, juweliers). Deze niche-players hebben doorgaans hoge marktaandelen, waardoor solidariteit tussen verzekeraars binnen een branche moeilijk op te brengen kan zijn.

In de hier geschetste variant wordt dus iedereen in zijn hoedanigheid van consument beschermd, maar in elke andere hoedanigheid niet, met uitzondering van de kleine middenstander voor zijn arbeidsongeschiktheidsrisico. In analogie blijft ook de aansprakelijkheid uit hoofde van beroep of bedrijf buiten een vangnet. Alleen de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren valt binnen het vangnet.

8.3 UITKERINGEN

Premies en dekking voor schadeverzekeringsproducten zijn in het algemeen goed vergelijkbaar. Wie kiest voor de verzekeraar met de laagste premie, neemt, zonder nader onderzoek, meer risico dat deze verzekeraar niet aan zijn verplichtingen zal kunnen voldoen dan iemand die kiest voor een verzekeraar met een hogere premie. Daarin verschilt de schadeverzekeringsbranche niet van andere bedrijfstakken: een goedkoop product, is in veel gevallen minder deugdelijk en betrouwbaar dan een duurder product. Ook aan de zijde van de verzekeraar speelt het moreel risico een rol. De wetenschap dat de gevolgen van een te gedurfde tariefstelling uiteindelijk op de schouders van de markt afgewenteld worden, kan aanleiding geven tot een minder prudent vastgesteld tarief. Mede gelet op de doelstelling om slechts de meest kwetsbare polishouders bescherming te bieden, wordt de uitkering door het vangnet in de hier geschetste variant beperkt tot 60 procent van het vorderingsrecht. Daarnaast wordt gezien de beoogde snelheid van uitkeringen (zie 4.4) een drempelbedrag van € 1000 gehanteerd.

8.4 FINANCIERING

De financiering gebeurt in deze variant via een risicoafhankelijke bijdrage, waarbij verzekeraars met een lager risico op faillissement door de hogere vermogensbuffer een relatief lagere bijdrage betalen. Deze bijdrage wordt geheven binnen een omslagstelsel achteraf over de sector. Wel zullen verzekeraars al vooraf rekening moeten kunnen houden met een eventuele last uit hoofde van de inwerkingtreding van een vangnet, door een fiscaal gefaciliteerde voorziening op de balans te treffen volgens een nader uit te werken methode en binnen nader aan te geven grenzen.

De bijdragen van de verzekeraars worden voldaan aan een rechtspersoon met intermediaire functie: 'de vangnetinstelling' (zie 6.1.5). Deze instelling treedt voor uitgekeerde bedragen in de rechten van de gedupeerde (de subrogatiemethode). Het lijkt namelijk redelijk de vangnetinstelling een verhaalspositie toe te kennen die de rangorde van de door de opvanginstelling schadeloos gestelde crediteuren volgt. Met dien verstande dat het verhaalsrecht van de vangnetinstelling niet ten nadele mag werken van rechten die crediteuren op grond van artikel 171 WTV geldend zouden kunnen maken jegens de te vereffenen boedel. Daarboven geniet in deze variant de vangnetinstelling een hoger voorrecht dan de restantvordering van de originele crediteuren. De vangnetinstelling heeft een aanvullend voorrecht voor hetgeen zij achteraf ten onrechte bij wijze van voorschot aan de claimgerechtigden heeft betaald.

Bijlage 1. Samenstelling van de werkgroep

drs. W. Dullemond AAG, Pensioen- & Verzekeringskamer

mr. P.M. Tulfer, Pensioen- & Verzekeringskamer

mr. R.E. Batten, Verbond van Verzekeraars

drs. A.W. Slotweg, AAG, Verbond van Verzekeraars

mr. M. Tolman, Verbond van Verzekeraars

drs. E.J. van Kempen, voorzitter, ministerie van Financiën

drs. W.O. Schilperoort, secretaris, ministerie van Financiën

Bijlage 2. Aanstellingsbrief

DIRECTIE BINNENLANDS GELDWEZEN

Aan:

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van/kenmerk

Ons kenmerk
BGW 2000/1619 M

Den Haag

Onderwerp

rapport van de Studiegroep 'Opvangregeling schadeverzekeringen'

Eind 1996 heb ik u, vooruitlopend op een versterking van de consumentenbescherming in de levensverzekeringssector, het rapport van de zogenoemde *Werkgroep Opvangregeling* aangeboden. Dit rapport gaf een voorstel voor een wettelijke opvangregeling voor de levensverzekeringssector. In de begeleidende brief (kamerstukken II 1996/97, 25 000 IXB, nr. 14) heb ik aangegeven deze aanbeveling ter harte te nemen en tevens parallel aan de wettelijke uitwerking te laten onderzoeken in hoeverre ter versterking van de consumentenbescherming een additioneel toezichtsinstrument voor de schadesector van nut kan zijn. Ter uitvoering van het eerste punt heb ik de Tweede Kamer vorig jaar een wetsvoorstel doen toekomen (kamerstukken II 1998/99, 26 705, nr. 2). Een reactie op het Verslag van de Vaste Commissie van Financiën over dit wetsvoorstel is inmiddels in een afrondend stadium. Ter uitvoering van het tweede punt is op mijn initiatief door de Verzekeringkamer en het Verbond van Verzekeraars de *Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen* ingesteld. Bij deze doe ik u het eindrapport van de studiegroep en mijn reactie daarop toekomen.

Ik deel de conclusie van de studiegroep dat versterking van het toezichtsinstrumentarium voor schadeverzekeraars wenselijk is. Ik ben tevens met de studiegroep van mening dat een opvanginstrument als bij levensverzekeringen, gegeven het fundamenteel verschillende karakter van de schadesector, in zijn algemeenheid niet wenselijk is.

Een eerste stap op weg naar meer consumentenbescherming is een verdere invulling van het bedrijfseconomisch toezicht, dat gericht is op het inkaderen van financiële risico's van financiële instellingen. De studiegroep adviseert in dit verband een wettelijke verplichting tot het overleggen van een actuariael verslag door schadeverzekeraars omtrent de toereikendheid van de voorzieningen en de premiestelling. Ook het creëren van de mogelijkheid om algemeen verbindende regels over het herverzekeringsbeleid te stellen, zou het preventieve toezicht ten goede komen. Ik deel de aanbevelingen van de studiegroep op deze twee punten, met de intentie deze nader te beoordelen in het perspectief van de nieuwe actuariële principes voor het pensioen- en verzekeringsbedrijf, zoals die op dit moment door de Verzekeringkamer ontwikkeld worden.

Ook bij een verdere verbetering van het toezichtsinstrumentarium kunnen faillissementen in een economisch systeem gebaseerd op marktwerking nooit geheel worden uitgesloten. Mede gezien de daarvoor noodzakelijke extra buffervorming en het diep ingrijpen in het vrije ondernemerschap is dit ook niet wenselijk. Voor een kleine groep polishouders kan een faillissement echter ernstige gevolgen hebben, bijvoorbeeld omdat in een dergelijk geval bepaalde rechten op uitbetaling van schade niet of slechts met grote vertraging geëffectueerd kunnen worden. De studiegroep stelt voor onderzoek te doen naar de mogelijkheid en wenselijkheid van toevoeging van een sluitstuk aan het wettelijk kader om deze groep in enige mate tegemoet te komen.

Vanwege de grote diversiteit in de verschillende typen schadeverzekeringen zal per schadebranche moeten worden bekeken of additionele bescherming mogelijk en wenselijk is en zo ja, op welke wijze dit gerealiseerd kan worden. Voor de aansprakelijkheid bij motorrijtuigen is dergelijke bescherming reeds aanwezig in de vorm van het Waarborgfonds Motorverkeer, dat bij onvermogen van de verzekeraar fungeert als vangnet voor personen met een aansprakelijkheidsclaim. Onderstaand wordt eerst separaat ingegaan op de branche ziektekosten en worden vervolgens de overige schadeverzekeringen behandeld, waarbij aan arbeidsongeschiktheidsverzekeringen, gegeven het afwijkende lange termijn karakter, bijzondere aandacht wordt geschonken.

De wettelijke toegang tot particuliere zorgverzekeringen is geregeld in de Wet op de toegang tot ziektekostenverzekeringen (WTZ), waarin voor aangewezen groepen het recht op een standaardpakketpolis en voor verzekeraars ten aanzien van die groepen een acceptatieplicht is vastgelegd. Gedupeerden van het faillissement van een zorgverzekeraar die op zoek moeten naar een andere verzekeraar, kunnen in gevallen dat de toegankelijkheid tot een andere particuliere zorgverzekering problematisch is, gebaat zijn bij de mogelijkheid tot afsluiting van een dergelijke verzekering. De studiegroep stelt dan ook voor om die gedupeerden wettelijk in staat te stellen om een standaardpakketpolis te sluiten bij een andere verzekeraar. Ik geef er de voorkeur aan om samen met mijn ambtgenoot van Volksgezondheid, Welzijn en Sport te bezien

in hoeverre in het bredere perspectief van het zorgverzekeringsbeleid oplossingen voor deze problematiek mogelijk zijn.

Het ministerie van Financiën en de Verzekeringskamer zullen in overleg met het Verbond van Verzekeraars voor de andere schadebranches de invulling en praktische uitvoerbaarheid onderzoeken van een vangnetconstructie ten behoeve van polishouders met uitkeringsrechten ten tijde van een faillissement. In de bancaire- en effectensector bestaat een vangnetconstructie in de vorm van garantieregelingen voor particulieren en kleine bedrijven. Voor de verzekeringssector zijn in enkele andere landen garantieregelingen van kracht. Bij het nadere onderzoek naar een vangnetconstructie zullen de merites van bestaande garantieregelingen worden betrokken. Daarbij is het van belang dat deze regelingen veelal bepaalde groepen of branches van vergoeding uitsluiten. Gezien de doelstelling van consumentenbescherming, zal de reikwijdte van een vangnetconstructie beperkt zijn.

Bij arbeidsongeschiktheidsverzekeringen dreigt bij faillissement van de verzekeraar voor mensen met een periodieke arbeidsongeschiktheidsuitkering het verlies van langjarige uitkeringstermijnen. Tot 1994 werden polishouders bij een verzekeraar die zich committeerde aan de 'Garantieverklaring inzake arbeidsongeschiktheidsverzekeringen' tegen een faillissement beschermd. Op grond van deze regeling werden toekomstige verplichtingen uit ingegane uitkeringen van een failliete arbeidsongeschiktheidsverzekeraar overgenomen door de deelnemende verzekeraars. Conform de suggestie van de studiegroep kan in eerste instantie onderzocht worden of een vangnetconstructie is te realiseren op basis van zelfregulering en of de Garantieverklaring hiervoor model kan staan, maar ook in hoeverre andere oplossingsrichtingen van toepassing kunnen zijn. Ik zal het Verbond van Verzekeraars verzoeken de uitwerking naar praktische uitvoerbaarheid en haalbaarheid van een vangnetconstructie op basis van zelfregulering ter hand te nemen, waarbij mededingingsrechtelijke aspecten bijzondere aandacht verdienen.

Een belangrijk punt voor het eventuele ontwerp van een vangnetconstructie dat reeds nu gesignaleerd kan worden, is de financiële *incentive*-structuur. Afhankelijk van de exacte vormgeving kan een effect van vangnetconstructies zijn dat verzekerden en verzekeraars een grotere risicobereidheid kennen. De kosten van mogelijk hieruit voortvloeiende faillissementen zouden in dat geval worden afgewenteld op het collectief aan verzekeraars. Elementen van eigen risico, zoals een drempelwaarde of een procentuele tegemoetkoming, kunnen risicovoller gedrag van consumenten en verzekeraars beperken en zullen dan ook deel uit maken van een vangnetconstructie.

Ik ben voornemens de Tweede Kamer in de loop van het volgende jaar, vanzelfsprekend na overleg met de betrokken organisaties, te berichten over de resultaten van de geschetste uitwerking van de aanbevelingen van de studiegroep. Samengevat zal deze uitwerking langs drie lijnen plaats vinden:

1. het actuariële verslag en de algemeen verbindende regels over het herverzekeringsbeleid worden betrokken bij de nieuwe actuariële principes van de Verzekeringskamer;
2. oplossingsrichtingen voor de bescherming van gedupeerden van een faillissement van een zorgverzekeraar zal ik met de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in het bredere perspectief van het volksgezondheidsbeleid bezien;
3. voor de overige schadebranches zullen het ministerie van Financiën en de Verzekeringskamer in overleg met het Verbond van Verzekeraars de praktische uitvoerbaarheid en invulling van een vangnetconstructie nader onderzoeken en hierbij de merites van bestaande garantieregelingen betrekken. Het Verbond van Verzekeraars zal in dit kader bezien of voor arbeidsongeschiktheidsverzekeringen een vangnetconstructie op basis van zelfregulering praktisch uitvoerbaar en haalbaar is en hierbij mede de ervaringen met de 'Garantieverklaring' betrekken.

DE MINISTER VAN FINANCIEN,

Bijlage 3. Versterking van het toezicht

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van bestaande intensiveringen en de technisch mogelijkheden van eventuele verdere intensiveringen vooruitlopende op het FTK. Een vangnet kan worden gezien als sluitstuk van het toezicht en de werkgroep acht het dan ook onwenselijk om het vangnet los te koppelen van het toezichtregime. Goed toezicht is een essentiële voorwaarde voor een vangnet. Daarin past de door de Studiegroep Opvangregeling Schadeverzekeringen voorgestelde intensivering van het toezicht.

Bestaande intensiveringsvoorstellen

Het Nederlandse toezicht staat internationaal goed bekend en is volop in ontwikkeling. Momenteel zijn er de volgende te onderscheiden trajecten die een intensivering zullen bewerkstelligen:

1. Implementatie richtlijn actualisering van de solvabiliteitsregels voor schadeverzekeraars

Onlangs hebben het Europese parlement en de Raad ingestemd met de richtlijnen die een actualisatie tot doel hebben van de bestaande Europese solvabiliteitseisen die gesteld worden aan levensverzekeraars (uit 1979) en aan schadeverzekeraars (uit 1973). Lidstaten hebben tot september 2003 de tijd om de hieronder voorgestelde wijzigingen te implementeren.

Volgens de richtlijn zullen de actuele minimumgarantiefondsen worden verhoogd, met name wegens de invloed van de inflatie op de hoogte van de schadeclaims en de bedrijfslasten sinds de oorspronkelijke vaststelling van de fondsen.

Met de implementatie van de richtlijn wordt beter omgegaan met de mogelijkheid van herverzekering. De bevoegde autoriteiten kunnen in geval van herverzekeringcontracten voortaan de verlaging van het solvabiliteitsmargevereiste beperken wanneer er onvoldoende sprake is van feitelijke risico-overdracht.

Wanneer een verzekeraar aanzienlijk minder of geen nieuwe verzekeringsovereenkomsten meer sluit, dient een toereikende solvabiliteitsmarge te worden gevormd voor de uit bestaande overeenkomsten resterende verplichtingen zoals deze tot uiting komen in het niveau van de technische voorzieningen. Voor specifieke branches in het schadebedrijf met een bijzonder veranderlijk risicoprofiel, waaronder algemene aansprakelijkheid, worden de bestaande solvabiliteitsmargevereisten met 50% verhoogd, zodat de vereiste solvabiliteitsmarge beter beantwoordt aan het werkelijke risicoprofiel van de desbetreffende branche. Overigens geeft de richtlijn minimumnormen voor de solvabiliteitsmargevereisten; de lidstaat van herkomst mag strengere regels opleggen aan verzekeraars waaraan door zijn eigen bevoegde autoriteiten vergunning is verleend.

2. Wetsvoorstel actualisering en harmonisatie financiële toezichtwetten

In het bij de Tweede Kamer ingediende wetsvoorstel 'Actualisering en harmonisatie financiële toezichtwetten' wordt voorgesteld integriteit in de wet te expliciteren als onderwerp van het toezicht. Bij het verlenen van een vergunning en daarna worden eisen gesteld die een integere bedrijfsvoering bevorderen en handhaven. De wettelijke basis voor het vaststellen van regels met betrekking tot een integere bedrijfsvoering van de betrokken instellingen wordt zodanig verbreed, dat regels kunnen worden vastgesteld die op integriteitsaspecten betrekking hebben. Gedacht kan worden aan regels met betrekking tot de persoonlijke integriteit van medewerkers, met betrekking tot de relationele integriteit en met betrekking tot het marktgedrag van financiële instellingen.

De bestaande geheimhoudingsbepalingen worden, binnen de ruimte die de Europese richtlijnen daarvoor bieden, zodanig aangepast dat duidelijk is dat informatieverstrekking van toezichthouders aan opsporingsinstanties in voorkomende gevallen mogelijk is.

Met het wetsvoorstel zal de integere bedrijfsvoering in de financiële toezichtwetten worden opgenomen als vergunningvoorwaarde, waaraan permanent moet worden voldaan. De nieuwe integriteitbepaling zal bovendien een ruimere strekking hebben dan de bestaande bepaling voor de administratieve organisatie (AO) en interne controle (IC), die nu veelal wordt gehanteerd als grondslag voor integriteitsrichtlijnen. Het wetsvoorstel noemt onder meer het tegengaan van verstengeling van tegenstrijdige belangen, het 'ken uw klant principe' en het voorkomen van betrokkenheid bij strafbare feiten die het vertrouwen in de financiële sector kunnen schaden.

Naast deze wettelijke trajecten kan worden gewezen op het recente convenant tussen het Actuarieel Genootschap, het Verbond van Verzekeraars en de Pensioen- en Verzekeringkamer inzake de uitwisseling van voor toezicht relevante informatie. Naleving van het geen daarin bepaald is van groot belang voor goed toezicht.

Mogelijkheden voor verdere intensivering

Op de verzekeringssector is een omvangrijk toezichtkader van toepassing. Een verdere uitbreiding in verband met de introductie van een vangnet moet niet tot materieel toezicht leiden. Materieel toezicht, dat neerkomt op goedkeuring vooraf van producten, premieniveau en herverzekeringsbeleid, is expliciet verboden in Europese richtlijnen. Nederland kent als een van de weinige Europese landen geen traditie van materieel toezicht en uitgangspunt is dan ook dat marktwerking niet onnodig belemmerd moet worden door het toezichtkader.

Zoals aangegeven door de Minister van Financiën aan de Tweede Kamer moeten de door de Studiegroep voorgestelde toezichtintensiveringen bezien worden in het licht van de ontwikkeling van het FTK. Een aandachtspunt bij het naar voren halen van bepaalde delen van het FTK is dat een vertraagde oplevering van het gehele pakket zoveel mogelijk wordt voorkomen. Zo bestaan op dit moment nog geen regels voor het vaststellen van schadevoorzieningen, die in een actuarieel verslag opgenomen kunnen worden. Die regels worden juist met het FTK ontwikkeld.

Aanvullend op de hierboven beschreven trajecten, worden hier technische mogelijkheden geschetst voor intensivering, zonder dat dit straks in tegenspraak zal zijn met het toekomstige FTK. De hieronder genoemde mogelijkheden zijn juist anticiperend op FTK en liggen op het vlak van disclosure in de verslagstaten. Voordeel van het vergroten van de disclosurevereisten in dit stadium (nog voor de invoering van FTK) is, dat transparantie de basis vormt van de risicogeorieënteerde benadering. Zonder inzicht in de risico's kunnen de risico's ook niet gerelateerd worden aan de solvabiliteitseisen. Het gaat om volgende twee aspecten:

1. Informatie over het herverzekeringsbeleid

In een overzicht zou per branchegroep kunnen worden aangegeven welke risico's onder het eigen behoud vallen, welke risico herverzekerd zijn en welke limieten gesteld zijn aan het herverzekerde deel. Aandachtspunt daarbij is of thans ook de informatiewaarde van de verslagstaten voldoende is om de realisaties (het feitelijke eigenbehoud en de feitelijke ontvangen bedragen van herverzekeraars) te koppelen aan het herverzekeringsbeleid.

2. Splitsing van voorzieningen voor opgetreden schaden in een gemeld en een nog te melden deel

Verzekeraars houden een voorziening aan voor de nog te betalen schade-uitkeringen. Deels zijn deze al gemeld, en deels is dit nog niet het geval (de zogenaamde 'Incurred But Not Reported' (IBNR) voorziening). In het overzicht per branchegroep waarin de uitloopinformatie naar voren komt in de verslagstaten, zou een splitsing kunnen worden aangebracht tussen de IBNR en het deel van de voorziening voor te betalen schaden waarvan de schade reeds is gemeld.

De motivering voor deze uitsplitsing is dat de niet gemelde schaden (IBNR) in een jaar moeilijker zijn in te schatten dan de schaden die wel gemeld zijn. Door de uitloop van de voorziening voor te betalen schaden te splitsen in deze twee onderdelen, kan de PVK wellicht beter beoordelen wat de oorzaak is van inschattingfouten en kan mogelijk de kwaliteit van de inschatting beter worden beoordeeld.

Intensivering op het gebied van verslaggeving

Aan de Raad van State is recent een wetsvoorstel voorgelegd dat voorziet in wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op het gebied van verslaggevingsbepalingen. Het wetsvoorstel beoogt beter inzicht te bieden in de financiële resultaten en het eigen vermogen van verzekeraars en de onderlinge vergelijkbaarheid van resultaten te vergroten, waarmee zowel het publiek als de toezichthouder eenvoudiger een eenduidig beeld kan krijgen van de financiële positie van een instelling. Een aantal belangrijke punten waarop transparantie en vergelijkbaarheid ontbreekt, wordt in overeenstemming gebracht met de bestaande internationale verslaggevingstandaarden (IAS). Hiertoe wijzigt het wetsvoorstel de voorschriften voor de verslaggeving van verzekeringsmaatschappijen die terug te vinden zijn in titel 9, afdeling 15 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en in de op de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (Wtv 1993) en de Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf gebaseerde regelgeving³⁴.

---

³⁴ Het Besluit technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1994, de Regeling maximumrentepercentages,

Gelet op de samenhang tussen de eisen van het jaarrekeningrecht en de toezichtwetgeving zullen de voorgestelde beperkingen van waarderingsgrondslagen in boek 2 BW ook rechtstreeks van toepassing zijn op de verslagstaten waardoor ook voor het toezicht de vergelijkbaarheid van cijfers wordt verbeterd.

Voorts is de PVK voornemens om de in het BW opgenomen verplichte aanvullende toelichtingen op cijfers ook van toepassing te laten zijn op de verslagstaten. Hiervoor zal voor het boekjaar 2003 de regeling aanwijzingen staten verzekeringsbedrijf 1994 worden aangepast.

Ook op het gebied van verslaggeving zou een verdere toezichtintensivering kunnen worden gerealiseerd. In de technische resultaten per branchegroep kan bijvoorbeeld de wijze van omgaan met beleggingswinsten worden geharmoniseerd. Na invoering van de kernaanbevelingen van de deskundigengroep Traas zijn de wijze van waardering van de beleggingen en de resultaatbepaling van beleggingen meer geharmoniseerd waardoor winstcijfers beter vergelijkbaar worden. De technische resultaten per branchegroep, welke de PVK inzicht geven in de winstgevendheid per branchegroep, blijven echter minder goed vergelijkbaar omdat verzekeraars kunnen kiezen welke verdeelsleutel zij hanteren voor de allocatie van de behaalde beleggingsresultaten (of in het technische resultaat of in het algemene resultaat). Door de wijze van verdeling van de beleggingswinsten te harmoniseren (ook per branchegroep), worden de brancheresultaten beter vergelijkbaar voor de PVK.

Conclusies

De hier geschetste mogelijkheden voor verdere intensivering van het toezicht in combinatie met een beperking van de vangnetfunctie zelf, zouden een goede compensatie voor het moreel risico kunnen bieden. Deze mogelijkheden zouden meegenomen kunnen worden in de reeds op stapel staande wijziging van de Regeling aanwijzingen staten verzekeringsbedrijf 1994. Het Besluit technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1994 en de Regeling maximumrentepercentages, voorzichtigheidsmarges en voorschriften technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1999 worden eveneens aangepast, mogelijk dat hier ook kleine wijzigingen kunnen worden doorgevoerd om het toezicht op schadeverzekeraars te intensiveren.

---

voorzichtigheidsmarges en voorschriften technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1999 alsmede het Besluit technische voorzieningen natura-uitvaartverzekeringsbedrijf.

Bijlage 4. Een voorbeeld voor de afweging tussen subrogatie en boedelkrediet

In 6.2 is geconcludeerd dat subrogatie door een vangnet de voorkeur heeft boven het boedelkrediet. Een getalsmatig voorbeeld kan deze afweging verder toelichten.³⁵ Daarbij wordt in dit voorbeeld geheel willekeurig uitgegaan van een vangnet dat 60 procent garandeert van openstaande schaden van de in noodregeling of faillissement verkerende verzekeraar. Dat wil zeggen:

- Indien de failliete boedel voldoende activa heeft om 60 procent van de uitstaande schaden te vergoeden, dan zal het vangnet slechts dienen als voorfinanciering.
- Indien de failliete boedel onvoldoende activa heeft om 60 procent van de uitstaande schaden te vergoeden, dan zal het vangnet dienen ter voorfinanciering en suppletie tot 60 procent van de openstaande schaden.

In dit voorbeeld wordt uitgegaan van het tweede geval. We veronderstellen een in nood verkerende verzekeraar met activa ter waarde van € 280 miljoen. De vier categorieën vorderingsgerechtigden van art. 171 WTV (in de tabel steeds aangeduid als 1,2,3 en 4) hebben gemakshalve ieder een vordering van € 100 miljoen. Totaal dus € 400 miljoen. In de hieronder geplaatste kolommen is weergegeven hoe de uitkeringsgerechtigden aan hun geld komen. In de tweede kolom is aangegeven op welk bedrag zij zonder vangnetregeling recht hebben. In de derde kolom wordt de uitkering van de vangnetregeling vermeld voor het geval dus geheel willekeurig met 60 procent wordt gerekend. De vierde kolom geeft weer wat de verschillende categorieën daarna nog van de bewindvoerder of curator kunnen claimen.

Categorie art 171 WTV	Uitkering krachtens vorderingrecht ex 171 WTV	Uitkering uit vangnet (60%)	Restant vordering op bewindvoerder/curator
1	100	60	40
2	100	0	100
3	80	60	40
4	0	60	40
Totaal	280	180	220

1. Periodieke uitkeringen terzake van letsel en overlijden
2. Loon- en pensioenaanspraken
3. Andere uitkeringen terzake van letsel en overlijden
4. Gerechtigden op een zaakschadevergoeding (overige schades)

Wat opvalt is dat gerechtigden op overige schades (categorie 4) meer krijgen dan zij zonder een vangnet zouden krijgen (namelijk 60%, terwijl zij normaal gesproken buiten de boot zouden vallen). Dat komt omdat een vangnet geen loon- en pensioenaanspraken vergoedt.

De vangnetinstelling heeft in totaal 180 uitgekeerd en krijgt dus een vordering van 180 op de activa van 280. Die moet zij delen met de resterende vordering van de vier categorieën

³⁵ De werkelijkheid kan een stuk complexer zijn dan dit voorbeeld. Niet in de laatste plaats omdat er ook gerechtigden op een verzekeringsuitkering zullen zijn die niet onder de opvangregeling worden vergoed.

vorderingsgerechtigden. Als de vangnetinstelling door middel van subrogatie de rangorde van de verstrekte uitkering volgt, leidt dat tot het in de tabel (kolom vier) weergegeven resultaat voor de restantclaim van de uitkeringsgerechtigden van 171 WTV. De gevolgen voor de claim van de vangnetinstelling worden hieronder aangegeven.

Categorie 1: Zij hebben nog 40 tegoed. De opvanginstelling heeft 60 betaald en krijgt door subrogatie een vorderingsrecht van de rangorde categorie 1. Totaal dus 100 en daarvoor bieden de activa ruimte dus deze categorie wordt volledig voldaan. Resteert aan activa 180.

Categorie 2: Er is nog een vorderingsrecht van 100 terzake van loon- en pensioenaanspraken. Daaraan is door de opvanginstelling geen geld uitgegeven. Deze claim dient dus volledig door de curator te worden voldaan. Resteert aan activa 80.

Categorie 3: Zij hebben nog 40 tegoed. De opvanginstelling heeft 60 betaald en heeft een verhaalsrecht van gelijke rangorde. Er is echter nog slechts 80 beschikbaar. Het lijkt redelijk om in ieder geval 20 aan de origineel gerechtigden uit te keren, want op dat bedrag (in totaal 80) hadden zij ook zonder een vangnet aanspraak kunnen maken (zie kolom 2).

Daarna zijn er drie mogelijkheden:

1. Het restant van de activa (60) zou in de verhouding 1/4-3/4 over de origineel gerechtigden en de vangnetinstelling verdeeld kunnen worden.
2. Denkbaar is natuurlijk ook de vangnetinstelling achter te stellen bij de origineel gerechtigden, zodat deze hun resterende claim van 20 ook nog vergoed krijgen, waarna de laatste 40 van de activa naar de vangnetinstelling gaat.
3. En ten slotte is denkbaar de vangnetinstelling voorrang te geven en het restant van de activa (60) aan de vangnetinstelling te laten uitbetalen, omdat de origineel gerechtigden al gehad hebben waarop zij zonder opvangregeling recht hadden (80 procent) en meer dan 60 procent van hun vordering voldaan hebben gekregen.

Categorie 4: De activa zijn uitgeput zodat de resterende claim van de gerechtigden op een zaakschadevergoeding alsmede het door middel van subrogatie verkregen recht van de vangnetinstelling, niet meer voor vergoeding in aanmerking komen. Tenzij het door middel van subrogatie verkregen recht van de vangnetinstelling ook nog wordt achtergesteld bij de restantvordering van de gerechtigden op overige schades.

Ten slotte is het denkbaar dat door een vangnet – naar later blijkt – meer is betaald dan waarop rechten bestaan. Om te vermijden dat tot onherroepelijke schade voor de vangnetinstelling zou leiden is het aan te bevelen de vangnetinstelling, na subrogatie in de rechten van de crediteuren waaraan zij geld “voorschiet”, een zelfstandig recht te geven tot vordering van hetgeen zij ten onrechte aan de claimgerechtigde heeft betaald en dit recht als vijfde categorie aan artikel 171 WTV toe te voegen.

Bijlage 5. Een voorstel voor AOV

Deze bijlage bevat een voorstel omtrent de wijze waarop kan worden omgegaan met de twee mogelijke problemen als gevolg van faillissement van een AOV-verzekeraar. Zoals aangegeven in 4.6 kan het ten eerste gebeuren dat ingegane arbeidsongeschiktheidsgevallen niet meer door de verzekeraar kunnen worden betaald en ten tweede ontstaat er mogelijk een groep van verzekerden die elders niet (meer) geaccepteerd wordt.

Lopende schades

Voor wat betreft de dekking van de schade door het vangnet wordt voorgesteld het risico in het eerste jaar te dekken tot maximaal het niveau van de maximale WAZ-uitkering (Wet Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen). Hierbij geldt een eigen risicotermijn voor het eerste jaar van minimaal 30 dagen, tenzij er een langere eigen risicotermijn verzekerd was. Door de uitkering te koppelen aan de WAZ wordt met de opvangregeling bovendien waardevastheid gecreëerd. Na het eerste jaar volgt dan de WAZ zelf.

Acceptatiegarantie voor moeilijk herplaatsbare verzekerden

Voor moeilijk herplaatsbare verzekerden biedt het vangnet een acceptatiegarantie (tot maximaal éénmaal de WAZ-uitkering) tegen maximaal de polisvoorwaarden zoals opgesteld door het Verbond van Verzekeraars (tenzij in de oude polis uitsluitingen werden gehanteerd) en een door de vangnetinstelling gehanteerd standaardtarief (waarvan de details in later overleg kunnen worden bepaald). Dit betekent dat acceptatie gegarandeerd wordt indien de verzekeringnemer elders niet of onder slechtere voorwaarden (dan maximaal de modelpolisvoorwaarden en de reeds voor hem van toepassing zijnde clausules) geaccepteerd kan worden c.q. zich slechts kan verzekeren tegen een premie die ligt boven dat van het standaardtarief van de opvang-NV en boven het voorheen voor hem geldende premieniveau bij de omgevallen verzekeraar.

Ten behoeve van de acceptatiegarantie kan een verzekeraar (NV of OWM) in het leven worden geroepen die middels een "MAAV-constructie" wordt gesubsidieerd voor zijn verliezen.

Bijlage 6. Een overzicht van schadebranches en schadeproducten

Uit de WTV 1993 volgt de volgende onderverdeling van de schadesector in branches:

1. Ongevallen
2. Ziekte
3. Voertuigcasco
4. Casco rollend spoorwegmaterieel
5. Luchtvaartuigcasco
6. Casco zee- en binnenschepen
7. Vervoerde zaken
8. Brand en natuurevenementen
9. Andere schaden aan zaken
- 10A. Aansprakelijkheid motorrijtuigen
- 10B. Aansprakelijkheid wegvervoer
11. Aansprakelijkheid luchtvaartuigen
12. Aansprakelijkheid zee- en binnenschepen
13. Algemene aansprakelijkheid
14. Krediet
15. Borgtocht
16. Diverse geldelijke verliezen
17. Rechtsbijstand
18. Hulpverdeling

Binnen deze branches worden de volgende verzekeringsproducten gevoerd:

Branche / Verzekeringproduct	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10A	10B	11	12	13	14	15	16	17	18
Aanbouwverz. (woonhuis)								X	X										
Aanspr. Verz. Bedrijven (AVB)														X					
Aanspr. Verz. Best. & Comm.														X					
Aansprakelijkheidsverz. jagers														X					
Aanspr. verz. particulieren (AVP)														X					
Annuleringskosten-verzekering																	X		
Arbeidsongeschiktheid (AOV)	X	X																	
Automobilistenhulpverzekering								X	X								X		X
Beurascasopolis aanbouw 1995						X													
Beroepsaansprakelijkheidsverz.														X					
Binnenvaartcasco polis 1991						X													
Brand-/Stormverzekering								X											
Broeiglasverzekering								X											
Bromfietsverzekering			X							X									
Bruiloftverzekering																	X		
Caravanverzekering			X							X				X			X		
Computerverzekering								X	X										
Construction All Risks (CAR)								X	X					X					
Doorlopende reisverzekering	X	X					X										X		X
Elektronicaverzekering								X	X										
Evenementenverzekering																	X		
Fabricageverz. (works-damage)								X	X										
Garageverzekering			X							X									
Garantieverzekering														X			X		
Geld- en fraudeverzekering																	X		
Geldverzekering detailhandel																	X		
Gewassen onder glas verz.									X										
Glasverzekering								X	X										
Goederentransportverz.							X												
Hagelverzekering									X										
Huisdierenverzekering									X										
Kostbaarhedenverzekering																	X		
Kredietverzekering															X				

Branche / Verzekeringsproduct	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10A	10B	11	12	13	14	15	16	17	18
Landmateriaalverzekering			X							X									
Lichtreclameverzekering								X	X										
Losgeldverzekering																	X		
Luchtvaart aanspr. Verz.												X							
Luchtvaartcascoverzekering					X														
Machinebreukbedrijfsschadeverz.								X	X								X		
Machinebreuk-verzekering								X	X								X		
Milieuschadeverzekering									X					X					
Montageverzekering								X	X								X		
Motorrijtuig (beperkt casco)			X																
Motorrijtuig (casco) verzekering			X																
Ongevallenverzekering	X																		
Ongevallenverz. Inzittenden	X																		
Onkostenverzekering																	X		
Paarden- en vee verzekering									X										
Personal-computer verzekering								X	X										
Pleziervaarttuigverzekering	X				X								X						
Recetteverzekering																	X		
Rechtsbijstandverzekering																		X	
Regenverzekering																	X		
Reisverzekering	X	X					X										X		X
Rijwielverzekering									X										
Schadeverzekering Inzittenden	X																		
Standaardpakketpolis			X																
Studentenverzekering	X	X						X	X						X				
Surfplankverzekering	X												X	X					
Tandartskostenverzekering	X	X																	
Uitgebreide Gevaren Verz.								X	X										
Vakantie Autocasco verzekering			X																
Vervoerdersaanspr. verzekering										X	X	X	X						
Vervoerdersaanspr. wegverkeer										X									
WA Motorrijtuigen										X									
WAO-excedentverzekering	X																		
WAO-gatverzekering	X																		
Werkmaterieelverzekering																			
Winkelgeldverzekering								X	X									X	
Ziektekostenverzekering			X																
Zonneschijnverzekering																	X		

Bron: Verbond van Verzekeraars / SVV

Bijlage 7. Een nadere toelichting van een concrete variant

Deze bijlage geeft een uitgebreidere toelichting van de schadebranches en de producten die in de branches worden aangeboden. De branches en verzekeringsproducten die in de geschetste variant in hoofdstuk 8 niet onder een vangnet vallen zijn vetgedrukt weergegeven.

WTV branche en (vet gedrukt) motivering wanneer deze buiten het vangnet blijft

Nr.	Naam branche	Omschrijving WTV
1	Ongevallen	Forfaitaire- en overige uitkeringen terzake van ongevallen en beroepsziekten (art 15 ¹ WTV)
2	Ziekte	Forfaitaire- en overige uitkeringen terzake van andere ziekten dan beroepsziekten (art 15² WTV). Hiervoor zal het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met een voorstel komen.
3	Voertuigcasco	Schaden aan motorrijtuigen en overige voertuigen, met uitzondering van schade aan rollend spoorwegmaterieel (art 15 ³ WTV)
4	Casco rollend spoorwegmaterieel	Schaden aan rollend spoorwegmaterieel (art 15⁴ WTV). Dit zijn bijzondere bedrijfsmatige risico's.
5	Luchtvaartuigcasco	Schaden aan luchtvaartuigen (art 15⁵ WTV). Dit zijn bijzondere bedrijfsmatige risico's.
6	Casco zee- en binnenschepen	Schaden aan zee- en binnenschepen (art 15⁶ WTV). Dit zijn bijzondere bedrijfsmatige risico's.
7	Vervoerde zaken	Schade aan vervoerde zaken of bagage, onafhankelijk van de aard van het transportmiddel (art 15⁷ WTV). Dit zijn bijzondere bedrijfsmatige risico's.
8	Brand en natuurevenementen	Schaden aan zaken (m.u.v. schade begrepen onder branches 3 t/m 7) wanneer deze zijn veroorzaakt door brand, ontploffing, storm of andere natuurevenementen (m.u.v. hagel en vorst), kernenergie of aardverzakking (art 15 ⁸ WTV)
9	Andere schade aan zaken	Schaden aan zaken (m.u.v. schade begrepen onder de branches 3 t/m 7) wanneer deze zijn veroorzaakt door hagel of vorst, alsmede door alle overige evenementen die niet reeds zijn begrepen onder branche 8 (art 15 ⁹ WTV)
10A	Aansprakelijkheid motorrijtuigen	Aansprakelijkheden die voortvloeien uit het gebruik van motorvoertuigen (m.u.v. de aansprakelijkheid begrepen onder branche 10B) (art 15^{10A} WTV). Hiervoor bestaat al een opvangregeling in de vorm van het Waarborgfonds Motorrijtuigen de opvanginstantie.
10B	Aansprakelijkheid wegvervoer	Aansprakelijkheden die voor de vervoerder voortvloeien uit goederenvervoer over de weg (art 15^{10B} WTV). Dit zijn bedrijfsmatige risico's in de aansprakelijkheidssfeer.
11	Aansprakelijkheid luchtvaartuigen	Aansprakelijkheden die voortvloeien uit het gebruik van luchtvaartuigen, aansprakelijkheden van de vervoerder daaronder begrepen (art 15¹¹ WTV). Dit zijn bedrijfsmatige risico's in de aansprakelijkheidssfeer.
12	Aansprakelijkheid zee- en binnenschepen	Aansprakelijkheden die voortvloeien uit het gebruik van zee- en binnenschepen, aansprakelijkheden van de vervoerder daaronder begrepen (art 15¹² WTV). Dit zijn bedrijfsmatige risico's in de aansprakelijkheidssfeer.
13	Algemene aansprakelijkheid	Overige vormen van aansprakelijkheid die niet reeds zijn begrepen onder de branches 10A t/m 12 (art 15 ¹³ WTV)
14	Krediet	Schaden die het gevolg zijn van algemene insolventie, verleend exportkrediet, hypothecair krediet, landbouwkrediet en verkoop op afbetaling (art 15¹⁴ WTV). De concentratie op één of enkele aanbieders is hier dermate groot dat een opvangregeling zinloos c.q. onverantwoord is en de solidariteit van verzekeringnemers met die van de faillierende maatschappij niet gevergd kan worden.

Nr.	Naam branche	Omschrijving WTV
15	Borgtocht	Schaden die het gevolg zijn van verleende directe borgtocht en indirecte borgtocht (art 15 ¹⁵ WTV). De concentratie op één of enkele aanbieders is hier dermate groot dat een opvangregeling zinloos c.q. onverantwoord is en de solidariteit van verzekeringsnemers met die van de faillierende maatschappij niet gevegd kan worden.
16	Diverse geldelijke verliezen	Geldelijke verliezen die het gevolg zijn van niet onder één der andere branches vallende risico's (art 15 ¹⁶ WTV)
17	Rechtsbijstand	Verleende diensten en gemaakte kosten in het bijzonder met het oog op verhaal van door een verzekerde geleden schade en diens verdediging of vertegenwoordiging, zowel in als buiten rechte (m.u.v. de werkzaamheden ter verdediging of vertegenwoordiging van een verzekerde die een verzekeraar krachtens een overeenkomst van aansprakelijkheidsverzekering mede in zijn eigen belang verricht) (art 15 ¹⁷ WTV). De concentratie op één of enkele aanbieders is hier dermate groot dat een opvangregeling zinloos c.q. onverantwoord is en de solidariteit van verzekeringsnemers met die van de faillierende maatschappij niet gevegd kan worden. Voor on- en minvermogens bestaan er andere vormen van rechtshulp.
18	Hulpverlening	Onmiddellijke hulpverlening aan in moeilijkheden verkerende personen die op reis zijn of zich buiten hun woonplaats bevinden (m.u.v. onderhoudsdiensten, dienstverlening na verkoop en de loutere aanwijzing omtrent of terbeschikkingstelling van hulp door een tussenpersoon) (art 15 ¹⁸ WTV)

Producten die niet onder het vangnet vallen

De vetgedrukte producten vallen zoals aangegeven in 8.1 binnen het vangnet.

Nr.	Naam branche	Producten, motivering voor afvallen
1	Ongevallen	AOV WAO Ongevallenverzekering, lage verzekeringsdichtheid, geen semi-sociaal karakter, zeer heterogene groepen risicodragers, hoge concentratiegraad van de markt Ongevallen Verzekering Inzittenden, Schade Verzekering Inzittenden, de samenhang met aansprakelijkheid wordt nader onderzocht, alvorens hierover een uitspraak kan worden gedaan.
3	Voertuigcasco	Bromfietsverzekering Caravanverzekering Garageverzekering, bedrijfsmatige risico's Landmateriaalverzekering, bedrijfsmatige risico's Motorrijtuig beperkt casco Motorrijtuig casco Rijwielverzekering Vakantie Autocasco
8/9	Brand en natuurevenementen / Andere schade aan zaken	Aanbouwverzekering (woonhuis), de samenhang met aansprakelijkheid en CAR wordt eerst beter onderzocht alvorens uitspraken worden gedaan. Bedrijfsschadeverzekering, bedrijfsmatige risico's Brand/Stormverzekering Broeiglasverzekering, bedrijfsmatige risico's Computerverzekering, bedrijfsmatige risico's Construction All Risks, de grens met de opstalpolis en de dekking van particuliere belangen wordt nader onderzocht alvorens hierover een uitspraak wordt gedaan.

Nr.	Naam branche	Producten, motivering voor afvallen
		<p>Electronicaverzekering, bedrijfsmatige risico's Fabricageverzekering (works damage), bedrijfsmatige risico's Gewassen onder glas, bedrijfsmatige risico's Glasverzekering Hagelverzekering, bedrijfsmatige risico's + te grote concentratie bij één verzekeraar (Hagelunie) Inboedelverzekering Kostbaarheden, geen semi-sociaal karakter Lichtreclame, bedrijfsmatige risico's Machinebreukbedrijfsschade, bedrijfsmatige risico's Machinebreuk, bedrijfsmatige risico's Montage, bedrijfsmatige risico's Opstalverzekering Paarden- en vee-verzekering, bedrijfsmatige risico's, vaak verzekerd bij kleine onderlingen Personal Computer Studentenverzekering Uitgebreide Gevaren Verzekering Winkelgeldverzekering, bedrijfsmatige risico's</p>
13	Algemene aansprakelijkheid	<p>Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven (AVB), Aansprakelijkheidsverzekering Bestuurders & Commissarissen (AVBC), geen semi-sociaal karakter Aansprakelijkheidsverzekering Jagers (AVJ), geen semi-sociaal karakter Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren (AVP) Beroepsaansprakelijkheidsverzekering (BAV), bedrijfsmatige risico's, grote marktconcentratie Construction All Risks de grens met de dekking van particuliere belangen wordt nader onderzocht alvorens hierover een uitspraak wordt gedaan. Garantieverzekering, geen semi-sociaal karakter. Studentenverzekering Surfplankverzekering</p>
16	Diverse geldelijke verliezen	<p>Annuleringskosten verzekering Bruiloftverzekering Doorlopende reisverzekering, geen semi-sociaal karakter, verlies van cash geld is niet de grote schadepost voor de particulier (lage dekkingsplafonds) Geld- en fraudeverzekering, bedrijfsmatige risico's Geldverzekering detailhandel, bedrijfsmatige risico's Huisdierenverzekering Losgeldverzekering, bedrijfsmatige risico's, grote marktconcentratie Machinebreukbedrijfsschade, bedrijfsmatige risico's Machinebreuk, bedrijfsmatige risico's Milieuschadeverzekering, bedrijfsmatige risico's Montageverzekering, bedrijfsmatige risico's Motorrijtuig (beperkt casco, nieuwwaarde) Motorrijtuig (casco, nieuwwaarde) Onkostenverzekering, bedrijfsmatige risico's Recetteverzekering, bedrijfsmatige risico's Regenverzekering, bedrijfsmatige risico's Reisverzekering, geen semi-sociaal karakter, verlies van cash geld is niet de grote schadepost voor de particulier Winkelgeldverzekering, bedrijfsmatige risico's Zonneschijnverzekering, bedrijfsmatige risico's</p>
18	Hulpverlening	<p>Automobilistenhulpverzekering Doorlopende reisverzekering Reisverzekering</p>

Bijlage 8. De Nederlandse schademarkt

Deze bijlage geeft de gegevens van het CVS die beschikbaar zijn over:

- Uitsplitsingen van premie-inkomen naar particulier- en zakelijk;
- Uitsplitsing van schade naar particulier- en zakelijk;
- Marktaandelen (berekend aan de hand van premie-inkomen) per branche; en
- Aantallen verkochte polissen (posten) in Nederland.

Het CVS kan op drie detail-niveaus een aantal zaken onderscheiden. Op het niveau van 18 branches (hoofdstuk 4) zijn er veel "witte vlekken", op het niveau van 12 branches (hoofdstuk 3) veel minder, en de hoofdverdeling in 5 branches (hoofdstuk 2) is compleet. In hoofdstuk 5 staat de informatie op het laagste aggregatieniveau waarover het CVS beschikt.

De informatie over marktaandelen is gebaseerd op openbare informatie, niet op vertrouwelijke cijfers van CVS of PVK. De marktaandelen zijn op maatschappijniveau aangegeven, niet op concern-niveau.

Onderverdeling in 5 branches

verdeling naar zakelijk en particulier

premie en schade in miljarden euro's, posten in miljoenen, de cijfers zijn ramingen

	zorg	motor	transport	brand	overig	totaal
premie	7,6	3,8	0,5	2,7	2,1	16,6
particulier	5,8	2,4	0,1	1,5	1,0	10,8
zakelijk	1,7	1,4	0,5	1,2	1,0	5,8
posten	7,2	7,9	1,0	10,8	11,5	38,4
particulier	4,7	5,7	0,1	9,7	9,1	29,3
zakelijk	2,5	2,2	0,9	1,1	2,4	9,1
schade	5,7	2,6	0,4	1,9	0,9	11,5
particulier	4,7	1,6	0,1	1,0	0,4	7,8
zakelijk	1,0	1,0	0,3	0,9	0,5	3,7

bron: PVK, CVS

top 10 van maatschappijen per branche met premie en premieaandeel

premie in duizenden euro's

Naam maatschappij	premie(euro)	%	Naam maatschappij	premie(euro)	%
Zorg			Motor		
Achmea Zorg	913.508	12	Achmea Schadeverz	465.238	12
VGZ Zorgverz	426.341	6	N-N Schade	275.745	7
N-N Schade	425.915	6	Interpolis Schade NV	275.366	7
Delta Lloyd Zorg	363.752	5	Univé Schade ovm BA	229.911	6
CZ Ziektekosten UA	336.188	4	Delta Lloyd Schadeverz.	193.084	5
Ohra Ziektekosten	323.266	4	Royal Nederland Schade	188.594	5
Achmea Schadeverz	311.403	4	Aegon Schadeverz	174.259	5
Interpolis Schade NV	274.584	4	London Verzekeringen	168.509	4
Amersfoortse Schade	271.295	4	Amev Schadeverzekering	155.657	4
AXA Zorg NV	234.499	3	Stad Rotterdam	132.170	4

Naam maatschappij	premie(euro)	%	Naam maatschappij	premie(euro)	%
Transport			Brand		
Fortis Corporate Ins	72.834	15	N-N Schade	272.118	11
Delta Lloyd Schade	39.168	8	Interpolis Schade NV	216.109	8
Aegon Schadeverz	35.978	7	Delta Lloyd Schadeverz.	210.963	8
N-N Schade	32.449	6	Amev Schadeverzekering	165.753	6
Erasmus Schadeverz	31.271	6	Aegon Schadeverz	139.365	5
AXA Schade NV	28.296	6	Achmea Schadeverz	132.878	5
Europeesche Verz	25.250	5	Royal Nederland Schade	117.237	5
Ned. Luchtvaartpool	25.101	5	Sampo Industrial Ins	94.088	4
Hannover Internat Ins	23.822	5	AXA Schade NV	82.447	3
Royal & Sun Alliance	22.624	5	Royal & Sun Alliance NV	81.047	3

Overige		
NCM (Nederland)	340.641	18
Fortis Corporate Ins	122.171	6
N-N Schade	95.420	5
Interpolis Schade NV	82.891	4
Achmea Schadeverz	77.641	4
DAS Rechtsbijstand	74.770	4
Amev Schadeverz	60.800	3
Reis- en Rechtshulp	59.953	3
Aegon Schadeverz	58.538	3
Delta Lloyd Schade	56.884	3

bron: AM Statistiek

Onderverdeling in 12 branches

verdeling naar zakelijk en particulier

premie en schade in miljarden euro's, posten in miljoenen
de cijfers zijn ramingen

	Med. Ziekte	Med. Varia	Motor WA	Motor overig	Tran- sport	Brand	Aanspr.	Krediet & borg	Rechts- bijstand	Hulp- verl.	Div. geld. Verl.	Overig	Totaal
Premie	4,4	3,2	2,4	1,4	0,5	2,7	0,6	0,5	0,3	0,6	0,0		16,6
-part.	4,4	1,4	1,5	0,9	0,1	1,5	0,2		0,2	0,6			10,8
-zak.		1,7	0,9	0,5	0,5	1,2	0,4	0,5	0,1		0,0		5,8
Posten	2,5	4,7	4,3	3,6	1,0	10,8	6,6		2,6			2,3	38,4
-part.	2,5	2,2	3,0	2,7	0,1	9,7	5,6		1,7			1,8	29,3
-zak.		2,5	1,3	0,9	0,9	1,1	1,0		0,9			0,5	9,1
Schade	4,0	1,7	1,5	1,1	0,4	1,9	0,4		0,2			0,3	11,5
-part.	4,0	0,7	0,9	0,7	0,1	1,0	0,1		0,1			0,2	7,8
-zak.		1,0	0,6	0,4	0,3	0,9	0,3		0,1			0,1	3,7

bron: PVK, CVS

top 10 van maatschappijen per branche met premie en premieaandeel

Premie in duizenden euro's

Naam maatschappij	premie(euro)	%	Naam maatschappij	premie(euro)	%
Ziekte en overige medische varia*			WA Motorrijtuigen		
Achmea Zorg	913.508	12	Achmea Schadeverz	249.109	12
VGZ Zorgverzekeraar	426.341	6	Interpolis Schade NV	149.878	7
N-N Schade	425.915	6	N-N Schade	148.177	7
Delta Lloyd Zorg	363.752	5	Univé Schade ovm BA	138.943	7
CZ Ziektekosten UA	336.188	4	Delta Lloyd Schadeverz.	103.101	5

Naam maatschappij	premie(euro)	%	Naam maatschappij	premie(euro)	%
Ohra Ziektekosten	323.266	4	Royal Nederland Schade	101.277	5
Achmea Schadeverz	311.403	4	London Verzekeringen	97.075	5
Interpolis Schade NV	274.584	4	Amev Schadeverzekering	91.795	5
Amersfoortse Schade	271.295	4	Aegon Schadeverz	88.240	4
AXA Zorg NV	234.499	3	Stad Rotterdam	75.823	4

*hier is geen onderverdeling te maken omdat de splitsing op maatschappij-niveau bij overige medische varia niet bekend is

Motor overig			Transport		
Achmea Schadeverz	216.129	12	Fortis Corporate Ins	72.834	15
N-N Schade	127.568	7	Delta Lloyd Schadeverz.	39.168	8
Interpolis Schade NV	125.488	7	Aegon Schadeverz	35.978	7
Univé Schade ovm	90.968	5	N-N Schade	32.449	6
Delta Lloyd Schade	89.983	5	Erasmus Schadeverz	31.271	6
Royal Ned Schade	87.317	5	AXA Schade NV	28.296	6
Aegon Schadeverz	86.019	5	Europeesche Verz	25.250	5
London Verz	71.434	4	Ned. Luchtvaartpool	25.101	5
Transvemij UA	69.222	4	Hannover Internat Ins	23.822	5
Amev Schadeverz	63.862	4	Royal & Sun Alliance NV	22.624	5

Brand			Aansprakelijkheid		
N-N Schade	272.118	11	N-N Schade	90.331	14
Interpolis Schade NV	216.109	8	Fortis Corporate Ins	65.693	10
Delta Lloyd Schade	210.963	8	Delta Lloyd Schadeverz.	55.442	8
Amev Schadeverz	165.753	6	Amev Schadeverzekering	42.596	6
Aegon Schadeverz	139.365	5	Interpolis Schade NV	41.906	6
Achmea Schadeverz	132.878	5	Achmea Schadeverz	40.983	6
Royal Ned Schade	117.237	5	Aegon Schadeverz	39.644	6
Sampo Industrial Ins	94.088	4	AXA Schade NV	27.693	4
AXA Schade NV	82.447	3	Royal Nederland Schade	26.319	4
Royal & Sun Alliance	81.047	3	RVS Schadeverzekering	20.746	3

Krediet en borg			Rechtsbijstand		
NCM (Nederland)	340.641	80	DAS Rechtsbijstand	74.770	33
ABN-Amro Schade	30.065	7	Arag-Nederland	41.460	19
Euler-Cobac Ned	16.236	4	Interpolis Schade NV	38.550	17
Gerling Namur Kred	13.212	3	Achmea Schadeverz	10.016	4
Nationale Borg	10.400	2	Univé Schade ovm BA	9.678	4
Interpolis Krediet NV	6.845	2	Aegon Schadeverz	6.306	3
Interborg NV	3.800	1	Reis- en Rechtshulp NV	6.094	3
NCM Opk Markten	1.633	0	RVS Schadeverzekering	5.957	3
SGWN waarborgmij	1.524	0	Ohra Schadeverzekering	5.725	3
Stad Rotterdam	122	0	ABN-Amro Schadeverz	5.631	3

Hulpverlening			Diverse geldelijke verliezen		
Reis- en Rechtshulp	53.859	99	Nationale Borg	4.874	57
Achmea Schadeverz	431	1	Hannover Internat Ins	2.094	24
Bovemij Schade NV	160	0	Delta Lloyd Schadeverz.	1.442	17
*			Stad Rotterdam	150	2
			Woudsend anno 1816 NV	42	0
			-/-	-/-	-/-

Naam maatschappij	premie(euro)	%	Naam maatschappij	premie(euro)	%
Overige					
Europeesche Verz	56.703	11			
Fortis Corporate Ins	56.040	11			
AIG Europe (Nederl)	55.633	11			
Goudse Verzekering	43.040	8			
Sampo Industrial Ins	35.629	7			
Achmea Schadeverz	26.211	5			
UVM NV	23.858	5			
Amev Schadeverz	18.204	4			
Erasmus Schadeverz	14.681	3			
Aegon Schadeverz	12.588	2			

* een aantal maatschappijen heeft de cijfers onder "overige" gezet
bron: AM Statistiek

Onderverdeling in 18 branches

Bij deze onderverdeling is geen top 10 van maatschappijen mogelijk.

verdeling naar zakelijk en particulier

premie en schade in miljarden euro's, posten in miljoenen
de cijfers zijn ramingen

branche	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10A	10B	11	12	13	14	15	16	17	18
Premie	3,2	4,4	1,4	0,3	*	0,1	0,2	2,7	**	2,4	0,0	*	*	0,6	0,5	***	0,0	0,3	0,6
-part.	1,4	4,4	0,9	0,1				1,5		1,5				0,2				0,2	0,6
-zak.	1,7		0,5	0,2		0,1	0,2	1,2		0,9	0,0			0,4	0,5		0,0	0,1	
Posten	4,7	2,5	3,6	1,0	*	*	*	10,8	**	4,3	*	*	*	6,6	2,3	***	***	2,6	***
-part.	2,2	2,5	2,7	0,1				9,7		3,0				5,6	1,8			1,7	
-zak.	2,5		0,9	0,9				1,1		1,3				1,0	0,5			0,9	
Schade	1,7	4,0	1,1	0,3	*	0,0	0,1	1,9	**	1,5	0,0	*	*	0,4	0,3	***	***	0,2	***
-part.	0,7	4,0	0,7	0,1				1,0		0,9				0,1	0,2			0,1	
-zak.	1,0		0,4	0,2		0,0	0,1	0,9		0,6	0,0			0,3	0,1			0,1	

Bron: PVK, CVS

* Cijfers zitten in branche 4 inbegrepen.

**Cijfers zitten in branche 8 inbegrepen.

***Cijfers zitten in branche 14 inbegrepen.

De WTV-branches zijn: 1-ongevallen; 2-ziekte; 3-voertuigcasco; 4-casco rollend spoorwegmaterieel; 5-luchtvaartuigcasco; 6-casco zee en binnenschepen; 7-vervoerde zaken; 8-brand en natuurevenementen; 9-andere schaden aan zaken; 10A-aansprakelijkheid motorrijtuigen; 10B-aansprakelijkheid wegvervoer; 11- aansprakelijkheid luchtvaartuigen; 12-aansprakelijkheid zee en binnenschepen; 13-algemene aansprakelijkheid; 14-krediet; 15-borgtocht; 16-diverse geldelijke verliezen; 17-rechtsbijstand; 18-hulpverlening

Minimale onderverdeling in producten

Bij deze onderverdeling is geen top 10 naar marktaandeel mogelijk.

Verdeling naar zakelijk en particulier

premie en schade in miljarden euro's, posten in miljoenen, de cijfers zijn ramingen

	ziekte	medische varia
premie	4,4	3,2
-part.	4,4	1,4
-zak.		1,7
posten	2,5	4,7
-part.	2,5	2,2
-zak.		2,5
schade	4,0	1,7
-part.	4,0	0,7
-zak.		1,0

bron: PVK, CVS

WA motorrijtuigen							
	Totaal	Personen- auto's	Vracht- auto's	Motoren	Brom- fietsen	Ongeken- tekend	
premie	2,4	1,8	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1
-part.	1,5	1,3		0,1	0,1		
-zak.	0,9	0,5	0,3				0,1
posten	4,3	3,2	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2
-part.	3,0	2,4		0,2	0,4		
-zak.	1,3	0,8	0,3				0,2
schade	1,5	1,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
-part.	0,9	0,9		0,0	0,0		
-zak.	0,6	0,3	0,3				0,0

bron: PVK, CVS

Motor overig							
	Totaal	personen auto's	Vracht- auto's	motoren	Brom- fietsen	Ongeken- tekend	Caravans
premie	1,4	1,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1
-part.	0,9	0,8		0,0	0,0		0,1
-zak.	0,5	0,3	0,2			0,0	
posten	3,6	2,5	0,2	0,2	0,1	0,1	0,5
-part.	2,7	1,9		0,2	0,1		0,5
-zak.	0,9	0,6	0,2			0,1	
schade	1,1	0,8	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
-part.	0,7	0,6		0,0	0,0		0,1
-zak.	0,4	0,2	0,1			0,1	

bron: PVK, CVS

Transport									
	Totaal	Aan- bouw	Binnen- vaart casco	Verv. goed.	Land- mat.	Verv. Aanspr.	Zee- casco	Plezier- vaar- tuigen	Overig
premie	0,5	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
-part.	0,1							0,1	
-zak.	0,5	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,0		0,1
posten	1,0							0,1	0,9
-part.	0,1							0,1	
-zak.	0,9								0,9
schade	0,4	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1
-part.	0,1							0,1	
-zak.	0,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0		0,1

bron: PVK, CVS

	Brand	Krediet en borg	Hulpverlening	Div geld. verliezen	Overige
premie	2,7	0,5	0,6	0,0	
-part.	1,5		0,6		
-zak.	1,2	0,5		0,0	
posten	10,8				2,3
-part.	9,7				1,8
-zak.	1,1				0,5
schade	1,9				0,3
-part.	1,0				0,2
-zak.	0,9				0,1

bron: PVK, CVS

Aansprakelijkheid				
	Totaal	AVP	AVB	overig
premie	0,6	0,2	0,3	0,1
-part.	0,2	0,2		
-zak.	0,4		0,3	0,1
posten	6,6	5,6	0,9	0,1
-part.	5,6	5,6		
-zak.	1,0		0,9	0,1
Schade	0,4	0,1	0,2	0,1
-part.	0,1	0,1		
-zak.	0,3		0,2	0,1

bron: PVK, CVS

Rechtsbijstand				
	gezin	Motor	overig	
Premie	0,3	0,1	0,1	0,1
-part.	0,2	0,1	0,1	
-zak.	0,1			0,1
Posten	2,6	1,1	0,6	0,9
-part.	1,7	1,1	0,6	

-zak.	0,9			0,9
Schade	0,2	0,1	0,0	0,1
-part.	0,1	0,1	0,0	
-zak.	0,1			0,1

bron: PVK, CVS

Bijlage 9. Een overzicht van schadeverzekeringen

Deze bijlage geeft een alfabetisch overzicht van de verschillende producten in de schadesector, met een gedetailleerde uitwerking voor de producten die gericht zijn op de particuliere consument.

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Aanbouwverzekering (Woonhuis)
Dekking	tegen de materiële schade die als gevolg van de bouwwerkzaamheden ontstaat aan het al bestaande gedeelte van de woning en aan het deel van de woning waaraan aan- of verbouwd wordt. Bijvoorbeeld beschadiging, instorting, verzakking of scheuren. Bovendien kan de verzekering worden uitgebreid met dekking tegen het risico van aansprakelijkheid voor schade aan omliggende gebouwen, percelen etc. en/of schade aan personen.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	Particulieren die hun huis (laten) verbouwen
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	De premie is afhankelijk van de bouwsom en de aard van de uit te voeren werkzaamheden. Het is daarbij onder andere van belang of er moet worden geheid en/of bronbemaling moet plaatsvinden.
Bijzonderheden	De verzekering is vooral bedoeld voor aan- of verbouw die onder eigen regie plaatsvindt of als meerdere aannemers, installateurs etc. bij de aan- of verbouw betrokken zijn. Wordt het werk door een enkele aannemer uitgevoerd, dan heeft deze aannemer voor het risico van schade vaak een zogeheten constructie-all-risks-verzekering gesloten. Dat is echter lang niet altijd het geval. Bovendien verdient het zelfs in dat geval toch aanbeveling als opdrachtgever een aanbouwverzekering te sluiten. Als er schade ontstaat, dan ontvangt de opdrachtgever de schadevergoeding en is er dus van verzekerd dat de schade kan worden hersteld. De verzekeringsdekking eindigt op het moment van oplevering van het werk. Het is mogelijk de dekking te verlengen gedurende de garantietermijn. Schade die binnen de garantietermijn ontstaat als gevolg van de uitgevoerde werkzaamheden is dan meeverzekerd.

Naam	Aansprakelijkheidsverzekering Bedrijven (AVB)
	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	het aansprakelijkheidsrisico voor schade aan personen of zaken, mits veroorzaakt binnen de verzekerde hoedanigheid van het bedrijf; schade door het plotseling vrijkomen van milieugevaarlijke stoffen. Deze dekking geldt niet voor schade op de verzekerde locatie zelf (het bedrijfs-terrein). Geleidelijk ontstane milieuschade, zoals het jarenlang lekken van tanks of containers, is niet gedekt. Hiervoor moet een milieuaansprakelijkheidsverzekering worden gesloten (op z.g. MAS-voorwaarden).

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Aansprakelijkheidsverzekering Bestuurders/commissarissen <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	persoonlijke aansprakelijkheid van verzekerden in hun specifieke hoedanigheid van bestuurder en/of commissaris voor vermogensschade geleden door de rechtspersoon zelf en/of door derden, als gevolg van verwijtbaar fout bestuur gedurende de zittingsperiode. Hoewel de persoonlijke aansprakelijkheid van de bestuurders en/of commissarissen is verzekerd, wordt de verzekering gesloten en betaald door de rechtspersoon

---

Naam	Aansprakelijkheidsverzekering voor jagers
Dekking	(a) de aansprakelijkheid van de houder van de jachtakte en ieder die onder zijn toezicht met een geweer jaagt jegens derden en (b) de aansprakelijkheid van de verzekerden onderling
Verzekerd bedrag	minimaal f2.000.000,-
Eigen risico	
Verzekerden	de houder van de jachtakte en ieder die onder zijn toezicht met een geweer jaagt
Uitsluitingen	aansprakelijkheid jegens de verzekeringnemer en (optioneel) de aansprakelijkheid van verzekerden jegens hun echtgenoten en bepaalde aanverwanten
Beperkingen	
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	De verzekeraar geeft een verzekeringsbewijs af en zonder dat bewijs kan de jager geen jachtakte krijgen. Er is een rechtstreeks vorderingsrecht van de benadeelde op de verzekeraar.

Naam	Aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP)
Dekking	aansprakelijkheid van de verzekerden als particulier voor - schade aan personen en daaruit voortvloeiende schade; schade aan zaken en daaruit voortvloeiende schade, wettelijke rente. Mogelijke extra dekkingen: beperkte opzichtdekking, proceskosten, zekerheidstelling, vriendendienst, vakantiewerk, joy-riding en passagiersrisico
Verzekerd bedrag	minimaal f 1.000.000,— per gebeurtenis
Eigen risico	vrijwillig (premiekorting)
Verzekerden	gezin/samenwonenden of alleenstaanden
Uitsluitingen	aansprakelijkheid voor schade door: opzet, motorrijtuigen, vaartuigen, luchtvaartuigen, molest, atoomkernreacties en schade aan zaken onder opzicht of van medeverzekerde
Beperkingen	jachtrisico (wel verzekerd)
Tariefstructuur	vaste premie
Bijzonderheden	Verzekeringsgebied: gehele wereld

Naam	Annuleringskostenverzekering
Dekking	De kosten die in rekening worden gebracht door de reisorganisatie indien de reis- of huurovereenkomst wordt geannuleerd/onderbroken ten gevolge van onvoorziene, gedekte bijzondere omstandigheden, opgetreden binnen de

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	verzekeringsduur. Gok kan het gaan om een afbrekingsvergoeding indien de reis- of huurovereenkomst voortijdig wordt afgebroken door zo'n omstandigheid. De verzekeringsduur vangt aan direct na het afsluiten van de verzekering en eindigt bij terugkomst van verzekerde in eigen woning. Mogelijke extra dekkingen zijn: vergoedingsregeling voor ongenoten vakantiedagen i.v.m. reisvertraging door vervoerstechnische redenen van boot, bus, trein of vliegtuig naar de vakantiebestemming.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	het gezin, individuele verzekerde of reisgezelschap
Uitsluitingen	
Beperkingen	voorwaarde voor het sluiten van een annuleringskostenverzekering is in de regel dat dit gebeurt uiterlijk 7 dagen na het boeken van de reis of afsluiten van de huurovereenkomst, of niet later dan 6 weken voor vertrek.
Tariefstructuur	de premie wordt berekend over de volledige reis- en/of huursom en ligt grofweg tussen de 3,5% en 4,5%.
Bijzonderheden	

Naam	Arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV)
Dekking	Uitkering bij arbeidsongeschiktheid van verzekerde. Met betrekking tot de uitkering wordt onderscheid gemaakt in eerste jaar van de arbeidsongeschiktheid en de arbeidsongeschiktheid na het eerste jaar. De hoogte van de uitkering(en) is afhankelijk van de verzekerde rente en van de mate van arbeidsongeschiktheid.
Verzekerd bedrag	Door verzekerde te kiezen jaarrente; voor iedere rubriek apart. Een relatie met het inkomen uit arbeid is vereist.
Eigen risico	In de vorm van een wachttijd (minimaal 14 dagen)
Verzekerden	Op de polis vermeld.
Uitsluitingen	geen uitkering voor arbeidsongeschiktheid ontstaan, bevorderd of verergerd door: <ul style="list-style-type: none"> • opzet of grove schuld; • overmatig gebruik van alcohol, c.q. geneesmiddelen, bedwelmende, verdovende of opwekkende middelen, anders dan op medisch voorschrift; • ongevallen als bestuurder jonger dan 23 jaar van een motorrijwiel met een cilinderinhoud van meer dan 50 cc (tenzij apart meeverzekerd); • door gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer of mouterij; • atoomkernreacties, onverschillig hoe ontstaan, met uitzondering van een medische behandeling; • zwangerschap of bevalling, tenzij hierbij complicaties optreden.
Beperkingen	<ul style="list-style-type: none"> • de arbeidsongeschiktheid moet ten minste 25% zijn; verzekerde moet in Nederland wonen; • ingevolge de correctiebepaling kan een korting op de uitkering plaatsvinden als de uitkering de inkomensderving aanzienlijk dreigt te overschrijden (alleen bij arbeidsongeschiktheid na het 1^e jaar); • risicoverzwarende omstandigheden moeten worden gemeld
Tariefstructuur	premie is uitgedrukt in guldens per f 1.000,- verzekerde jaarrente en is mede afhankelijk van het beroep (gevarenklasse), van de aanvangs- en

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	eindleeftijd en van de verzekeringsvorm.
Bijzonderheden	Voor acceptatie is een medische keuring nodig. Premies zijn fiscaal aftrekbaar; uitkeringen zijn belastbaar. De verzekeraar mag de polis na acceptatie niet meer opzeggen.

Naam	Automobilistenhulpverzekering
Dekking	<ul style="list-style-type: none"> • Het terughalen naar Nederland van een niet meer te repareren motorrijtuig; • Sleepkosten naar de dichtstbijzijnde garage; • Kosten van invoering en vernietiging van het motorrijtuig als het zo zwaar beschadigd is dat het niet meer zinvol is het nog naar Nederland te vervoeren; • Kredietcoupons voor autoreparaties. • Rechtsbijstand (facultatief)
Bijzonderheden	Is vaak een aparte facultatieve rubriek in de reisverzekering .

Naam	Bedrijfsschadeverzekering
	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Schade die verzekerde lijdt, doordat zijn bedrijf geheel of gedeeltelijk tot stilstand wordt gebracht of stoornis ondervindt als gevolg van materiële schade aan gebouwen, bedrijfsuitrusting, inventaris of goederen; het niet toegankelijk zijn van het gebouw als gevolg van straatafzetting of afzetting van de toeweg te water wegens schade aan een naburig gebouw; het uitvallen van de elektriciteits- of watervoorziening, mits langer dan zes uur ten gevolge van schade aan het leverend elektriciteits- of waterleidingbedrijf, één en ander als gevolg van een gedekt gevaar zoals genoemd in de verzekeringsvoorwaarden. Naast de brandbedrijfsschadeverzekering kan ook een bedrijfsschadeverzekering op uitgebreide condities (UGV) worden gesloten.

Naam	Beurscasco polis voor aanbouw 1995
Dekking	Aanbouw, verbouw en reparatie van een schip.

Naam	Beroepsaansprakelijkheidsverzekering
	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	het aansprakelijkheidsrisico in het kader van de beroepsuitoefening. Het gaat daarbij om fouten die een deskundige maakt, waardoor een ander (de cliënt) schade lijdt. De dekking is beperkt tot aansprakelijkheid voor "zuivere vermogensschade" (=schade zonder dat er sprake is van schade aan personen of zaken. De polis biedt dekking tegen schade uit beroepsfouten, mits deze binnen de verzekerde hoedanigheid worden gemaakt.

Naam	Binnenvaartcasco verzekering / Beurscasco Polis Binnenvaart 1991
	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	<ul style="list-style-type: none"> • schade aan of verlies van het vaartuig, veroorzaakt door een van buiten

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

komend onheil;

- aansprakelijkheid voor schade door aanvaring (incl. schade die is veroorzaakt door de wijze van varen (navigeren) zonder dat er sprake is van een direct contact).

Naam	Brand-/Stormverzekering
Dekking	schade aan verzekerde zaken door enkele met name genoemde risico's: brand, blikseminslag, ontploffing, luchtvaartuigen, en (indien meeverzekerd) storm, inbraakrisico, opruimingskosten. Bereddingskosten, expertisecosten, huurdersbelang kunnen ook gedekt worden.
Verzekerd bedrag	afhankelijk van waarde gebouw of huishoudelijke inboedel, kan geïndexeerd worden.
Eigen risico	bij stormdekking doorgaans 2 promille van het verzekerd bedrag met een minimum van f500,- en een maximum van f1000,-.
Verzekerden	eigenaar gebouw (opstal) en/of huishoudelijke inboedel
Uitsluitingen	schade ontstaan door molest, aardbeving, vulkanische uitbarsting en atoomkernreacties
Beperkingen	(1) opruimingskosten; (2) bij opstal: funderingen, zonweringen en antennes; (3) bij inboedel: geld en geldswaardig papier, kostbaarheden, verzamelingen, antiques, zaken buiten verzekerde woning, van uitwonende studerende kinderen of in tweede woonhuis/zomerhuis.
Tariefstructuur	promillage van verzekerd bedrag
Bijzonderheden	waardebepaling gaat via herbouw- of verkoopwaarde (bij opstallen) of via nieuwwaarde of dagwaarde voor inboedels

---

Naam	Broeiglasverzekering
	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Schade aan het glas, constructie en bedrijfsapparatuur in de glasopstanden door alle van buiten komende onheilen.
Verzekerd bedrag	Bij glas: een bedrag per m ² gebroken glas; Bij de constructie: de herbouwwaarde; Bij bedrijfsapparatuur de dagwaarde.
Eigen risico	3-20 procent van het verzekerde bedrag van de beschadigde gewassen.
Verzekerden	
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	Soms is het stormrisico mee-verzekerbaar.

Naam	Bromfietsverzekering
Dekking	schade die met of aan een bromfiets, snorfiets en overig gemotoriseerd verkeer wordt toegebracht. Onderscheid wordt gemaakt tussen de casco-dekking voor schade aan of verlies van de brom- of snorfiets zelf, en de (verplichte) WA-dekking voor schade toegebracht aan derden.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	Eigenaren/bezitters van brom- en snorfietsen en overige gemotoriseerd

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	verkeer.
Uitsluitingen	o.a. onbevoegdheid om een motorrijtuig te besturen; rijden onder invloed, opvoeren (als daardoor het voertuig geen brom-/snorfiets meer is), zakelijk gebruik (tenzij expliciet afgesproken), opzet e.d.
Beperkingen	
Tariefstructuur	Apart voor WA en casco te berekenen, afhankelijk van soort bromfiets en verzekeringsperiode. Bij een verzekeringsduur korter dan één jaar gelden maandschalen (die de premie tot de e.v. 1 mei vermelden). Voor de WA-premie geldt vooral het element wel/geen versnellingen (met versnellingen blijkt het WA-risico hoger). De cascopremie is gekoppeld aan de cataloguswaarde. Voor old-timers gelden doorgaans vrij lage WA-premies.
Bijzonderheden	De verzekering is aan een met name genoemde brom- of snorfiets gekoppeld en blijkt uit een verzekeringsbewijs en een daarmee corresponderende verzekeringsplaat (3 letters en 3 cijfers), die aan de brom- c.q. snorfiets moet zijn bevestigd. De verzekering eindigt altijd op 1 mei (gevolgd door 16 dagen narisico voor de verzekeraar voor aan derden toegebrachte schade). Bij tussentijdse verkoop van de bromfiets wordt de verzekering "mee-verkocht"; doorgaans zowel het WA-deel als het cascodeel. Vooral het diefstalrisico van bromscooters blijkt zeer hoog. Daardoor is dat risico lastig te verzekeren en leidt zeker tot hoge premies en eigen risico's bij diefstal. Het WA-risico van koeriersdiensten (waaronder ook pizza-bezorgers) is eveneens zo hoog, dat vele verzekeraars niet bereid zijn dat risico te dekken.

Naam	Bruiloftverzekering
Dekking	dekt de onkosten als een bruiloft geen doorgang kan vinden, onderbroken, uitgesteld of afgebroken wordt. Indien een van de verzekerden op de dag van de bruiloft een ongeval krijgt, wordt een vast bedrag uitgekeerd. Tevens is er een bepaald bedrag beschikbaar voor beschadiging van huwelijkscadeaus op de huwelijksdag en de dag erna. De bruiloftverzekering vergoedt de onkosten indien de bruiloft geen (verdere) doorgang kan vinden door: <ul style="list-style-type: none"> • ziekte, ongeval of overlijden van (een van) de verzekerde(n); • een ongeval van het vervoermiddel van verzekerde(n), waardoor zij niet of niet tijdig aanwezig kunnen zijn; • het (tijdelijk) niet-beschikbaar zijn van de plaats van huwelijksluiting en/of de bruiloft; • bepaalde uitzonderlijke gebeurtenissen (bijv. catastrofale weersomstandigheden, een dag van nationale rouw e.d.). Gedekt zijn de kosten die de verzekeringnemer als gevolg van het niet-doorgaan, onderbreken, uitstellen of afbreken moet betalen.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	Naast het bruidspaar, hun eventuele kinderen, kleinkinderen (inclusief echtgenoten), hun (groot)ouders, ooms, tantes, broers en zusters (plus echtgenoten), zijn ook de getuigen verzekerd.
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	De premie is afhankelijk van de hoogte van het verzekerd bedrag.

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Bijzonderheden De bruiloftverzekering kan meestal tot dertig dagen voor de bruiloft worden afgesloten.

Naam	Caravanverzekering / Kampeerwagenverzekering
Dekking	Cascoschade aan de caravan, voortent of aanbouw ongeacht de oorzaak (tenzij met name uitgesloten); inboedel: brand, diefstal na braak of van de gehele caravan, storm, waterschade, aanrijdingen e.d.; subsidiaire WA dekking voor schade buiten het verkeer. Mogelijke extra dekkingen zijn: de kosten van berging, bewaking, tijdelijke stalling, enz.; tegemoetkoming in de huurkosten van een vervangend vakantieverblijf; noodzakelijke opruimingskosten na totaal verlies van de caravan; de eventueel verschuldigde invoerrechten na totaal verlies; de bijdrage in averij-grosse; de transportkosten van de caravan naar Nederland onder voorbehoud; bij stacaravans: plaatsingskosten en aansluiting op riolering e.d.
Verzekerd bedrag	Casco: Nieuwwaarde caravan, incl. voortent e.d. en bij stacaravans plaatsingskosten; Inboedel: dagwaarde; WA: vaak f 1.000.000,-
Eigen risico	Alleen voor casco (bij schade in het buitenland is dit hoger).
Verzekerden	Eigenaar en gebruikers.
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade tijdens verhuur of zakelijke doeleinden; • schade door opzet van verzekerde; • schade door overstroming als gevolg van een hoge waterstand; • kosten van vervanging of herstel ontstaan door normale slijtage; • schade door langzaam inwerkende weersinvloeden; • schade door uitdroging of verwerking van afdichtingsmateriaal en/of dakbedekking; • schade door onvoldoende onderhoud en zorg; • schade als de caravan is gekoppeld aan een motorrijtuig, waarvan de bestuurder geen geldig rijbewijs heeft of onder invloed van alcohol/drugs verkeert; • aansprakelijkheidsschade ontstaan terwijl de caravan is gekoppeld aan het motorrijtuig of wel is ontkoppeld en niet buiten het verkeer tot stilstand is gekomen.
Beperkingen	kostbaarheden en reisbagage vallen niet onder de inboedeldekking
Tariefstructuur	premie is een percentage van de te verzekeren waarde (zowel voor rij- als stacaravans, voortent, aanbouw en inboedel).
Bijzonderheden	Het verzekeringsgebied is de Benelux en gedurende maximaal 3 maanden per kalenderjaar de rest van Europa en de landen rond de Middellandse Zee. Het WA-risico behoeft in principe niet verzekerd te worden, omdat dat valt onder de WAM dekking van de auto waaraan het vast zit, en in ontkoppelde toestand onder de AVP.

Naam	Computerverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt. Privé-computers worden veelal op de inboedelverzekering meeverzekerd op aangepaste voorwaarden.</i>
Dekking	Elke plotselinge en onvoorziene materiele beschadiging, onverschillig door

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

welke oorzaak, mits niet uitdrukkelijk uitgesloten.

Naam	Construction All Risks (CAR) verzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i> Voor zover overeengekomen omvat de verzekering de volgende rubrieken: <ul style="list-style-type: none"> • <u>het werk</u>: alle schade aan het werk: materiële schade, verlies of vernietiging, ook al is dit ontstaan door eigen gebrek, eigen schuld, constructiefouten, ontwerpfouten of ondeugdelijke materialen; • <u>aansprakelijkheid</u>: gedurende de verzekerde termijn is verzekerd de aansprakelijkheid van verzekerde partijen, voor: schade aan personen; schade aan zaken; op of nabij het bouwterrein ontstaan. • <u>bestaande eigendommen van de opdrachtgever</u>: materiële schade aan of verlies of vernietiging van de reeds bestaande eigendommen van de opdrachtgever als gevolg van de uitvoering van het verzekerde werk; • <u>aannemersmaterieel</u>: materiële schade aan of verlies of vernietiging van de bij de uitvoering van het werk te gebruiken machines, werktuigen, gereedschappen, keten en loodsens, voor zover op of nabij het bouwterrein aanwezig, schade aan bouwmaterialen tijdens transport; • <u>eigendommen van directie en personeel</u>: materiële schade aan, of verlies of vernietiging van eigendommen van de bouwdirectie en van personeel van verzekerden, werkzaam op het bouwterrein en voor zover op of nabij het bouwterrein aanwezig, uitsluitend indien verzekerde uit hoofde van besteksbepaling of anderszins voor de schade verantwoordelijk is.

Naam	Doorlopende Reisverzekering
Dekking	Schade aan en verlies van zaken en schade aan personen. De verzekering omvat meestal de vier rubrieken: <ul style="list-style-type: none"> • bagage; biedt dekking voor schade aan of verlies van alle zaken van verzekerde die hij op reis heeft meegenomen of tijdens de reis heeft aangeschaft; • geneeskundige kosten; vergoedt de kosten die verzekerde maakt indien hij zich tijdens de vakantie onder geneeskundige behandeling moet stellen; • onvoorziene kosten; vergoedt de extra kosten die de verzekerde gemaakt heeft wegens bijzondere omstandigheden tijdens de vakantie; • ongevallen; keert een vast bedrag uit als verzekerde door een ongeval tijdens de vakantie komt te overlijden of blijvend invalide raakt. Mogelijke extra dekkingen zijn: onderwatersportrisico, wintersportrisico, geld en cheques.
Verzekerd bedrag	Verschilt per rubriek.
Eigen risico	Voor bagage meestal tussen de f100,- en f250,-
Verzekerden	Het gezin, individuele verzekerde of reisgezelschap (niet-gezinsleden).
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade door diefstal of vermissing van kostbaarheden, geld en cheques die zonder direct toezicht zijn achtergelaten; • schade door diefstal of vermissing van kostbaarheden die zijn opgeborgen in een afgesloten vervoermiddel, maar niet volledig aan het zicht zijn onttrokken;

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	<ul style="list-style-type: none"> • schade aan waardepapieren, postzegels en munten, dieren, koopmansgoederen, monstercollecties, (motor)rijtuigen en (lucht)vaartuigen, met uitzondering van opvouwbare en opblaasbare boten en zeilplanken.
Beperkingen	onder de rubriek geneeskundige kosten worden geen kosten gedekt die al gedekt zijn door bestaande verzekeringen.
Tariefstructuur	De premie is afhankelijk van het gekozen pakket dekkingsrubrieken en de gekozen combinatie van verzekerde bedragen.
Bijzonderheden	Er is keuze tussen Europa dekking of wereld dekking.

Naam	Elektronicaverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	deze verzekering omvat de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> • De apparatuur; alle schade aan het werk. Verzekerd zijn alle plotselinge en onvoorziene materiële beschadigingen, hoe ook ontstaan; • De extra kosten. Vergoed worden de kosten die na een gedekte schade aan de apparatuur gemaakt moeten worden wegens:<ul style="list-style-type: none"> ○ (optioneel) huur resp. gebruik van soortgelijke vervangende apparatuur; ○ (optioneel) transport van materiaal van de verzekeringnemer naar en van het bedrijf waar de werkzaamheden worden uitgevoerd; ○ het tewerkstellen van personeel van de verzekeringnemer dan wel van derden bij huur resp. gebruik van vervangende apparatuur; • De reconstructie. Vergoed worden de kosten gemaakt om gegevens die als gevolg van een gedekte schade verloren gingen. Opnieuw te verkrijgen en/of samen te stellen en/of op externe informatiedragers over te brengen.

Naam	Evenementenverzekering: zie Onkostenverzekering
Dekking	

Naam	Fabricageverzekering (works-damage-insurance) <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>
Dekking	

Naam	Garageverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Deze verzekering dekt dezelfde risico's als een AVB en daarnaast een aantal specifieke risico's die met het garagebedrijf verband houden, zoals WAM dekking voor alle motorrijtuigen van het bedrijf, de handelsvoorraad en de motorrijtuigen van klanten en (facultatieve) cascodekking voor de motorrijtuigen.

Naam	Garantieverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>
Dekking	

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Geld- en fraudeverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Het op enigerlei wijze verloren raken van de verzekerde waarde tijdens het vervoer ervan.
<hr/>	
Naam	Geldverzekering voor de detailhandel <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Vervoersrisico: het verlies van de verzekerde waarden door enigerlei oorzaak. Verblijfsrisico: gedekt zolang de verzekerde waarden zich bevinden in het kantoor/bedrijf van de verzekeringnemer, diens woning of de woning van een derde of de nachtkluis van een bankinstelling.
<hr/>	
Naam	Gewassen onder glas verzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Directe schade die door glasbreuk mogelijk is geworden, door alle van buiten komende onheilen, en alle schade als gevolg van brand, blikseminslag, ontploffing of hagel, aan gewassen en schade door het niet normaal kunnen uitvoeren van het teelplan.
<hr/>	
Naam	Glasverzekering
Dekking	Brek van het verzekerde glas dienend tot lichtdoorlating. Mogelijke extra dekkingen zijn: plaatsingskosten; noodvoorzieningen; schade aan de inboedel veroorzaakt door de glasbreuk (subsidiar).
Verzekerd bedrag	Geen; schadevergoeding vaak in natura.
Eigen risico	
Verzekerden	eigenaar of huurder woning
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • andere glassoorten dan verzekerd; • beschilderde en geheel beplakte ruiten; • brand, explosie, blikseminslag; • eigen gebrek; • verplaatsing, bewerking, verandering, beschildering of vervoer van het verzekerde glas; • schade door instorting of verzakking; • schade door of tijdens verbouwing; • molest, aardbeving, vulkanische uitbarsting, overstroming of atoomkernreactie
Beperkingen	
Tariefstructuur	De premie is afhankelijk van het aantal kamers in de woning. Voor ruiten boven 6 m2 en voor bijzondere glassoorten geldt een premietoeslag
Bijzonderheden	Uitsluitingen, beperkingen of premietoeslagen kunnen gelden voor: <ul style="list-style-type: none"> • draadglas; • liggend glas; • glazen balkonafscheidings; • glas in portieken, windschermen en trappenhuizen.

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Goederentransportverzekering (Beurs-Goederenpolis 1991) <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Schade aan of verlies van de verzekerde zaken tijdens het transport en de daarmee samenhangende opslag op condities van de Nederlandse Beurs-Goederenpolis 1991 (NBGP 1991) met aanhechting van door de Afdeling Transport van het Verbond van Verzekeraars geadviseerde clausules: <ul style="list-style-type: none"> • All Risks clausule: alle van buiten komende onheilen zijn gedekt; • evenementenclausule: ongevalachtige gebeurtenissen zijn gedekt; • oorlogs- en stakersrisico; • diefstalclausule beperkt (alleen gehele colli); • diefstalclausule.

Naam	Hagelverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Schade aan gewassen te velde door hagel.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	3-20 procent van het verzekerde bedrag van de beschadigde gewassen.
Verzekerden	
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	Soms is het stormrisico mee-verzekeraar.

Naam	Huisdierenverzekering
Dekking	De huisdierenverzekering dekt de medische kosten als gevolg van ziekte of ongeval van een hond of kat. Er is meestal keuze uit twee pakketten: een ongevallenpakket en een ziektekostenpakket (inclusief ongevallen). De dekking omvat o.a. verkeersongevallen, verwondingen toegebracht door andere dieren, vergiftiging en verbranding.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	Bezitters van honden en katten.
Uitsluitingen	
Beperkingen	De ongevallendekking kent nauwelijks beperkingen. De ziektekostendekking kent een aantal beperkingen. Zo is de behandeling van een aantal veel voorkomende erfelijke aandoeningen (veelal rasbepaald) uitgesloten van de dekking. Voor een aantal aandoeningen met een chronisch karakter zoals huidaandoeningen geeft de verzekering meestal een beperkte periode dekking (bijvoorbeeld de kosten van behandeling gedurende een of twee jaar.
Tariefstructuur	De premie is afhankelijk van de leeftijd en het gewicht van het huisdier.
Bijzonderheden	De leeftijd van het huisdier bij toetreding tot de verzekering is voor de premie bepalend hoe oud het dier ook wordt. Premiestijging komt mogelijk wel voort uit gewichtstoename van het dier. De verzekering is uitsluitend bedoeld voor honden en katten die als huisdier gehouden worden.

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Kostbaarhedenverzekering
Dekking	De verzekering dekt beschadiging of verlies van de verzekerde voorwerpen door een van buiten komend onheil. Werelddekking of Europadekking.
Verzekerd bedrag	op basis van deskundigentaxatie (art. 275 WvK); bij lagere bedragen ook wel op basis van partijentaxatie (art. 274 WvK).
Eigen risico	
Verzekerden	verzekeringnemer
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade: • als gevolg van opzet, grove schuld; • door slijtage en eigen gebrek; • door gebrekkige of ondeskundige reiniging, bewerking of reparatie; • als gevolg van klimatologische, temperatuurs- en enige andere geleidelijk werkende invloeden; • ontstaan tijdens gebruik van de objecten voor beroeps- of semi-beroepsdoeleinden, tenzij uitdrukkelijk meeverzekerd. • Bij muziekinstrumenten: schade aan trommelvellen en stokken, balgen, haren en snaren, alsmede deuken, schrammen of krassen, tenzij de instrumenten verdere door de verzekering gedekte schade hebben opgelopen. • Bij foto- en filmapparatuur en optische instrumenten: schade aan lenzen, tenzij de apparaten verdere door de verzekering gedekte schade hebben opgelopen. • Bij elektrische instrumenten: schade door overbelasting, te hoge spanning, kortsluiting, zelfverhitting, stroomlekken en draadbreuk van lampen, tenzij één en ander brand tot gevolg heeft.
Beperkingen	Voor kostbaarheden, tevens siervoorwerpen binnenshuis, is de dekking vaak beperkt tot het risicoadres.
Tariefstructuur	de premie is uitgedrukt in guldens per f 1.000,- verzekerd bedrag en sterk afhankelijk van de soort kostbaarheden.
Bijzonderheden	uitgangspunt is het getaxeerde bedrag bij aanvang van de verzekering of (bij nieuwe kostbaarheden) de aankoopprijs. Voor gebruiksvoorwerpen geldt een afschrijvingsregeling. Schaderegeling: rectificatiebepaling; stellenclausule; bij samenloop gaat de kostbaarhedenverzekering meestal voor.

Naam	Kredietverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i> Dat verzekerde het risico loopt een verlies te lijden doordat hij geheel of gedeeltelijk geen betaling ontvangt als gevolg van insolventie (= faillissement, surséance, akkoord met schuldeisers, executie die niet of tot slechts gedeeltelijke betaling heeft geleid) of vermoedelijke insolventie (=verzekerde heeft 6 maanden na de vervaldag nog geen betaling ontvangen als gevolg van iets anders dan overmacht, politieke omstandigheden en een vorm van geweld in de samenleving) van de debiteur.

Naam	Landmateriaalverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i> Op voorwaarden van de Nederlandse Beurspolis voor Landmateriaal 1991

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

of op een soortgelijke maatschappijpolis. De dekking kan omvatten:

- Cascorisico beperkt/uitgebreid (incl. beperkt/uitgebreid eigen gebrek)
- Aansprakelijkheid beperkt/uitgebreid (=incl. WAM + letselschade)
- Schade aan andere zaken van verzekerde.

Naam	Lichtreclameverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i> Materiele schade aan de verzekerde installatie door een van buiten komend onheil; aansprakelijkheid voor schade door de lichtreclame veroorzaakt.

Naam	Losgeldverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i> de kosten die samenhangen met bevrijding van een ontvoerde persoon, tot overeengekomen maxima. Onder gedekte kosten wordt onder andere verstaan: <ul style="list-style-type: none"> • Kosten van een detective; • Publiciteitskosten; • Kosten van psychiatrische bijstand; • Beloning die leidt tot lokaliseren van de ontvoerde; • Reis en verblijfkosten; • Losgeld.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	Vermogende particulieren; personen die veelvuldig in de publiciteit staan en niet armlastig zijn; directies en (staf) medewerkers van internationaal opererende bedrijven in landen met verhoogd risico.
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	Premie wordt van geval tot geval vastgesteld.
Bijzonderheden	Deze verzekering wordt gesloten bij Lloyd's of London via gespecialiseerde makelaars in assurantiën. Tot de groep special contingency verzekeringen wordt ook gerekend (zeer gespecialiseerde) verzekeringen die bedrijven kunnen sluiten voor financiële gevolgen van afpersing, bedreiging, misdadige aantasting van de integriteit van produkten en daaruit voortvloeiende bedrijfsschade.

Naam	Luchtvaart aansprakelijkheidsverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i> schade die met of aan het luchtvaartuig wordt toegebracht. Toegespitst op de hoedanigheid waarin men is betrokken bij de luchtvaart (vervoerder, fabrikant, luchtvaartmaatschappij, organisator luchtvaartshow, exploitant vliegveld, vliegvereniging, etc.)

Naam	Luchtvaartcascoverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Machinebreukverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>
Dekking	Iedere plotselinge en onvoorziene materiele schade aan de machine, vanaf het moment dat de machine bedrijfsklaar is opgesteld

---

Naam	Machinebreukbedrijfsschadeverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>
Dekking	gevolgschade (productievermindering of omzetverlies) die uit de materiële beschadiging van de machine c.q. technische installatie voortvloeit; dus schade doordat het bedrijf zijn activiteiten niet normaal kan uitoefenen. Ook verzekeraar is bedrijfsschade die ontstaat als gevolg van een onderbreking van de stroomlevering door het stroomleverende bedrijf. Er is in dat geval geen materiële schade bij de verzekerde onderneming vereist, maar wél bij het stroomleverende bedrijf.

Naam	Milieuschadeverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	De kosten van sanering van bodem en (grond)water op de eigen locatie en bij derden, mits de verontreiniging is ontstaan nadat een verzekerd gevaar heeft plaatsgevonden op de eigen of werklocatie.

Naam	Montageverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>
Dekking	

Naam	Motorrijtuig (beperkt casco) verzekering
Dekking	Schade aan of verlies van het motorrijtuig door enkele met name genoemde evenementen (brand, diefstal, ruitbreuk, natuurgeweld e.d.).
Verzekerd bedrag	Geen, behoudens eerste drie jaar (bij nieuwwaardeverzekering)
Eigen risico	Ja.
Verzekerden	De verzekeringnemer.
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade tijdens het deelnemen aan wedstrijden; • schade aan de door het motorrijtuig vervoerde zaken, m.u.v. handbagage van passagiers; • schade veroorzaakt door grove schuld of goedvinden van verzekerde; • indien de bestuurder geen rijbevoegdheid heeft; • schade door gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer, munitie en atoomkernreacties; • schade ontstaan als het motorrijtuig in beslag is genomen door de overheid; • aansprakelijkheid op grond van aangegane contractuele verplichtingen; • casco'schade door bestuurder onder invloed van alcohol, drugs of medicijnen; • schade bij gebruik voor verhuur (w.o. leasing), personenvervoer tegen

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	betaling, doeleinden strijdig met wettelijke bepalingen
	<ul style="list-style-type: none"> • aanhangwagenclausule • eigen gebrek/slijtage, bedrijfsschade en waardevermindering
Beperkingen	De verzekering is alleen geldig voor de landen waar het internationaal verzekeringsbewijs ("groene kaart") geldig is.
Tariefstructuur	Premie is afhankelijk van het gewicht van het motorrijtuig; leeftijd van de regelmatige bestuurder en/of verzekeringnemer; reeds verdiende no claim-korting op basis van het bonus-/malussysteem; het jaarkilometrage; regionale indeling. Bij motorrijwielen, scooters en motorcarriers wordt de WA premie berekend aan de hand van de cilinderinhoud.

Naam	Motorrijtuig (casco) verzekering
Dekking	Schade aan of verlies van het motorrijtuig ongeacht de oorzaak, tenzij met name uitgesloten. Mogelijke extra dekkingen: schade door vervoer gewonden; sleepkosten, personenvervoer na ongeval; zekerheidstelling; schade aan accessoires; schade aan andere motorrijtuigen (of - ruimer – eigendommen) van verzekeringnemer; vervangend motorrijtuig
Verzekerd bedrag	Geen, behoudens eerste drie jaar (bij nieuwwaardeverzekering)
Eigen risico	Ja.
Verzekerden	De verzekeringnemer.
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade tijdens het deelnemen aan wedstrijden; • schade aan de door het motorrijtuig vervoerde zaken, m.u.v. handbagage van passagiers; • schade veroorzaakt door grove schuld of goedvinden van verzekerde; • indien de bestuurder geen rijbevoegdheid heeft; • schade door gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer, munitie en atoomkernreacties; • schade ontstaan als het motorrijtuig in beslag is genomen door de overheid; • aansprakelijkheid op grond van aangegane contractuele verplichtingen; • cascoschade door bestuurder onder invloed van alcohol, drugs of medicijnen; • schade bij gebruik voor verhuur (w.o. leasing), personenvervoer tegen betaling, doeleinden strijdig met wettelijke bepalingen
Beperkingen	De verzekering is alleen geldig voor de landen waar het internationaal verzekeringsbewijs ("groene kaart") geldig is.
Tariefstructuur	Premie is afhankelijk van het gewicht van het motorrijtuig; leeftijd van de regelmatige bestuurder en/of verzekeringnemer; reeds verdiende no claim-korting op basis van het bonus-/malussysteem; het jaarkilometrage; regionale indeling. Bij motorrijwielen, scooters en motorcarriers wordt de WA premie berekend aan de hand van de cilinderinhoud. Bij bromfietsen wordt onderscheid gemaakt naar brommers met- en zonder versnelling.
Bijzonderheden	

Naam	Ongevallenverzekering
Dekking	de verzekering geeft een uitkering (som geld) bij een ongeval, alsmede ten gevolge van daarmee gelijkgestelde letsels en aandoeningen. De verzekering omvat (naar keuze) een uitkering bij overlijden; een uitkering bij

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	blijvende invaliditeit; een uitkering bij tijdelijke arbeidsongeschiktheid; vergoeding van kosten van geneeskundige behandeling. Bij de omschrijving van het begrip ongeval worden gewoonlijk de volgende elementen gebruikt: plotseling van buitenkomend geweld, onafhankelijk van de wil, waaruit rechtstreeks een medisch vast te stellen letsel ontstaat.
Verzekerd bedrag	Verschildt afhankelijk van verzekerd voorval. Bij gedeeltelijke blijvende invaliditeit wordt een percentage uitgekeerd.
Eigen risico	
Verzekerden	Gezin, groep (school, sportvereniging), of individu.
Uitsluitingen	ongevallen die ontstaan, bevorderd of verergerd zijn door: <ul style="list-style-type: none"> • opzet, grove schuld of grove roekeloosheid van verzekerde; • door gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer of munitierij; • atoomkernreacties, tenzij als gevolg van een in verband met een ongeval op de verzekerde toegepaste medische behandeling; • overmatig gebruik van alcohol, het onder invloed zijn van bedwelmende, opwekkende of soortgelijke middelen anders dan op medisch voorschrift; • het (mede) plegen van een misdrijf of een poging daartoe; • het besturen van een motorrijwiel van meer dan 50cc, tenzij uitdrukkelijk meeverzekerd; • bepaalde gevaarlijke sporten (parachutespringen, boksen, duiken e.d.); • het ondernemen van een waagstuk waarbij het leven of het lichaam bewust roekeloos in gevaar wordt gebracht.
Beperkingen	Alle oorzaken en gevolgen, die feitelijk op een ziekte of gebrek berusten zijn uitgesloten (=normalisatieclausule) Wijziging van beroep kan tot verlaging verzekerde bedragen of vervallen van dekking leiden, afhankelijk van gevarenklasse van nieuwe beroep.
Tariefstructuur	De premie is veelal uitgedrukt in gulden per f 1.000,- verzekerd bedrag, maar voor tijdelijke arbeidsongeschiktheidsdekking geldt een premie per gulden daguitkering. Daarnaast speelt het beroep een rol (gevaarenklasse).
Bijzonderheden	De verzekeraar kan de polis niet o.g.v. schadeverloop opzeggen. Deze verzekering maakt meestal deel uit van een Reisverzekering .

Naam	Ongevallen Verzekering Inzittenden (OVI)
Dekking	Zie Schadeverzekering Inzittenden
Verzekerd bedrag	Zie Schadeverzekering Inzittenden
Eigen risico	Zie Schadeverzekering Inzittenden
Verzekerden	Bestuurder en inzittenden van een motorrijtuig
Uitsluitingen	Zie Schadeverzekering Inzittenden
Beperkingen	Zie Schadeverzekering Inzittenden
Tariefstructuur	Zie Schadeverzekering Inzittenden
Bijzonderheden	Zie Schadeverzekering Inzittenden

Naam	Onkostenverzekering / Evenementenverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i> Gemaakte kosten en contractueel verschuldigde kosten die de verzekeringnemer maakt indien de in de polis omschreven gebeurtenis niet kan

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

doorgaan, voortijdig beëindigd moet worden of opgeschort of tijdelijk onderbroken moet worden.

Verzekerd
bedrag
Eigen risico
Verzekerden   Organisator v.e. evenement
Uitsluitingen
Beperkingen
Tariefstructuur
Bijzonderheden

Naam   **Paarden en vee-verzekering**
Dekking   Schade als gevolg van sterven; blijvende ongeschiktheid van het dier voor het gebruik als omschreven in de polis, als gevolg van ziekte, ongeval of kreupelheid; blijvende onvruchtbaarheid, te vroeg werpen als gevolg van ziekte of ongeval; castratie van 1- en 2-jarige dieren met normaal ontwikkelde geslachtsdelen (als gevolg van complicaties).

Verzekerd   Percentage van de handelswaarde, afhankelijk van diersoort en leeftijd.
bedrag
Eigen risico
Verzekerden
Uitsluitingen   Oorzaken die reeds voor het sluiten van de verzekering bestonden; oorlog, oproer, atoomkernreacties, overstroming, natuurramp; brand en diefstal (tenzij uitdrukkelijk meeverzekerd); epizoötie (=besmettelijke ziekte die op grote schaal voorkomt).

Beperkingen
Tariefstructuur
Bijzonderheden

Naam   **Personal-computer verzekering (Kostbaarhedenverzekering)**
Dekking
Verzekerd
bedrag
Eigen risico
Verzekerden
Uitsluitingen
Beperkingen
Tariefstructuur
Bijzonderheden

Dekking   **Pleziervaartuigverzekering**
WA: aansprakelijkheid van de verzekerde voor met of door het vaartuig toegebrachte schade;
casco: schade aan of verlies van het vaartuig en de inboedel ongeacht de oorzaak, tenzij met name uitgesloten;
opvarenden: ongevallendekking (tot een bepaald maximum).
Een beperkte cascodekking (bijv. alleen tegen brand) komt ook voor. Extra dekking is mogelijk voor: opruimingskosten; bergingskosten, sleeploon; bij-

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	drage averij-grosse; zekerheidstelling; tegemoetkoming huur vervangend vakantieverblijf
Verzekerd bedrag	WA: meestal f 1.000.000,- of hoger; Casco: cataloguswaarde (soms dagwaarde); Ongevallen: relatief lage bedragen bij overlijden/blijvende invaliditeit.
Eigen risico	Bij casco verplicht (hoogte is afhankelijk van de waarde van het schip), verder vrijwillig.
Verzekerden	de verzekeringnemer, de door hem gemachtigde gebruikers van het vaartuig en de opvarenden
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade terwijl het vaartuig is verhuurd of zakelijk wordt gebruikt; • opzet, grove roekeloosheid of goedvinden van een verzekerde; • schade terwijl het vaartuig is gevorderd of in beslag genomen, of is veroorzaakt door of ontstaan uit gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en mouterij. • aansprakelijkheid t.o.v.:<ul style="list-style-type: none"> ○ schade als gevolg van slijtage of onvoldoende onderhoud; ○ schade aan de voortstuwingsinstallatie door eigen gebrek van die installatie; ○ schade door geleidelijke inwerking van licht, vocht, bodem-, water-en luchtverontreiniging; ○ schade door osmose als die zich openbaart na 3 jaar na de eerste tewaterlating; ○ waterschade aan de inboedel, tenzij zich een gedekte gebeurtenis heeft voorgedaan; ○ diefstalschade aan de inboedel zonder braak; ○ schade door lek raken van rubber- of canvasboten, tenzij dit het gevolg is van een aanvaring met een ander vaartuig; ○ schade door onvoldoende onderhoud van of onvoldoende zorg voor de verzekerde voorwerpen.
Beperkingen	
Tariefstructuur	de premie hangt af van de gekozen dekking, het type schip, de maximale snelheid, de waarde en het verzekeringsgebied. Meestal is een no claim-regeling van toepassing.
Bijzonderheden	Waardebepaling casco: nieuwwaarde met afschrijvingsregeling of dagwaarde; inboedel: nieuwwaarde. Inboedeldekking op premier-risquebasis tot 15 - 20% van de op het casco verzekerde som. Hogere bedragen tegen premietoeslag. Verzekeringsgebied is binnenwateren benelux, geheel Europa (incl. Middellandse Zee en Atlantische Oceaan) of werelddekking.

Naam	Recetteverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i> De verzekeraar keert uit als het daadwerkelijke aantal bezoekers van een evenement lager ligt dan een vooraf overeengekomen getal.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	
Uitsluitingen	
Beperkingen	

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Tariefstructuur
Bijzonderheden

Naam	Rechtsbijstandverzekering
Dekking	juridische hulp bij een gedekte gebeurtenis in particuliere hoedanigheid: een voorval of een reeks met elkaar verband houdende voorvallen die tijdens de verzekeringsduur plaatsvinden en bij het sluiten van de verzekering redelijkerwijs niet te verwachten zijn en die oorzaak zijn van het juridische probleem of geschil. Mogelijke extra dekkingen: juridische adviezen en onvermogenheid tegenpartij bij verhaalszaken: verzekeraar betaalt dan zelf (gemaximeerd bedrag en een eigen risico).
Verzekerd bedrag	Geen.
Eigen risico	
Verzekerden	afhankelijk van vorm (rechtsbijstandverzekering voor motorrijtuigen: verzekeringnemer, gemachtigde bestuurder, inzittende e.d.; gezinsrechtsbijstandsverzekering: alle gezinsleden)
Uitsluitingen	(meestal) echtscheiding en familierechtelijke zaken; fiscale kwesties; strafrechtelijke zaken; verhuren van onroerend goed en andere betaalde nevenactiviteiten; bij motorrijtuigrechtsbijstand: geen geldig rijbewijs; duidelijk onhaalbare zaken
Beperkingen	verzekerde moet een minimaal financieel belang hebben; behoudens enkele uitzonderingen moet een zekere wachttijd in acht worden genomen alvorens rechtsbijstand zal worden verleend; extreme kosten zijn vaak gemaximeerd
Tariefstructuur	vaste premie afhankelijk van het gekozen dekkingspakket
Bijzonderheden	bij geschil over haalbaarheid zaak beslist onafhankelijke advocaat/rechter

---

Naam	Regenverzekering
Dekking	<i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i> De verzekerde som wordt uitgekeerd wanneer binnen de verzekerde periode het aantal millimeters neerslag dat in de polis is vastgelegd, wordt bereikt of overschreden, ongeacht de schade bij verzekerde.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	

Naam	Reisverzekering
Dekking	Schade aan en verlies van zaken en schade aan personen. De verzekering omvat meestal de vier rubrieken: <ul style="list-style-type: none"> • bagage; biedt dekking voor schade aan of verlies van alle zaken van verzekerde die hij op reis heeft meegenomen of tijdens de reis heeft aangeschaft; • geneeskundige kosten; vergoedt de kosten die verzekerde maakt indien

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	<p>hij zich tijdens de vakantie onder geneeskundige behandeling moet stellen;</p> <ul style="list-style-type: none"> • onvoorziene kosten; vergoedt de extra kosten die de verzekerde gemaakt heeft wegens bijzondere omstandigheden tijdens de vakantie; • ongevallen; keert een vast bedrag uit als verzekerde door een ongeval tijdens de vakantie komt te overlijden of blijvend invalide raakt. <p>Mogelijke extra dekkingen zijn: onderwatersportrisico, wintersportrisico, geld en cheques.</p>
Verzekerd bedrag	Verschilt per rubriek.
Eigen risico	Voor bagage meestal tussen de f100,- en f250,-
Verzekerden	Het gezin, individuele verzekerde of reisgezelschap (niet-gezinsleden).
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade door diefstal of vermissing van kostbaarheden, geld en cheques die zonder direct toezicht zijn achtergelaten; • schade door diefstal of vermissing van kostbaarheden die zijn opgeborgen in een afgesloten vervoermiddel, maar niet volledig aan het zicht zijn onttrokken; • schade aan waardepapieren, postzegels en munten, dieren, koopmansgoederen, monstercollecties, (motor)rijtuigen en (lucht)vaartuigen, met uitzondering van opvouwbare en opblaasbare boten en zeilplanken.
Beperkingen	onder de rubriek geneeskundige kosten worden geen kosten gedekt die al gedekt zijn door bestaande verzekeringen.
Tariefstructuur	De premie bedraagt een vast bedrag per verzekerde per dag en is afhankelijk van het gekozen pakket dekkingsrubrieken en de gekozen combinatie van verzekerde bedragen.
Bijzonderheden	Er is keuze tussen Europa dekking of wereld dekking.

Naam	Rijwielverzekering
Dekking	Schade als gevolg van brand, ontploffing, blikseminslag, diefstal en andere van buiten komende onheilen.
Verzekerd bedrag	Aanschafwaarde wordt jaarlijks procentueel afgeschreven. Vaak met nieuwwaarderegeling.
Eigen risico	Een percentage van de waarde bij diefstal
Verzekerden	
Uitsluitingen	Molest, atoomkernreacties, aardbeving, overstroming, deelnemen aan wedstrijden, verhuur van het rijwiel
Beperkingen	De meeste verzekeraars accepteren geen rijwielen ouder dan één jaar en dure rijwielen.
Tariefstructuur	Voor de premiestelling is Nederland in regio's ingedeeld. De premie is afhankelijk van het verzekerd bedrag en van de woonplaats van verzekerde.
Bijzonderheden	Het aansprakelijkheidsrisico voor rijwielen is gedekt op iedere aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP). Als een rijwielverzekering ook een aansprakelijkheidsdekking kent is dat een secundaire dekking: de AVP gaat in dat geval voor.

Naam	Schadeverzekering Inzittenden
Dekking	de verzekering vergoedt de schade bij een verkeersongeval, alsmede ten gevolge van daarmee gelijkgestelde letsels en aandoeningen. Bij de omschrijving van het begrip ongeval worden gewoonlijk de volgende

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

elementen gebruikt: plotseling van buitenkomend geweld, onafhankelijk van de wil, waaruit rechtstreeks een medisch vast te stellen letsel ontstaat.

Verzekerd bedrag	
Eigen risico	Bij letselschade meestal niet.
Verzekerden	Bestuurder en inzittenden van een motorrijtuig
Uitsluitingen	ongevallen die ontstaan, bevorderd of verergerd zijn door: <ul style="list-style-type: none"> • opzet, grove schuld of bewuste roekeloosheid van verzekerde; • afwijkend gebruik en wedstrijden • door gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer of mouterij; • atoomkernreacties, tenzij als gevolg van een in verband met een ongeval op de verzekerde toegepaste medische behandeling; • overmatig gebruik van alcohol, het onder invloed zijn van bedwelmende, opwekkende of soortgelijke middelen anders dan op medisch voorschrift; • het (mede) plegen van een misdrijf of een poging daartoe; • het besturen van een motorrijwiel van meer dan 50cc, tenzij uitdrukkelijk meeverzekerd; • bepaalde gevaarlijke sporten (parachutespringen, boksen, duiken e.d.); • het ondernemen van een waagstuk waarbij het leven of het lichaam bewust roekeloos in gevaar wordt gebracht.
Beperkingen	Alle oorzaken en gevolgen, die feitelijk op een ziekte of gebrek berusten zijn uitgesloten (=normalisatieclausule) Wijziging van beroep kan tot vervallen van dekking leiden, afhankelijk van gevaarklasse van nieuwe beroep.
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	

Naam	Standaardpakketpolis (ziektekosten)
Dekking	
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	

Naam	Studentenverzekering
Dekking	Zie Ziektekostenverzekering, Tandartskostenverzekering, Uitgebreide Gevaarverzekering, Aansprakelijkheidsverzekering en Ongevallenverzekering
Verzekerd bedrag	Zie Ziektekostenverzekering, Tandartskostenverzekering, Uitgebreide Gevaarverzekering, Aansprakelijkheidsverzekering en Ongevallenverzekering
Eigen risico	Zie Ziektekostenverzekering, Tandartskostenverzekering, Uitgebreide Gevaarverzekering, Aansprakelijkheidsverzekering en Ongevallenverzekering
Verzekerden	Op polisblad vermeldt. In aanmerking komt elke student jonger dan 30 jaar, die dagonderwijs volgt aan een instelling voor wetenschappelijk onderwijs of

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	hoger beroepsonderwijs, alsmede zijn echtgenoot/echtgenote of duurzaam met hem/haar samenwonende partner en diens kinderen.
Uitsluitingen	Zie Ziektekostenverzekering, Tandartskostenverzekering, Uitgebreide Gevarenverzekering, Aansprakelijkheidsverzekering en Ongevallenverzekering. Extra uitsluitingen ten opzichte van de Uitgebreide Gevarenverzekering zijn: vandalisme; plunderingen en relletjes; defecten aan koelkasten en diepvriezers; diefstal na braak aan de auto; reiskoffers en hun inhoud; schade tijdens verhuizing; schade aan de tuin; extra kosten.
Beperkingen	Zie Ziektekostenverzekering, Tandartskostenverzekering, Uitgebreide Gevarenverzekering, Aansprakelijkheidsverzekering en Ongevallenverzekering. Ter zake van ziektekostenverzekering geldt ten behoeve van poliklinische psychiatrische hulp, inclusief geneesmiddelen, een maximum van f 2.000,— per verzekerde per verzekeringsjaar.
Tariefstructuur	Een vaste premie per rubriek.
Bijzonderheden	Indien tandarts- en techniekkosten noodzakelijk zijn als gevolg van een ongeval wordt boven de normale verzekeringsdekking maximaal f 1.500,- vergoed per verzekeringsjaar. Niet vergoed worden de kosten van een gehele of gedeeltelijke prothese. Voor studenten in de tandheekunde gelden afwijkende (hogere) percentages in de Gliedertaxe m.b.t. hand- en armlletsel. Indien verzekerde, aan wie door de verzekeraar uitkering wegens blijvende invaliditeit is gedaan, door deze invaliditeit genoodzaakt is een andere studierichting te kiezen, worden de hierdoor veroorzaakte studiekosten voor een belangrijk deel vergoed. Ter zake van de ongevallenverzekering geldt, dat indien schade ontstaat aan op het lichaam gedragen kleding, alsmede brillen, contactlenzen, horloges, studieboeken, microscopen, enz. als rechtstreeks gevolg van een binnen Nederland overkomen ongeval, ter zake waarvan noodzakelijkerwijs medische hulp moet worden ingeroepen, deze kosten worden vergoed

---

Surfplankverzekering

Dekking	WA: aansprakelijkheid van de verzekerde voor met of door het vaartuig toegebrachte schade; Casco: schade aan of verlies van het vaartuig en de inboedel ongeacht de oorzaak, tenzij met name uitgesloten; Opvarenden: ongevallendekking (tot een bepaald maximum). Een beperkte cascodekking (bijv. alleen tegen brand) komt ook voor. Extra dekking is mogelijk voor: opruimingskosten; bergingskosten, sleeploon; bijdrage averij-grosse; zekerheidstelling; tegemoetkoming huur vervangend vakantieverblijf
Verzekerd bedrag	WA: meestal f 1.000.000,- of hoger; Casco: cataloguswaarde (soms dagwaarde); Ongevallen: relatief lage bedragen bij overlijden/blijvende invaliditeit.
Eigen risico	Bij casco verplicht (hoogte is afhankelijk van de waarde van het schip), verder vrijwillig.
Verzekerden	de verzekeringnemer, de door hem gemachtigde gebruikers van het vaartuig en de opvarenden
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • schade terwijl het vaartuig is verhuurd of zakelijk wordt gebruikt; • opzet, grove roekeloosheid of goedgevinden van een verzekerde; • schade terwijl het vaartuig is gevorderd of in beslag genomen, of is ver-

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

oorzaakt door of ontstaan uit gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en muerij.

- aansprakelijkheid t.o.v.:
  - schade als gevolg van slijtage of onvoldoende onderhoud;
  - schade aan de voortstuwingsinstallatie door eigen gebrek van die installatie;
  - schade door geleidelijke inwerking van licht, vocht, bodem-, water-en luchtverontreiniging;
  - schade door osmose als die zich openbaart na 3 jaar na de eerste tewaterlating;
  - waterschade aan de inboedel, tenzij zich een gedekte gebeurtenis heeft voorgedaan;
  - diefstalschade aan de inboedel zonder braak;
  - schade door lek raken van rubber- of canvasboten, tenzij dit het gevolg is van een aanvaring met een ander vaartuig;
  - schade door onvoldoende onderhoud van of onvoldoende zorg voor de verzekerde voorwerpen.

Beperkingen

Tariefstructuur de premie hangt af van de gekozen dekking, het type schip, de maximale snelheid, de waarde en het verzekeringsgebied. Meestal is een no claim-regeling van toepassing.

Bijzonderheden Waardebepaling casco: nieuwwaarde met afschrijvingsregeling of dagwaarde; inboedel: nieuwwaarde.
Inboedeldekking op premier-risquebasis tot 15 - 20% van de op het casco verzekerde som. Hogere bedragen tegen premietoeslag.
Verzekeringsgebied is binnenwateren benelux, geheel Europa (incl. Middellandse Zee en Atlantische Oceaan) of werelddekking.

Naam	Tandartskostenverzekering
Dekking	de kosten van tandheilkundige hulp. Daaronder worden ook de kosten van periodieke controle begrepen, alsmede instructie mondhygiëne en verwijdering tandsteen.
Verzekerd bedrag	in beginsel een volledige dekking, ook al zijn er dekkingsvarianten waarbij alle kosten tot bijv. 75 of 80% worden vergoed.
Eigen risico	
Verzekerden	Particulieren
Uitsluitingen	
Beperkingen	Sommige verzekeraars hanteren beperkingen, waarbij de vergoeding van een aantal kosten gemaximeerd is (bijv. max. f 1500,- per jaar voor kronen of maximaal 3 kronen per 2 jaar).
Tariefstructuur	afhankelijk van de gekozen vergoedingsregeling en de leeftijd van de verzekerde.
Bijzonderheden	Bij het aangaan van de verzekering verlangt de verzekeraar dat een saneringskaart wordt overgelegd, waaruit blijkt dat het gebit bij het aangaan van de verzekering in goede staat is. Uitgesloten van dekking zijn de kosten die verband houden met, of voortvloeien uit catastrofe-achtige gebeurtenissen (o.a. gewapend conflict, binnenlandse onlusten en atoomkernreacties).

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Naam	Uitgebreide gevaren verzekering (UGV)
Dekking	schade aan verzekerde zaken door een aantal met name genoemde risico's: brand, blikseminslag, ontploffing, luchtvaartuigen, storm, inbraak, diefstal, afpersing met geweld, vandalisme, aanrijding, aanvaring, onvoorzien binnengedrongen neerslag, uit leidingen en installaties ontsnapt water en stoom, schade door water uit aquaria, olielekkage, rook en roet uit verwarmingsinstallaties, plundering, relletjes en stakingen, neerstortende antennes. De verzekering kan zowel betrekking hebben op gebouwen (opstallen) als op huishoudelijke inboedels. Het meeverzekeren van glasbreuk is bij deze verzekeringsvorm ook mogelijk. Andere mogelijke extra's: bereddingskosten, expertisecosten, opruimingskosten, bij opstal: huurdering, tuinaanleg;- bij inboedel: tuinmeubelen, huurdersbelang
Verzekerd bedrag	de waarde van gebouw en/of huishoudelijke inboedel van de eigenaar (indexering is mogelijk)
Eigen risico	meestal alleen voor schade door diefstal. Bij opstallen ook voor schade door storm. Een vrijwillig eigen risico komt steeds meer voor.
Verzekerden	gebouw (opstal) en/of huishoudelijke inboedel
Uitsluitingen	schade ontstaan door molest, aardbeving, vulkanische uitbarsting, atoomkernreacties en overstroming
Beperkingen	gebouwen 50 jaar of ouder, permanente bewoning vereist, schade tijdens aan- en verbouw van woningen bij opstal: funderingen; bij inboedel: diefstaldekking lijfsieraden, geld en geldswaardig papier, kostbaarheden, verzamelingen of antiquiteiten e.d.; zaken buiten verzekerde woning, van studerende kinderen of in tweede woonhuis / zomerhuis Voor de grote steden gelden beperkingen t.a.v. het diefstalrisico.
Tariefstructuur	de premie wordt uitgedrukt in een promillage van het verzekerde bedrag. De hoogte van dit promillage verschilt per regio
Bijzonderheden	waardebepalingen bij opstal: herbouwwaarde of verkoopwaarde bij inboedel: nieuwwaarde of dagwaarde

---

Naam	Vakantie Autocasco verzekering
Dekking	Als motorrijtuig (beperkt) casco verzekering, maar dan voor de duur van de vakantie.
Verzekerd bedrag	Als motorrijtuig (beperkt) casco verzekering. Soms speciale nieuwwaarde-regelingen.
Eigen risico	Verplicht eigen risico van in de regel f300,-.
Verzekerden	Als motorrijtuig (beperkt) casco verzekering.
Uitsluitingen	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurder ouder dan 70 jaar. • Sportauto's • Huurauto's • Auto's ouder dan 7-10 jaar.
Beperkingen	Als motorrijtuig (beperkt) casco verzekering.
Tariefstructuur	Premie naar oorspronkelijke catalogusprijs inclusief BTW, uitgedrukt in een bedrag per dag met een vastgesteld minimum.
Bijzonderheden	

Naam	Vervoerdersaansprakelijkheidsverzekering
------	---

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Dekking *Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.*
aansprakelijkheid voor schade aan of verlies van vervoerde zaken door transportondernemingen die zelf het transport uitvoeren (eigenlijke vervoerders) of dit transport aan andere transporteurs overlaten (papieren vervoerders). Of een vervoerder aansprakelijk is, is afhankelijk van nationale wetgeving en van internationaal verdragen. Gezien het internationale karakter van transportverzekeringen worden de limieten van de aansprakelijkheidsbeperking uitgedrukt in Special Drawing Rights (SDR).

Naam **Vervoerdersaansprakelijkheidsverzekering voor het wegverkeer**
Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.

Dekking

Naam **WA Motorrijtuigen**

Dekking aansprakelijkheid voor schade met of door het verzekerde motorrijtuig toegebracht. Mogelijke extra dekkingen: schade door vervoer gewonden; sleepkosten, personenvervoer na ongeval; zekerheidstelling; schade aan accessoires; schade aan andere motorrijtuigen (of - ruimer - eigendommen) van verzekeringnemer; vervangend motorrijtuig

Verzekerd bedrag Minimaal f 2.000.000,-

Eigen risico Volgens de wet maximaal f300,-

Verzekerden de verzekeringnemer; de bezitter en de houder van het motorrijtuig; de gemachtigde bestuurder; de passagiers; de werkgever van de voornoemde verzekerden, indien hij in zijn hoedanigheid van werkgever aansprakelijk is voor de schade door een verzekerde veroorzaakt

Uitsluitingen

- schade tijdens het deelnemen aan wedstrijden;
- schade aan de door het motorrijtuig vervoerde zaken, m.u.v. handbagage van passagiers;
- de aansprakelijkheid van hen die door diefstal of geweldpleging zich de macht over het motorrijtuig hebben verschaft;
- aansprakelijkheid voor schade aan de bestuurder van het motorrijtuig dat het ongeval veroorzaakte; schade veroorzaakt door grove schuld of goedvinden van verzekerde;
- indien de bestuurder geen rijbevoegdheid heeft;
- schade door gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer, munitie en atoomkernreacties;
- schade ontstaan als het motorrijtuig in beslag is genomen door de overheid;
- aansprakelijkheid op grond van aangegane contractuele verplichtingen;
- cascochade door bestuurder onder invloed van alcohol, drugs of medicijnen;
- schade bij gebruik voor verhuur (w.o. leasing), personenvervoer tegen betaling, doeleinden strijdig met wettelijke bepalingen

Beperkingen De verzekering is alleen geldig voor de landen waar het internationaal verzekeringsbewijs ("groene kaart") geldig is.

Tariefstructuur Premie is afhankelijk van het gewicht van het motorrijtuig; leeftijd van de regelmatige bestuurder en/of verzekeringnemer; reeds verdiende no claim-korting op basis van het bonus-/malussysteem; het jaarkilometrage;

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

	regionale indeling. Bij motorrijwielen, scooters en motorcarriers wordt de WA premie berekend aan de hand van de cilinderinhoud. Bij bromfietsen wordt onderscheid gemaakt naar brommers met- en zonder versnelling.
Bijzonderheden	In alle polissen komt een clause voor die inhoudt dat de WA-dekking aan de wettelijke eisen voldoet, bijv.: met voorbijgaan aan hetgeen de verzekeringsvoorwaarden verder bepalen wordt deze verzekering geacht aan de door of krachtens de WAM (Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen) gestelde eisen te voldoen.

Naam	WAO-excedentverzekering
Dekking	Deze verzekering dekt het arbeidsongeschiktheidsrisico voor het deel van het inkomen, dat ligt boven de maximale grens van de WAO.
Verzekerd bedrag	Het deel van het inkomen dat ligt boven de WAO-grens.
Eigen risico	
Verzekerden	Individuele werknemers of werkgevers voor het collectief van hun werknemers
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	Uitgedrukt in een bedrag per f100,- of f1.000,- verzekerde jaarrente en mede afhankelijk van leeftijd bij aanvang, afgesproken eindleeftijd (meestal 65 jaar) en beroep. Bij arbeidsongeschiktheid van langere duur geldt doorgaans (pro rata) premievrijstelling.
Bijzonderheden	Het maximale jaarloon in het kader van de WAO bedraagt ongeveer f75.000,- per jaar. Het meerdere loon wordt niet door een sociale verzekeringswet gedekt, maar kan bij een particuliere verzekeraar worden ondergebracht. Door de verzekeraar worden gezondheidswaarborgen gevraagd. De verzekeraar kan de verzekering niet opzeggen, behoudens enkele uitzonderingen (bijv. wanbetaling, emigratie, of vrijwillig beëindigen van de werkzaamheden).

Naam	WAO-gatverzekering
Dekking	Het inkomensverschil dat ontstaat bij de overgang van de WAO-loondervingsuitkering (70% van het laatstverdiende (gemaximeerde) loon) naar de WAO-vervolguitkering. De WAO-vervolguitkering is aanmerkelijk lager dan de WAO-loondervingsuitkering. Afhankelijk van de leeftijd kan het inkomensverlies oplopen toe meer dan 50%.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	Individuele werknemers of werkgevers voor het collectief van hun werknemers
Uitsluitingen	
Beperkingen	Voor het vaststellen van de arbeidsongeschiktheid wordt door de verzekeraar de beschikking van het uitvoeringsorgaan van de WAO gevolgd. Arbeidsongeschiktheid is aanwezig zolang de verzekerde ongeschikt is tot het verrichten van gangbare arbeid en zolang de verzekerde recht heeft op een uitkering krachtens de WAO-vervolguitkering. De uitkeringspercentages worden gebaseerd op het percentage arbeidsongeschiktheid zoals dat in

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Tariefstructuur	het kader van de WAO-vervolguitkering is vastgesteld. De premie is afhankelijk van de leeftijdsopbouw, de loonsom en het schadeverloop. Gebruikelijk is dat verzekeraars een premie-aanpassingsclausule opnemen. Dit houdt in dat de premie afhankelijk van het schadeverloop en jaarlijks herzien wordt met inachtneming van een bepaald maximum (experience-rating). Voor de particuliere WAO-gatverzekering zijn de leeftijd en het beroep van de werknemer de belangrijkste factoren voor de premieberekening.
Bijzonderheden	Zelfs al is het WAO-gat door een aanvullende verzekering afgedekt, dan nog kan er sprake zijn van een forse inkomensdaling. Dat is vooral het geval bij werknemers met een inkomen dat hoger is dan het maximum-loon waarover de WAO-uitkering berekend wordt. De inkomenssterugval kan worden beperkt door een WAO-excedentverzekering. Deze verzekering voorziet in een aanvullende uitkering tot 80% van het oorspronkelijke inkomen. De WAO-excedentverzekering wordt zowel collectief gesloten (door de werkgever) als individueel door de werknemer zelf.

Naam	Werkmaterieelverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Zie Landmateriaalverzekering

Naam	Winkelgeldverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt</i>
Dekking	Verlies van geld en geldswaardig papier: <ul style="list-style-type: none"> • bij vervoer; • bij verblijf in het in de polis omschreven gebouw, door:<ul style="list-style-type: none"> ○ afpersing of diefstal gepaard gaande met geweld of bedreiging met geweld tegen personen; ○ brand, brandblussing, blikseminslag, ontploffing en storm; diefstal voorafgegaan door braak aan de buitenzijde van het in de polis omschreven gebouw (bij afwezigheid van de verzekeringnemer of diens personeel tot een maximumbedrag); • bij verblijf in de woning van verzekeringnemer, de filiaalhouder of een plaatsvervanger door een hierboven vermeld evenement. Diefstal is echter alleen gedekt na braak aan de woning en onder voorwaarde dat de waarden zijn geborgen in een goed afgesloten kast of meubelstuk; • bij verblijf in de nachtkluis van een bankinstelling door een hierboven vermeld evenement. Diefstal is echter alleen gedekt na braak aan de nachtkluis; • het accepteren van bankpapier en ander geldswaardig papier, waarvan later blijkt dat het vals is.

Naam	Ziektekostenverzekering <i>Moet dit product wel worden meegenomen, nu voor zorgverzekeringen een ander traject geldt?</i>
Dekking	verpleging in het ziekenhuis/sanatorium; poliklinische specialistische behandeling; huisarts. Mogelijke extra dekkingen: alternatieve geneeskunde.
Verzekerd bedrag	Geen

Schema product typen schadeverzekeringen (particulier)

Eigen risico	Naar eigen keuze verzekeringnemer.
Verzekerden	Met name op polis vermeld.
Uitsluitingen	geen aanspraak op kostenvergoeding bij: <ul style="list-style-type: none"> • een gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer of mitterij; • atoomkernreactie; • aanspraken op kostenvergoedingen op grond van wettelijke voorzieningen; • eigen bijdragen voor de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) en volksonderzoeken, • het niet nakomen van de verplichtingen uit de overeenkomst.
Beperkingen	beperkte kostenvergoedingen vinden veelal plaats in geval van: <ul style="list-style-type: none"> • fysiotherapeutische en logopedische behandelingen; • tandheelkundige hulp voor personen van 21 jaar en ouder; • gebitsregulatie; • weefseltypering; • plastische chirurgie; • verblijf in het buitenland.
Tariefstructuur	men kent hierbij een vaste premie per persoon (kinderen voordeliger). De hoogte van de premie hangt in belangrijke mate af van de gekozen verzekeringsvorm, de verzekerde klasse en het eigen risico. Naast de verzekeringspremie is een door de overheid vastgestelde toeslag verschuldigd, die o.a. gebruikt wordt ten behoeve van zware gezondheidsrisico's
Bijzonderheden	Vrije keus bij aanvang: te verzekeren rubrieken bij medische zorg (arts/specialist/ziekenhuis). Verzekeraar heeft geen recht van opzegging bij slecht schadeverloop.

Naam	Zonneschijnverzekering <i>Nu dit bedrijfsmatige risico's betreft, is dit product niet nader uitgewerkt.</i>
Dekking	Uitkering van de verzekerde som geschiedt wanneer gedurende de verzekerde periode het aantal uren zonneschijn onder het KNMI gemiddelde is gebleven.
Verzekerd bedrag	
Eigen risico	
Verzekerden	
Uitsluitingen	
Beperkingen	
Tariefstructuur	
Bijzonderheden	
